

Bashkia Finiq

Plani i Përgjithshëm Vendor

Strategjia e Zhvillimit të Territorit

Përmbajtja

1	Dokumentet e planifikimit të hartuara më parë dhe parashikimet e PPK	6
1.1	Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit	6
1.2	Plani Strategjik për Qarkun e Vlorës	8
1.3	Plani Operacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq, 2016 - 2019	9
1.4	Analizimi i Strategjive Kombëtare/Sektoriale të cilat ndikojnë në zhvillimin e territorit.....	11
1.4.1.	Strategjia ndërsektoriale e mjedisit	11
1.4.2.	Strategjia kombëtare për menaxhimin e integruar të burimeve ujore 2017-2027	14
1.4.3.	Programi kombëtar sektorial për menaxhimin e integruar të ujit 2018-2030	15
1.4.4.	Strategjia kombëtare për zhvillim dhe integrim 2015-2020	17
1.4.5.	Strategjia sektoriale e transportit	18
1.4.6.	Strategjia ndërsektoriale për decentralizimin dhe qeverisjen vendore 2015 – 2020.....	19
1.4.7.	Strategjia kombëtare për zhvillimin e qëndrueshëm të turizmit 2019 – 2023.....	21
1.4.8.	Strategjia kombëtare e energjisë 2013 -2020	22
1.4.9.	Strategjia kombëtare e menaxhimit të integruar të mbetjeve	24
1.5	Përfundime të analizës së planeve të mëparshme.....	25
2	Përfundime të analizës së metabolizmit.....	25
3	Përdorimi i tokës dhe sistemet e territorit	29
3.1.	Sistemet territoriale	29
3.1.1.	Sistemi natyror	31
3.1.2.	Sistemi bujqësor	31
3.1.3.	Sistemi urban.....	32
3.1.4.	Sistemi infrastrukturor	32
3.1.5.	Sistemi ujqor.....	33
3.2.	Përdorimi ekzistues i tokës.....	33
4	Profili ekonomik i bashkisë	35
4.1	Tokat bujqësore, si potencial i zhvillimit ekonomik	36
4.2	Evidentimi i mundësive për zhvillimin e turizmit	41
4.2.1	Elementet natyrorë dhe orientimi i ofertës turistike në zonë	41
4.2.2	Elementet kulturorë dhe të trashëgimisë që i shërbejnë ofertës turistike	42
4.2.3	Zonimi	44

5	Gjendja e infrastrukturave	45
5.1	Infrastruktura rrugore	45
5.2	Sistemi i ujësjellës - kanalizimeve	46
5.3	Menaxhimi i mbetjeve.....	47
5.4	Energjitika dhe rrjeti elektrik.....	48
6	Demografia	48
7	Vizioni i Zhvillimit Territorial i Bashkisë Finiq	51
7.1	Drejtimet kryesore të zhvillimit të qëndrueshëm	53
7.2	Objektivat strategjikë, programet dhe projektet	55
7.3	Projektet prioritare të zhvillimit	63
7.4	Konvertimet e sistemeve territoriale të nevojshme për zbatimin e Vizionit Strategjik 86	
7.5	Plani i Veprimeve	87
8	Këshillimi me publikun.....	108
8.1	Forumi për Bashkërendimin e Planifikimit në nivel Vendor	108
8.2	Dëgjesa Publike	109

Lista e figurave

Figure 1 Poli i zhvillimit rajonal Gjirokastrë - Sarandë (Burimi: PPK 2030).....	7
Figure 2 Projektet e koordinuara të zhvillimit (Burimi: PSQV)	8
Figure 3 Diagrama e Pemës së Objektivave (Burimi: POZHV, Bashkia Finiq)	10
Figure 7 Fluksi i Ujit në Bashkinë Finiq. (Burimi: Shërbimi Gjeologjik Shqiptar dhe Dea Studio). 27	
Figure 8 Fluksi i Ushqimit në Bashkinë Finiq (Burimi: Dea Studio)	28
Figure 9 Fluksi i Energjisë në Bashkinë Finiq (Burimi: Dea Studio)	28
Figure 10 Fluksi i Mbetjeve në Bashkinë Finiq (Burimi: Dea Studio)	29
Figure 11 Ndarja e territorit sipas 5 sistemeve territoriale (Përpunoi: Dea Studio)	30
Figure 12 Ndarja e territorit sipas 5 kategorive të përdorimit të tokës (Përpunoi: Dea Studio) .	34
Figure 13: Harta e burimeve natyre dhe tokave bujqësore (Burimi: Bashkia Finiq dhe Dea Studio)	37
Figure 14: Harta e infrastrukturës rrugore sipas kategorive të Kodit Rrugor në nivel bashkie (Përgatiti: Dea Studio).....	45
Figure 15 Harta e infrastrukturës së ujësjellës - kanalizimeve (Përgatiti: Dea Studio)	47
Figure 17: Harta e Vizionit Strategjik të bashkisë Finiq (Përpunoi: DEA Studio)	52
Figure 18: Skemë funksionale e infrastrukturës rrugore në territorin e Bashkisë Finiq (Burimi: Dea Studio dhe Bashkia Finiq)	54
Figure 19 Zonat e mundshme për zhvillimin e një aeroporti civil në Sarandë, Instituti i Studimeve të Transportit (Burimi: SCDP, 2008)	62
Figure 20 Pozicioni i propozuar i aeroportit të Sarandës, sipas studimit Teknik	63
Figure 21 Bulevardi qendror i Finiqit (Përpunimi: Dea Studio)	64
Figure 22: Aksi rrugor Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë (Përpunimi: Dea Studio).....	66
Figure 23: Ujësjellësi i Leshnicës (Përpunimi: Dea Studio)	68
Figure 24: Impianti i trajtimit të ujërave të zeza (Përpunimi: Dea Studio).....	70
Figure 25: Pika e grumbullimit të produkteve bujqësore (Përpunimi: Dea Studio)	72
Figure 26: Itinerari Syri i Kaltër – Amfiteatri i Finiqit – Butrint (Përpunimi: Dea Studio)	74

Figure 27: Qendra sociale për të moshuar (Përpunimi: Dea Studio).....	76
Figure 28: Qendra shëndetësore në Livadhja (Përpunimi: Dea Studio)	78
Figure 29: Shkolla 9-vjeçare në Flniq (Përpunimi: Dea Studio)	80
Figure 30: Qendra e fshatit Dërmish (Përpunimi: Dea Studio).....	82
Figure 31: Kanali ujitës Thoma Filipeu (Përpunimi: Dea Studio)	84

Lista e tabelave

Table 1: Sistemet territoriale në bashkinë Finiq sipas sipërfaqës dhe përqindjes (Përpunoi: Dea Studio).....	30
Table 2:Kategoritë e përdorimit të tokës, bashkia Finiq (Përpunoi: Dea Studio).....	35
Table 3: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Aliko (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)	38
Table 4: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Livadhja (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio).....	38
Table 5: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Dhivër (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio).....	39
Table 6: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Mesopotam (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio).....	40
Table 7: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Finiq (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)	40
Table 8: Të dhëna demografike sipas njësive administrative (Burimi: Bashkia Finiq, 2016)	48
Table 9: Ndryshimi i popullsisë së bashkisë në periudhën 2001-2011 (Burimi: INSTAT, CENSUS 2001 – 2011)	49
Table 10: uktura e popullsisë sipas grupmohave dhe njësive administrative (Burimi: Plani Opeacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq 2016)	50
Table 10: Ndryshimi i sistemeve territoriale (Burimi: Dea Studio).....	86
Table 11: Konvertimet e sipërfaqeve sipas sistemeve (Burimi: Dea Studio).....	87

1 Dokumentet e planifikimit të hartuara më parë dhe parashikimet e PPK

Në kuadër të bashkërendimit të Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Finiq, është e domosdoshme analizimi dhe respektimi i planeve të hartuara më parë që prekin territorin e kësaj bashkie dhe ato që janë në fuqi. Në Planin e Përgjithshëm Kombëtar janë përfshirë të gjitha strategjitë referuese që prekin zhvillimin e territorit me kohëzgjatje deri në vitin 2030. Bashkia e Finiqit nuk ka pasur Plan Rregullues më parë, në fuqi, por në vitin 2016 është hartuar Plani Operacional i Zhvillimit Vendor, qëllimi i të cilit ishte hartimi i planit 3 vjeçar afatmesem mbi identifikimin e investimeve prioritare të nevojshme për këtë bashki. Në vijim do të analizohen secili nga këto plane dhe përkthimi i tyre në orinetime konkrete mbi të cilat ky plan që po hartohet duhet të mbështetet.

- *Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit*
- *Plani Strategjik për Qarkun e Vlorës, 2011 - 2020*
- *Plani Operacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq, 2016 - 2019*
- *Strategjitë Kombëtare/Sektoriale të cilat ndikojnë në zhvillimin e territorit*

1.1 Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit

Plani i Përgjithshëm Kombëtar (PPK) qendron i pari në hierarkinë e planifikimit territorial kombëtar, li cili përcakton kuadrin për zhvillimin e të gjithë territorit dhe jep udhëzimet bazë për planet e hirarkive më të ulta.

Në Planin e Përgjithshëm Kombëtar është vendosur hierarkia e qendrave, ku standardizimi i qendrave urbane është një element shumë i rëndësishëm. Duke qenë se këto qendra kanë funksione, detyra e shërbime për komunitetet në territorin e tyre përkatës, kategorizimi i tyre është i rëndësishëm në zhvillimin ekonomik, kohezionin social dhe ruajtjen e ekosistemeve natyrore të tyre. Vendosja e kategorizimit nga ana tjetër, përbën thelbin e zhvillimit të qëndrueshëm, duke përqendruar dhe diferencuar sasinë dhe tipin e projekteve sektoriale sipas karakteristikave dhe veçorive të tyre.

Sistemi i qendrave urbane në të gjithë territorin shqiptar karakterizohet nga kjo hierarki:

- i. Metropoli,
- II. Qendra Primare Urbane,
- III. Qendra Sekondare Urbane,
- IV. Qendra Terciare Urbane,
- V. Qendra Lokale,
- VI. Lokalitete.

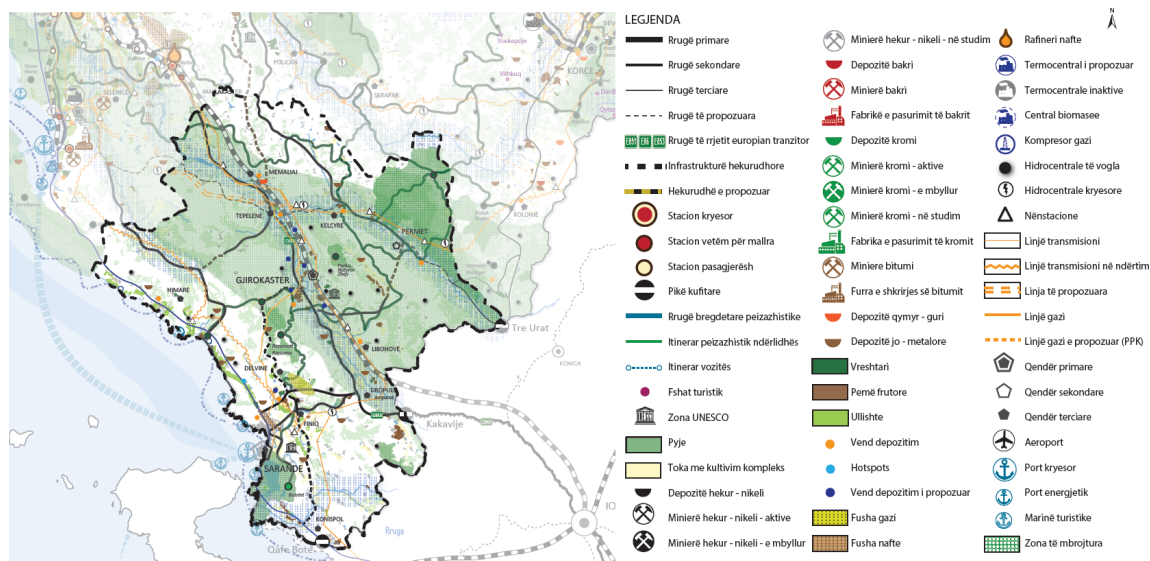

Figure 1 Poli i zhvillimit rajonal Gjirokastrë - Sarandë (Burimi: PPK 2030)

Qendra e **Bashkisë Finiq** është kategorizuar si **qendër terciare urbane**. Përcaktimi është i rëndësishëm për sa i përket mbulimit me funksione të shërbimeve arsimore dhe shëndetësore të nivelit të tretë si p.sh. poliklinikat. Këtu bëjnë pjesë veçanërisht:

- *Funksionet ekonomike dhe të vendbanimeve,*
- *Funksionet e tregtisë me pakicë,*
- *Funksionet kulturore dhe të rekreacionit,*
- *Funksionet administrative,*
- *Funksionet arsimore shkolla të mesme, shkolla profesionale,*
- *Funksionet shëndetësore dhe të përkujdesjes sociale.*

Plani i Përgjithshëm Kombëtar, në varësi të statusit aktual dhe të propozuar të qendrave urbane, me qëllim sigurimin e zhvillimit të territorit në përputhje me Vizionin e PPK-së "Shqipëria 2030", propozon ndërhyrje konsoliduese, përforcuese, rigjeneruese, kooperuese dhe fuqizuese për qendrat urbane. Për Bashkinë Finiq propozohet përforcim dhe rigjenerim - si qendër terciare urbane qendrore.

Propozimet e PPK-së që shtrihen në territorin e Bashkisë Finiq apo prekin zhvillimin e tij në mënyrë të drejtpërdrejtë janë:

- Mbulimi me shërbimin e ujësjellësit dhe kanalizimeve, për zonat turistike dhe suburbane.
- Itinerari turistik vozitës lumor-liqenor, duke integruar vozitjen dhe lundrimin në një rrjet rekreativ që përfshin: liqenin e Butrintit, liqenin e Viroit, Syrin e Kaltër, etj.

- Krijimi i një tregu rajonal bujqësor në zonë, që do të plotësojë zinxhirin ekonomikobujqësor në agro-përpunimin e produkteve bujqësore.
- Shtimin e linjës hekurudhore drejt kufirit me Greqinë, duke bërë lidhjen mes Tepelenës, Gjirokastrës, Dropullit e Kakavijës.
- Vlerësimin e potencialit natyror për diversifikimit e përdorimit të energjisë së rinovueshme dhe asaj alternative, duke shfrytëzuar erërat e forta në grykën e lumit Drino, rrezatimin e favorshëm diellor (rreth 2700 orë/vit) dhe fushat e gazit e të naftës, përkatësisht në Delvinë dhe Finiq.

1.2 Plani Strategjik për Qarkun e Vlorës

Plani Strategjik për Qarkun e Vlorës u hartua me mbështetjen e Programit të Kombeve të Bashkuara për Zhvillim (PNUD) ART GOLD 2, Agjencisë për Zhvillimin Lokal Ekonomik “AULEDA” dhe Këshillin e Qarkut Vlorë, për periudhën kohore 2011 - 2020. Ky Plan përfaqëson një platformë koordinimi ndërmjet donatorëve, organizatave ndërkombëtare, orientimeve kombëtare dhe politikave rajonale dhe lokale.

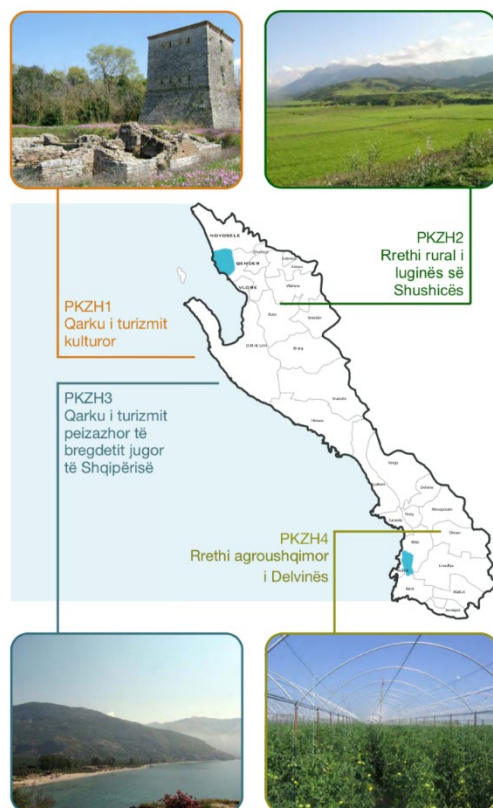

Figure 2 Projektet e koordinuara të zhvillimit (Burimi: PSQV)

Ky Plan ka propozuar disa projekte të integruara për zhvillimin e qarkut, ndër të cilat janë:

- Qarku i turizmit kulturor
- Rrethi rural i luginës së Shushicës
- Qarku i turizmit peizazhor të bregdetit jugor të Shqipërisë

Programet dhe projektet e kësaj strategjie synojnë drejt harmonizimit të fuqive, në termat e burimeve dhe avantazheve krahasuese, me mundësitë. Objektivi është eliminimi i dobësive dhe shmangia e kërcënimeve pa marrë parasysh nëse programet dhe projektet funksionojnë në nivel pushteti qendror apo vendor. Në nivel masash strategjike të cilat duhet të ndërmerren nga bashkitë e qarkut Vlorë, duke përfshirë dhe bashkinë Finiq për të arritur objektivat e Strategjisë së Zhvillimit të qarkut janë si më poshtë:

- Shërbimet e informacionit për turistët, komunikim dhe marketing i efektshëm territorial;
- Përmirësimi i infrastrukturës dhe i shërbimeve për turizmin;
- Vlerësimi dhe integrimi i identiteteve kulturore, e peizazhit dhe e burimeve mjedisore për zhvillimin dhe diferencimin turistik;
- Promovimi i produkteve tipike dhe rritja e produkteve cilësore për qëllime eksporti;
- Arsimimi dhe trajnimi lidhur me sektorët kyç për zhvillimin rajonal;
- Përmirësimi i zinxhirëve të vlerave që lidhen me prodhimin kulturor dhe me trashëgiminë kulturore, duke përfshirë artizanatin artistik, muzikën tradicionale dhe artin bashkëkohor;
- Mbrojtja dhe zhvillimi i qëndrueshëm i zonave natyrore, i peizazheve dhe ruajtja e biodiversitetit;
- Përmirësimi dhe rinovimi i shërbimeve të kujdesit social;

1.3 Plani Operacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq, 2016 - 2019

Plani Operacional i Zhvillimit Vendor i Bashkisë Finiq u hartua me mbështetjen e Ministrit të Shtetit për Çështjet Vendore dhe projektit STAR (Support to Territorial and Administrative Reform) në Shqipëri. Ky Plan ka një kohëzgjatje 3 vjeçare, (2016 – 2019), plan afatmesëm, i cili rishikohet çdo vit në varësi të burimeve financiare që bashkia Finiq ka në dispozicion dhe ka si qëllim identifikimin dhe prioritarizimin e investimeve që bashkia angazhohet të realizojë. Ky dokument ka evidentuar nevojat më emergjente më të cilat është përballur bashkia e Finiqit gjatë hartimit të tij dhe janë propozuar ndërhyrjet e nevojshme për plotësimin e tyre. Zbatimi i këtij plani deri në evidentimin e gjendjes ekzistuese të bashkisë nga Plani I Përgjithshëm

Vendor, nuk I ka plotësuar të gjithë propozimet e tij. Më poshtë renditen disa projekte të nevojshme, të propozuara nga Plani Operacional I Zhvillimit Vendor dhe të vlerësuara nga përfundimet e analizës së Planit të Përgjithshëm Vendor që janë me vlerë për zhvillimin e bashkisë Finiq, për t'u marrë në konsideratë gjatë hartimit të dokumentit të Strategjisë Territoriale.

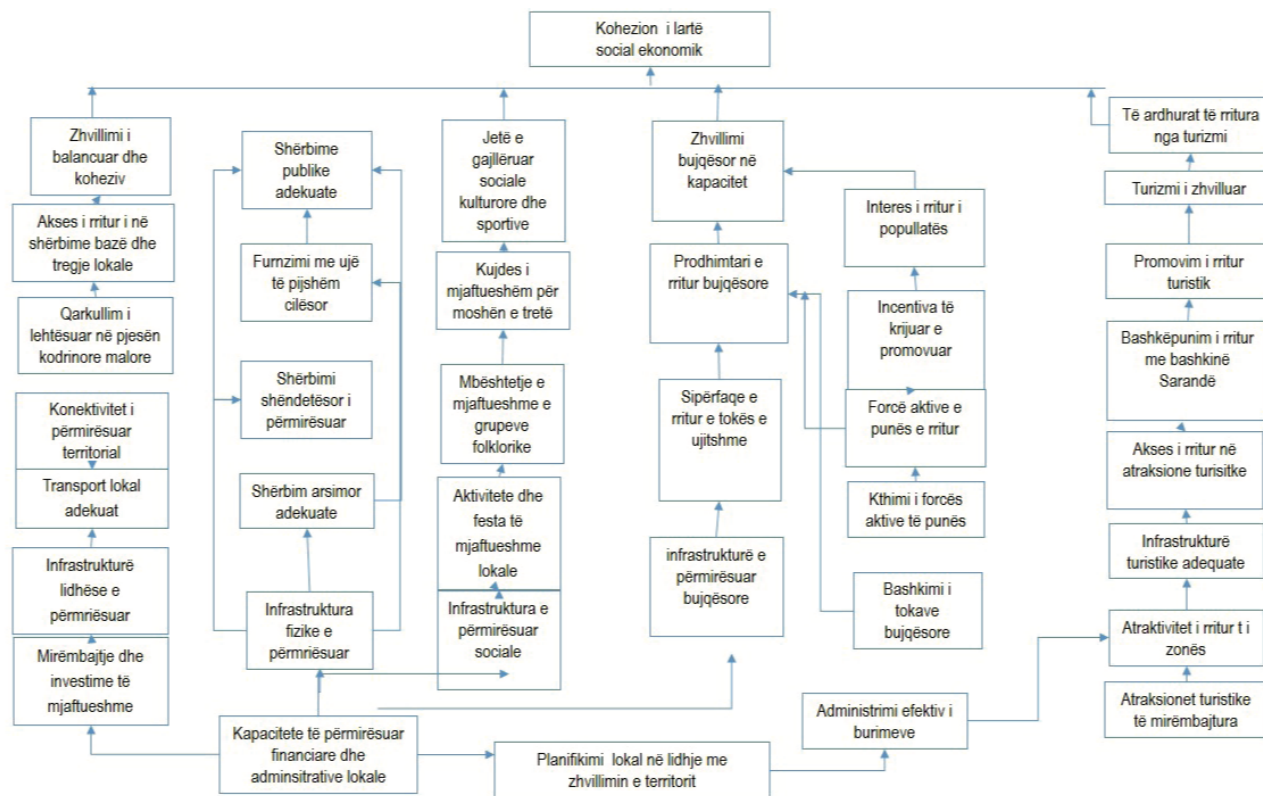

Figure 3 Diagrama e Pemës së Objektivave (Burimi: POZHV, Bashkia Finiq)

Vizioni i Bashkisë: Bashkia e Finiqit do të përfaqësojë një qendër zhvillimi konkurruese ndërmjet dhe afër qendrave më të madhe të zhvillimit në jugun e Shqipërisë nëpërmjet rivitalizimit të potencialeve ekonomike të territorit, aksesshueshmërisë së lartë në territor duke minimizuar barrierat e lëvizjes së njerëzve, produkteve dhe turistëve e vizitorëve, duke respektuar zhvillimin e qëndrueshëm social ekonomik, në harmoni me mjedisin dhe burime natyrore të mirëmenaxhuara në funksion të përmbushjes së nevojave të popullisë lokale për shërbime cilësore publike.

Problematikat e ngritura nga ky Plan, të shprehura në mënyrë të përmblodhur, janë:

- Zhvillimi i qëndrueshëm, i balancuar dhe koheziv i bashkisë
- Përmirësimi i lidhjeve dhe shërbimeve publike
- Mbështetje e integruar për bujqësinë dhe turizmin

- Mbrojtja e ambjentit dhe burimeve natyore

Ndërsa objektivat e këtij plani afatmesëm, të cilat synojnë arritjen e vizionit të Bashkisë Finiq janë renditur më poshtë të përmbledhura:

- nivel më të lartë mirëqenieje për komunitetin;
- lagje (blloqe banimi) të zhvilluara në brendësi, duke i kushtuar një rëndësi më të madhe ndërhyrjeve për krijimin e mjediseve të gjelbëruara, mjediseve për çlodhje dhe argëtim
- jetë kulturore më të pasur dhe aktive;
- shërbime publike të siguruara për të gjithë territorin dhe komunitetin;
- infrastrukturë fizike të kënaqshme jo vetëm në qendër por edhe në periferi;
- menaxhim i mirë dhe efektiv i territorit;
- zona informale të legalizuara;
- nivel i ulët dhe parandalimin e ndotjes.

1.4 Analizimi i Strategjive Kombëtare/Sektoriale të cilat ndikojnë në zhvillimin e territorit

1.4.1. Strategjia ndërsektoriale e mjedisit

Strategjia Ndërsektoriale e Mjedisit është hartuar nga Ministria e Mjedisit e hartuar për vitet 2015-2020. Çështjet kryesore të trajtuara në të janë si më poshtë.

Cilësia e ajrit në zonat kryesore urbane është përmirësuar mesatarisht në masën 30 %, por problematike ngelet shkalla e ekspozimit të popullatës ndaj ndotjes, si pasojë e tejkalimit të normës vjetore të ditëve të ndotura². Përmirësimet në cilësinë e ajrit lidhen kryesisht me përmirësimin e infrastrukturës rrugore në zonat urbane.

Ndikimet nga **ndryshimeve klimatike** paraqesin sfida të rëndësishme për Shqipërinë, në mënyrë të veçantë për të përballuar ndikimet në energji, ujë, bujqësi, shëndetësi, turizëm, biodiversitet dhe në mirëqenien e komunitetit lokal.

Në fushën e kimikateve kuadri ligjor për kimikatet dhe substancat e rrezikshme ekziston, megjithatë është pjesërisht në linjë me legjislacionin Europian në këto fushë. Gjatë vitit 2015 është parashikuar plotësimi i paketës ligjore për kimikatet, nëpërmjet miratimit të ligjit të kimikateve dhe 5 akteve nënligjore në zbatim të tij.

Mbetjet. Menaxhimi i mbetjeve në vend është akoma në një nivel të ulët. Me sisteme për grumbullimin e mbetjeve të ngurta janë pajisur vetëm qytetet, por jo zonat rurale. Sasia e mbetjeve që riciklohet, është në masën 10%. Kryesisht mbetjet asgjësohen në vend grumbullimit të mbetjeve. Përveç landfillëve të Sharres dhe Bushatit ka përfunduar ndërtimi i landfillit në Sarandë/Bajkaj ndërsa brenda një afati të shkurtër (2015) do të fillojë ndërtimi i landfillit në Korçë/ Maliq (mbështetur nga KfE).

Një nga objektivat e realizuara te politikës **ne sektorin pyjor**, nëpërmjet programeve te realizuara është arritur transferimi i pyjeve dhe kullotave drejt 315 njësive te qeverisjes vendore për te siguruar gjithë përfshirjen duke i mbështetur ato me plane menaxhimi dhe punime pyllëzimi dhe përmirësimi ne pyje. Sipërfaqja fondit pyjor kullor e mbuluar me plane mbarështimi deri ne vitin 2012, është rritur me 48% krahasuar me vitin 2007 nga punimet pyjore te kryera ne 12.000 ha pyje te degraduar, erozioni është reduktuar me rreth 200.000 ton sedimente.

Vizioni

Vend me një zhvillim të qëndrueshem social dhe ekonomik, duke mbrojtur burimet natyrore nga ndotja dhe degradimi, nëpërmjet menaxhimit të integruar të tyre dhe duke promovuar vlerat mjedisore e duke i vendosur ato në përfitim të prosperitetit ekonomik.

Politikat e mbrojtjes se mjedisit

- Përmirësimin të cilësisë dhe reduktimin e ndotjes së ajrit dhe ndotjes akustike në zonat kryesore urbane dhe zonat turistike;
- Parandalimit dhe kontrollit te integruar te ndotjes dhe rreziqeve nga ndotja dhe aksidentet industriale duke monitoruar dhe kontrolluar zbatimin e normave dhe standarteve te shkarkimeve ne mjedis nga operatorët industriale;
- Kryerjes së Vlerësimeve të Ndikimit në Mjedis për projektet e zhvillimit, me qëllim që autoriteti i planifikimit ose autoriteti përgjegjës për licencimin, kur shqyrton dhënien ose jo të lejes së zhvillimit/licencës përkatëse për një projekt, apo vendosjen e kushteve për zhvilluesin, merr në konsideratë perfundimet e procesit te Vleresimit te Ndikimeve mjedisore për ndikimet në mjedis qe do te kete projekti i propozuar, si dhe përfshirjen e publikut dhe te gjithë aktoreve gjate procedures se Vleresimit te ndikimit ne mjedis.
- Kryerjes se Vlersimeve Strategjike Mjedisore per planet apo programet, per vleresimin e pasojave në mjedis të nje plani ose programi të propozuar për zbatim, me qellim që të sigurojë që këto pasoja mjedisore te adresohen plotësisht që në fazat e hershme të vendimmarrjes përkrah konsideratave ekonomike dhe sociale.
- Menaxhimin e integruar të mbetjeve me fokus ne përmbushjen e standardeve kombëtare dhe ndërkombetare, trajtimin e mbetjeve brenda këtyre standardeve dhe rritjen e ndërgjegjes sociale mbi efektet e dëmshme të mbetjeve në mjedis.
- Ngritjes se Sistemit Kombetar te Menaxhimit te Kimikateve;
- Mbrojtjes dhe menaxhimit te qëndrueshëm të biodiversitetit, shtimit të sipërfaqes së Zonave të Mbrojtura, menaxhimin e integruar të tyre dhe ngritjen e rrjetit ekologjik “NATURA 2000”;
- Mirë menaxhimin e burimeve ujore nëpërmjet vendosjes së një kuadri monitorimi dhe kontrolli, per te reduktuar ndotjen e ujerave nentokesore dhe siperfaqesore nga aktivitetet e veprimtarive industriale, bujqesore dhe aktiviteteteve te popullsisë ne zonat rurale dhe urbane, qe shkaktojne demtim te ekosistemeve ujore, si dhe te lumenjve nga

shfrytezimi pa kriter, mbrojtja e ujerave detare, menaxhimi i ujerave nderkufitare, zvogelimi i efekteve nga permybtja dhe thatesira;

- Menaxhimi e qendrueshem te burimeve te gjalla te ujerave detare dhe i ujerave të brendshme;
- Zhvillimin e qëndrueshëm dhe shume funksional të burimeve pyjore dhe kullosore që sigurojnë shtimin e sipërfaqeve pyjore rrisin prodhimtarinë dhe aftësinë ripërtëritëse të pyjeve, parandalojnë degradimin e mëtejshëm te tokës, mbrojnë biodiversitetin e sigurojnë potencial maksimal për te përmbushur funksionet ekologjike, ekonomike dhe sociale ne nivel lokal, kombëtar dhe global pa cenuar ekosisteme të tjera

Politikat e ndryshimeve klimatike gjatë periudhës 2015 -2020 perfshijne:

- Forcimin e kapaciteteve ne institucionet përkatëse per hartimin e politikave për klimën, me prioritet ngritjen e sistemit te monitorimit dhe të raportimit vjetor te GHG-ve në përputhje me kërkesat e BE-së dhe percaktimin e pikave fokale për ndryshimet klimatike në ministritë dhe agjencitë përkatëse;
- Percaktimin e skenarëve te përmirësuar të emisioneve te gazeve me efekt serrë në kuadër të Komunikimit të Tretë Kombëtar në bazë të informacionit të ri nga inventari i pyjeve per vitin 2014 dhe Inventarit te GHG deri ne vitin 2010;
- Percaktimin ne qershor 2015, te kontributit kombetar per reduktim te GHG deri ne vitin 2020, ne kuader te arritjes se marreveshjes se madhe te paleve ne Paris 2015.
- Zhvillimin e NAMA-ve prioritare me përfitime ekonomike, sociale dhe mjedisore te cilat mund te marrin mbështetje nga donatorët (shumëpalëshe dhe dypalëshe), dhe në mënyrë të veçantë nga Fondi i Gjelbër i Klimës.
- Vendosjen e një mekanizmi efektiv dhe efikas të financimit për të kanalizuar fondet e brendshme dhe ndërkombëtare të lidhura me veprimet per klimën;
- Zbatimin e Planit të Veprimit për Efiçencën e Energjisë;
- Integrimi i objektivave te përshtatjes (adaptimit) dhe reduktimit te GHG në planifikimin urban, menaxhimi e ujrave dhe tokës duke përfshirë bujqësinë, pyjet dhe ruajtjen e natyrës.
- Mbështetjen e strategjive qe permiresojne aftesite ripertesese te shendetit, prones dhe funksioneve produktive te ekosistemeve ndaj ndryshimeve te klimes;
- Krijimin e partneritetit rajonal për përmirësimin e teknologjisë, politikave dhe strategjive per mitigim në të gjitha sektorët e ekonomisë.

Bashkia Finiq, në kuadër të Strategjisë Ndërsektoriale të Mjedisit duhet të sigurojë mbrojtjen dhe menaxhimi e qëndrueshëm të biodiversitetit, ruajtjen e zonës së mbrojtur të Parkut Kombëtar të Butrintit dhe zonën e mbrojtur të Syrit të Kaltër dhe tërësinë e Monumenteve të Natyrës. Aktualisht bashkia I tranferon mbetjet urbane në landfillin e Bajkaj, por duhet të

punojë për një sistem më efektiv drejt mbledhjes së tyre nga qendrat e banuara dhe transportit.

1.4.2. Strategjia kombëtare për menaxhimin e integruar të burimeve ujore 2017-2027

(Draft) Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Burimeve Ujore 2017-2027 (SKMIBU) është dokumenti kuadër për menaxhimin e ujërave për zhvillimin e planeve dhe dokumentave të tjera strategjike në fushën e planifikimit territorial, mbrojtjes së mjedisit, diversitetit biologjik dhe peizazhit, bujqësisë, pylltarisë, peshkimit, transportit, turizmit, shëndetit publik dhe përmban edhe dokumente të tjera përkatëse.

Proçesi i zhvillimit të Strategjisë MIBU për Shqipërinë është hartuar në mënyrë të tillë që të ofrojë një kornizë për administrimin gjithëpërfshirës të burimeve ujore, në të cilin të gjitha palët e interesit, duke përfshirë edhe sektorin privat, shoqërinë civile dhe komunitetet përdoruese, pavarësisht nga gjinia, të luajnë një rol aktiv.

Strategjia integron objektivat e politikave ekzistuese shqiptare duke marrë parasysh rreziqet që pritet të vijnë nga ndryshimet klimatike bazuar në katër 'shtylla' strategjike: 'Ujë për Njerëzit', 'Ujë për Ushqim', 'Ujë për Industrinë', dhe 'Ujë për Mjedisin'.

Rezultatet kryesore të pritshme përfshijnë:

Përdorim dhe shpërndarje të ujit në mënyrë efikase dhe të barabartë dhe një rritje thelbësore në efikasitetin e përdorimit të ujit në të gjithë sektorët me qëllim shfrytëzimin, riciklimin dhe ripërdorimin e qëndrueshëm të burimeve ujore;

Ulje të ndotjes nëpërmjet moslejimit të shkarkimeve të paligjshme dhe kufizimit të shkarkimeve të lëndëve kimike të rrezikshme në trupa ujorë (niveli i saktë i uljes do të jetë në funksion të numrit dhe natyrës të këtyre shkarkimeve);

Rritjen e qëndrueshmërisë dhe aftësisë për t'iu përshtatur ndryshimeve klimatike dhe rreziqeve që vijnë nga katastrofat natyrore;

Një njohje të thellë të të gjitha burimeve ujore në Shqipëri, duke ofruar kështu një bazë njohurish publike për vendimet (politikat) lidhur me menaxhimin e integruar të burimeve ujore;

Politika të qarta MIBU dhe zbatim të PMBU-së që synon a) objektiva të matshme në afate kohore të caktuara, në nivelete duhura, dhe b) përcaktimin e qartë të përgjegjësitëve autoriteteve, duke u bazuar në një monitorim dhe vlerësim efikas.

Aktualisht bashkia Finiq, ka të mbuluar me rrjet Ujësjellësi vetëm 5.2% të territorit të saj. Në vijim bashkia duhet të punojë për një mbulim 100%. Gjithashtu është e nevojshme ndërhyrja në rrjetin ekzistues për rikonstruksion dhe mirëmbajtjeje. Ndërhyrjet më emergjente janë në Ujësjellësin e Livadhjasë, I cili ka nevojë për rikonstruksion.

1.4.3. Programi kombëtar sektorial për manaxhimin e integruar të ujit 2018-2030

Manaxhimi i integruar i ujit është një ndër prioritet e qeverisë shqiptare. Ky prioritet theksohet në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020 (*miratuar me VKM nr. 348 datë 11.5.2016, Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Zhvillimin dhe Integrimin 2015-2020*). Sektori i ujit luan një rol të rëndësishëm në zhvillimin social dhe ekonomik të vendit. Ai lidhet ngushtë me prodhimin e energjisë elektrike, zhvillimin e bujqësisë, turizimin dhe rekreacionin. Synimet kryesore të këtij programi janë orientimi i investimeve drejt objektivave kombëtarë, përmirësimi i procesit të planifikimit, rritja e investimeve në sektor, rritja e të ardhurave që gjeneron sektori, monitorimi i vazhdueshëm dhe efektiv, sikurse edhe mbrojtja e ekuilibrave mjedisore.

Zbatimi i këtij programi do të bëhet nëpërmjet planit të veprimit që përditësohet çdo vit dhe ka një projeksion 3-vjeçar. Këto plane përfshijnë masa e aktivitete të propozuara nga të gjithë aktorët e sektorit të ujit në zbatim të objektivave kombëtare. Për të realizuar vizionin për një periudhë trembëdhjetëvjeçare (2018-2030) për sektorin e ujit janë identifikuar dhe propozuar tre qëllime, të cilat shprehen në funksion të tre shtyllave të sektorit të ujit: përdorimi i ujit, mbrojtja e ujit dhe mbrojtja nga uji. Për arritjen e këtyre qëllimeve janë propozuar trembëdhjetë objektiva të cilat tregojnë pozicionimin e sektorit të ujit për këtë periudhë.

Këto tre qëllime prekin ciklin natyror të ujit dhe nuk ndryshojnë pavarësisht kuadrit institucional, i cili ka rolin kryesor në harmonizimin e tyre.

Shtylla	Qëllimi
Përdorimi i Ujit	Nxitja e përdorimit të qëndrueshëm të burimeve ujore, shpërndarjen e drejtë të tyre ndërmjet përdoruesve, duke maksimizuar përfitimet ekonomike në respekt të kushteve mjedisore dhe parimeve të manaxhimit të qëndrueshëm
Mbrojtja e Ujit	Mbrojtja e ekosistemeve ujore, përfshirë ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, nga ndotja shpërdorimi dhe mbishfrytëzimi, duke mirëkoordinuar të gjitha aktivitetet të cilat shkaktojnë presione mbi to si dhe duke respektuar parimet e manaxhimit të qëndrueshëm.
Mbrojtja Nga Uji	Mbrojtja e popullsisë dhe e pronës nga efektet e pakthyeshme të shkaktuara nga uji, përfshirë këtu përmytjen dhe erozionin, në mënyrë të qëndrueshme dhe efektive.

Përdorimi i Ujit

Ofrimi i shërbimit të furnizimit me ujë të popullsisë me synim mbulimin me shërbim të sigurt dhe të vazhdueshëm. Mbulimi me shërbim furnizimi me ujë të sigurt i popullatës në zonën urbane dhe në zonën rurale.

Ofrimi i shërbimit të largimit të ujërave të përdorura me synim mbulimin me shërbimin të zonave urbane dhe rurale. Mbulimi me kanalizime i populates në zonën urbane dhe në zonën rurale.

Përmirësimi i sistemeve ujitëse për tokat e ujitshme bujqësore me synim plotësimin e nevojave të fermerëve me ujë, për të ofruar kushte optimale për rritjen e kulturave bujqësore.

Përmirësimi i sistemeve të drenazhimit për sipërfaqet e ujitshme bujqësore, me synim garantimin e kushteve optimale për rritjen e kulturave bujqësore.

Zhvillimi i qëndrueshëm i akuakulturës brenda Zonave të Përcaktuara për Akuakulturën (ZPA), me synim zhvillimin e ekonomive të akuakulturës duke respektuar kushtet mjedisore.

Shfrytëzimi i potencialeve hidroenergjetike, me synim rritjen e shfrytëzimit të kapaciteteve të burimeve ujore për hidroenergji, duke pasur parasysh detyrimet që rrjedhin nga marrëveshjet ndërkombëtare duke respektuar kushtet mjedisore.

Plotësimi i nevojave të industrisë me ujë, me synim garantimin e ujit në sasinë dhe cilësinë e nevojshme për kryerjen e aktiviteteve përkatëse, si dhe duke respektuar kushtet mjedisore.

Mbrojtja e Ujit

Vlerësimi paraprak i statusit ekologjik dhe kimik, ruajtja dhe arritja e tyre si minimalisht “të mirë”, për ato trupa ujqorë që kanë status “më pak se të mirë”, “të dobët” apo “shumë të dobët”. (ujërat sipërfaqësore lumenj, liqene, ujëra tranzitore/kalimtare, trupa ujqorë artificialë dhe shumë të modifikuar).

Vlerësimi paraprak i statusit ekologjik dhe kimik, ruajtja dhe arritja e tyre si minimalisht të mirë, për ata trupa ujqorë që kanë status “më pak se mirë”, “të dobët” apo “shumë të dobët” (ujërat nëntokësore).

Ruajtja dhe arritja e cilësisë minimalisht “e mirë” për ujërat larës (të brendshëm dhe bregdetar e kalimtar).

Mbrojtja nga Uji

Reduktimi i rrezikut dhe humbjeve nga përmytja për jetën, jetesën dhe shëndetin dhe aseteve ekonomike, fizike, sociale, kulturore dhe mjedisore të personave, bizneseve dhe komuniteteve e cila synon përmirësimin e manaxhimit të situatave të mbrojtjes nga përmytja; përmirësimi i infrastrukturës në përgjigje të fatkeqësive natyrore; garantimi i kushteve të sigurt të jetesës për njerëzit, florën dhe faunën në zonat e rrezikuara; sigurimi i aseteve ekonomike, fizike, sociale, kulturore dhe mjedisore për personat, bizneset dhe komunitetet.

Përmirësimi i kushteve teknike të digave, të cilat shfrytëzohen për ujitjen e tokave bujqësore, me synim rritjen e sigurisë dhe reduktimin e efekteve të mundshme të shkaktuara nga dëmtimi i tyre.

Ruajtja dhe reduktimi i shkallës së erozionit me synim mbrojtjen e tokave me rrezik të lartë erozioni duke forcuar infrastrukturën përkatëse në përgjigje të këtij fenomeni. Ruajtja dhe reduktimi i shkallës së erozionit për: Zonat pak të rrezikuara (20% e territorit) Zonat shumë të rrezikuara (70% e territorit).

Në kuadër të kësaj Strategjie, bashkia Finiq duhet të punojë drejt krijimit të një fushatë ndërgjegjësimit të banorëve të saj për mosshpërdorimin e ujit si edhe për mënyrat e riciklimit të tij. Prioritare për bashkinë mbetet mbulimi 100% i territorit të saj me infrastrukturën e furnizimit me ujë.

1.4.4. Strategjia kombëtare për zhvillim dhe integrim 2015-2020

“Shqipëria – një demokraci në forcim, në rrugën drejt integritit të saj në Bashkimin Evropian, me një ekonomi konkurruese, të stabilizuar dhe të qëndrueshme, që garanton të drejtat themelore dhe liritë e njeriut”

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) përfaqëson dokumentin themelor strategjik që kombinon axhendën e integritit në Bashkimin Evropian me zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik e shoqëror të vendit, përfshirë edhe ndërlidhjen me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm. SKZHI II është dokumenti që paraqet vizionin për zhvillimin e demokracisë, zhvillimin shoqëror dhe ekonomik të vendit gjatë periudhës 2015-2020, duke ravijëzuar aspiratat për integrim në Bashkimin Evropian. SKZHI 2015- 2020 paraqet se si ky vizion do të arrihet përmes politikave dhe përparësive që synojnë, si më poshtë:

- Nxitjen e ritmeve të zhvillimit të vendit, duke gjeneruar rritje ekonomike të qëndrueshme, përmes një stabiliteti makroekonomik dhe financiar;
- Arritjen e standardeve që u shërbejnë qytetarëve, rritjes së mirëqenies dhe sigurimit të mbrojtjes së të drejtave të tyre;
- Transformimin e Shqipërisë në një vend me standarde, që mundësojnë anëtarësimin në Bashkimin Evropian;
- Ndërtimin e politikave që rrisin konkurrueshmërinë dhe rritjen ekonomike të vendit, krahasuar me vendet e rajonit dhe më tej.,

Platforma mbi të cilën u zgjodh qeveria e re nga zgjedhjet kombëtare të datës 23 qershor të vitit 2013 bazohej mbi një vizion të përshpejtimit të rritjes ekonomike, krijimit të vendeve të punës, rikthimit të besimit tek qeveria, çuarjen më përpara të progresit drejt anëtarësimit në BE dhe realizimin e nevojave urgjente të qytetarëve. Gjatë muajve në vijim, nga mesi i vitit 2014, qeveria hartoi programin e saj për “përkthimin” e këtij vizioni në rezultate nëpërmjet evidentimit dhe miratimit të gjashtë prioritetëve kryesore për të gjithë qeverinë. Prioritetet janë: (1) shërbime publike inovatore, që kanë në qendër qytetarin (qeverisja e mirë); (2) rimëkëmbja dhe konsolidimi financiar i sektorit të energjitikës (energji); (3) nxitja e novacionit dhe konkurrueshmërisë (investimet e huaja direkte dhe të brendshme); (4)

menaxhimi i integruar i ujit; (5) menaxhimi i integruar i tokës; dhe (6) reforma strukturore financiare.

Për të arritur objektivat e Strategjisë Kombëtare për Zhvillimi dhe Integrim, parësore për bashkinë Finiq është krijimi i një identiteti ekonomik konkurrues në treg. Bashkia ka të ardhura të vogla, e cila reflektohet edhe në mirëqenien e banorëve të saj. Potenciali për zhvillimin ekonomik është fusha e bujqësisë, të cilat duke u menaxhuar në mënyrën e duhur dhe duke u krijuar mundësitë për tregun kombëtar dhe ndërkombëtar edhe për fermerët dhe produktet lokale, mund të rrisin ndjeshëm nivelin ekonomik. Potencial I bashkisë është gjithashtu edhe zhvillimi I turizmit, në sajë të pasurive të shumta natyrore dhe kulturore që ajo zotërn.

1.4.5. Strategjia sektoriale e transportit

Objektivi strategjik synon krijimin e një Rrjeti rrugor unik transporti që do të shërbente si një enë komunikuese për të realizuar gradualisht barazimin e niveleve ekonomike sepse:

- afrohen tregjet
- evitohet krijimi i njollave apo rajoneve të superpopulluara
- trafiku shpërndahet në mënyrë optimale, që do të ulte nivelin e ndotjes dhe aksidenteve

Ndër objektivat kryesore të sektorit të transportit rrugor janë:

- Krijimi i një rrjeti transporti pa ndërprerje dhe bllokime, që do të sigurojë zhvillimin e, do rriste volumin e trafikut të mallrave, do e vendoste transportin në shërbim të të gjithëve dhe do ndihmonte në bashkëpunimin e brendshëm dhe tregun kombëtar të punës.
- Zvogëlimi i hendekut midis tendencës, gjithmonë në rritje, të mjeteve motorike dhe ritmeve të rrjetit rrugor.
- Zbatimi i parimit të transportit të qëndrueshëm, i cili nënkupton optimizimin e kostos, sigurisë së lëvizjes dhe mbrojtjes mjedisore.
- Nxitja e trafikut të mallrave dhe ulja e kostos së transportit, që nënkupton uljen e humbjeve jo produktive, pra edhe të ashtuquajturave kosto të jashtme, siç janë aksidentet, bllokimet e trafikut, projektimi joracional i infrastrukturës, cilësia e dobët e punimeve dhe gjendja teknike e ulët e mjeteve të transportit.
- Intensifikimi i kontakteve me shtetet fqinje, institucionet komunitare për heqjen e barrierave që pengojnë ndërkombëtarizimin e shërbimeve të transportit shqiptar (vizat, lejet e transportit, bilaterale dhe multilaterale, taksat diskriminuese, nënshkrimin prioritar të marrëveshjeve që hapin tregun e punës).
- Reduktimi në maksimum i përfshirjes së administratës në veprimtarinë e transportit duke realizuar ndarjen e menaxhimit të transportit në përgjithësi nga biznesi i tij, me qëllim rritjen e efektivitetit të sektorit të transportit, cilësinë e shërbimeve dhe uljen e kostos.
- Eliminimi i barrierave administrative dhe ekonomike të pajustificuara ndaj konkurrencës midis operatorëve të transportit.
- Krijimi i kushteve për një akses jodiskriminues të infrastrukturës së transportit nga përdoruesit e shërbimeve të transportit.
- Komercializimi i shërbimeve të transportit me pjesëmarrjen e operatorëve privatë.

- Mbështetje e biznesit të vogël e të mesëm në sektorin e transportit.
- Mbrojtja e operatorëve profesionistë nga konkurrenca e pandershme nga kategoritë apo llojet e tjera të transportit.
- Ndarja e tregut të shërbimit të transportit nga veprimtaria komerciale jashtë tregut dhe përdorimi jokomercial i mjeteve.
- Të nxitet zhvillimi i logjistikës dhe teknologjive bashkëkohore inteligjente në sektorin e transportit
- Përpunimi i metodologjive të kontrollit me synim mbrojtjen e tregut nga përqendrimi i shërbimeve dhe zbehja e konkurrencës.
- Përfshirja e gjithë kategorive të operatorëve, përdoruesve dhe shoqatave respektive në hartimin e procedurave dhe kushteve të pjesëmarrjes në tregun e shërbimeve.

Në bashkinë Finiq fluksi i lëvizjes së mjeteve motorike është i ulët, si për mjete transporti mallrash ashtu edhe për njerëzit. Akset ekzistuese rrugore, përballojnë fluksin ekzistues. Zhvillimi i bashkisë synohet të jetë drejt një ekonomie të qëndrueshme, me prioritet blegtoribujqësi dhe turizëm i qëndrueshëm. Akset ekzistuese mund të shërbejnë edhe si aksë peizazhistike të cilat i shërbejnë edhe paketave të turizmit. Lidhur me transportin rrugor, ndërhyrjet janë kryesisht të nevojshme në përmirësimin e gjendjes fizike të rrugëve si edhe në krijimin e disa akseve të shkurtëra për lidhjen e qendrave lokale me njera-tjetrën.

1.4.6. Strategjia ndërsektorale për decentralizimin dhe qeverisjen vendore 2015 – 2020

Strategjia Kombëtare Ndërsektorale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2015-2020 (SKNDQV) paraqet vizionin e qeverisë për forcimin e qeverisjes dhe demokracisë vendore dhe përparimin e procesit të decentralizimit sipas standardeve më të përparuara evropiane. Qëllimet dhe objektivat e kësaj strategjie përputhen plotësisht me qëllimet dhe objektivat e përgjithshme të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020 për zhvillimin ekonomik dhe social të Shqipërisë në rrugën e saj drejt integritit evropian.

SKNDQV mishëron qëllimin e programit të qeverisë për ta “shndërruar Shqipërinë në një model që frymëzon paqen dhe zhvillimin në rajon.”

SKNDQV 2015-2020 prezanton një përfaqëse gjithëpërfshirëse ndaj decentralizimit dhe forcimit të qeverisjes vendore në përputhje me parimet e Kartës Evropiane për Vetë-Qeverisjen Vendore, si edhe me ato e Hapësirës Administrative Evropiane për qeverisjen vendore, me synim sigurimin e decentralizimit politik, administrativ dhe fiskal.

"Fuqizimi i qeverisjes vendore dhe i procesit të decentralizimit me qëllim që të sigurohet një efikasitet më i lartë i vetë qeverisë vendore" është vizioni i Qeverisë që ndjek parimet dhe standardet e përcaktuara në Kartën Evropiane të Vetëqeverisjes Vendore dhe parimet e Hapësirës Administrative Evropiane për qeverisjen vendore.

Shtyllat kryesore të reformës së ardhshme të decentralizimit dhe qeverisjes vendore, si edhe të përparësive të politikave do të jenë:

- Të rrisë efikasitetin në tërësi të strukturave të qeverisjes vendore
- Reforma administrativo-territoriale. Prioriteti kryesor i qeverisë është rishikimi i ndarjes administrativo-territoriale, duke synuar konsolidimin territorial të njësive vendore të nivelit të parë dhe nivelit të dytë.
- Përmbyllja e procesit të decentralizimit të kompetencave në funksionet e përbashkëta dhe të deleguara.
- Rishikimi i kompetencave në funksionet e përbashkëta do të harmonizohet dhe bashkërendohet me reformimin e nivelit të dytë të qeverisjes vendore dhe organeve të dekoncentruara në nivel rajonal si dhe me procesin e rajonalizimit.
- Të forcojë financat vendore dhe të rrisë autonominë fiskale
- Reforma e decentralizimit fiskal do të vazhdojë edhe më tej dhe do të krijojë mundësi që qeveritë vendore të kenë më shumë burime financiare, në mënyrë që ato të kryejnë funksionet dhe kompetencat e tyre në mënyrë efikase dhe të qëndrueshme.
- Të nxisë zhvillimin e qëndrueshëm vendor Do të synohet ndërtimi i një modeli të ri të harmonizuar të zhvillimit social-ekonomik dhe territorial, duke synuar uljen e pabarazisë në zhvillim midis zonave dhe territoreve të ndryshme të vendit dhe mbështetjen e qeverisjes vendore në nismat për zhvillim vendor.
- Të forcojë qeverisjen e mirë në nivel vendor
- Përparësi do të ketë forcimi i transparencës dhe pjesëmarrjes së komuniteteve, biznesit dhe shoqërisë civile në vendimmarrjen publike në nivel vendor.
- Aktivizimi qytetar do të nxitet nëpërmjet fuqizimit të strukturave komunitare në qytet (ndërlidhësi komunitar) dhe në zonat rurale (kryetarët e fshatrave dhe kryesia e fshatrave).
- Fuqizimi i administratës vendore. Qëllimi kryesor në ecurinë e reformës së administratës publike në nivel vendor do të jetë konsolidimi i një administrate vendore të çburokratizuar, të paanshme politikisht, profesioniste dhe transparente.
- Përmirësimi i marrëdhënieve ndërinstucionale midis qeverisjes qendrore dhe asaj vendore. Do të ndërtohen mekanizmat formalë dhe funksionalë të dialogut ndërinstucional midis qeverisë qendrore dhe asaj vendore.
- Qeverisja vendore dhe integrimi në BE Integrimi evropian është një synim strategjik i Shqipërisë. Në këtë kuadër synohet që qeverisja vendore si pjesë e administratës publike të kontribuojë në arritjen e objektivave të integritit evropian duke zbatuar standarde dhe përvojat e mira të BE-së në nivel vendor si dhe duke rritur kapacitetet për të aplikuar në projekte të financuara nga fondet e BE-së.

Aktualisht bashkia Finiq, si institucion vendor, punon me një numër të reduktuar kapitali njërrëzor dhe profesional. Në mënyrë që të përforcohet qeverisja vendore, është e nevojshme të mbulohet çdo sektor i bashkisë, me ekspertë të fushës. Në çdo rast duhet të sigurohet trajnimi i punonjësve për rritjen e kapaciteteve dhe njohurive profesionale.

1.4.7. Strategjia kombëtare për zhvillimin e qëndrueshëm të turizmit 2019 – 2023

Miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave nr. 413, datë 19.6.2019 “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Zhvillimin e Qëndrueshëm të Turizmit 2019–2023 dhe të planit të veprimit” kjo Strategji synon promovimin e Shqipërisë si një destinacion turistik tërheqës, autentik dhe mikpritës në rajonin e Mesdheut dhe Evropë, bazuar në përdorimin e qëndrueshëm të potencialeve natyrore, kulturore dhe historike për zhvillimin e produkteve të cilësisë lartë dhe të shumëllojshme, e arritshme lehtësisht nga tregjet ndërkombëtare. Turizmi luan një rol kryesor në ekonominë shqiptare, duke kontribuar në përmirësimin e cilësisë së jetës dhe duke krijuar një mjedis tërheqës për investimet dhe hapjen e vendeve të punës. Zhvillimi i turizmit do të shkojë në përputhje me objektivat dhe strategjitë e sektorëve të tjerë që kushtëzojnë dhe ndikojnë direkt dhe indirekt zhvillimin dhe cilësinë e shërbimeve turistike. Harmonizimi në kuadër të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) do të garantojë një zhvillim të qëndrueshëm të turizmit dhe një strategji të arritshme.

Turizmi i qëndrueshëm shqiptar luan një rol të rëndësishëm në mirëqenien ekonomike dhe socio-kulturore, të rritjes së të ardhurave dhe krijimit të vendeve të reja të punës dhe është një kontribues i rëndësishëm për reputacionin ndërkombëtar të Shqipërisë, bazuar në marketingun intensiv të produkteve turistike të Shqipërisë, markave të njohura ndërkombëtarisht dhe me vlerë të lartë të shtuar.

“Shqipëria si një destinacion mikpritës, tërheqës, autentik për zhvillimin e potencialeve ekonomike, natyrore dhe sociale të vendit”

Për realizimin e vizionit të kësaj strategjie, janë identifikuar katër qëllime strategjike. Bazuar në përmbushjen e çdo objektivi specifik të veçantë dhe të kombinuar, realizimin e çdo produkti të veçantë dhe të kombinuar të planifikuar në Planin e Veprimit, do të mundësohet realizimi i qëllimeve strategjike. Këto qëllime strategjike janë si më poshtë vijon:

1. Q.S.1 Krijimi i poleve (clusters) dhe industrive të reja të zhvillimit, si dhe konsolidimi i ofertës turistike dhe krijimi i produkteve të reja
2. Q.S.2 Rritja e vlerës së shtuar dhe e impaktit të sektorit në ekonomi dhe punësim
3. Q.S.3 Zhvillimi i produkteve dhe shërbimeve të reja në turizëm, si dhe përmirësimi i cilësisë së tyre
4. Q.S.4 Përmirësimi i imazhit të vendit dhe promovimi i produkteve autentike lokale

Në kuadër të zhvillimit të turizmit të qëndrueshëm, bashkia Finiq posedon pasuri të shumta, si në aspektin natyror ashtu edhe atë kulturor. Prania në territorin e bashkisë, e Parkut Kombëtar të Butrintit dhe e Syrit të Kaltër, përbën potencial të lartë për zhvillimin e turizmit të natyrës, por edhe atij rural apo të aventurës. Për të siguruar një zhvillim të qëndrueshëm është e nevojshme që të krijohet një shërbim cilësor dhe profesional si edhe të krijohen disa paketa turistike të diversifikuara.

1.4.8. Strategjia kombëtare e energjisë 2013 -2020

Strategjia Kombëtare e Energjisë shpreh në thelb përcaktimin e drejtimeve kryesore të zhvillimit të sektorit energjetik, si një sektor mbështetës për zhvillimin ekonomik të vendit dhe përmirësimin e kushteve të jetesës së popullsisë. Rritja e sigurisë së furnizimit, krjimi i një ekonomie kompetitive dhe respektimi i normave mjedisore, janë qëllimet bazë të kësaj strategjie.

Për këto arsye, kjo strategji, pasi analizon situatën aktuale të sektorit energjetik në tërësi, parashtron politikat energjetike, që duhet të ndjekë qeveria në këtë sektor, ku përmendim: përmirësimin dhe harmonizimin e mëtejshëm të kuadrit ligjor me direktivat e Bashkimi European, ristrukturimin institucional, diversifikimin e burimeve duke promovuar burimet e rinovueshme dhe rritjen e efikasitetit të energjisë, vendosjen e tarifave reale për energjinë elektrike. Njëkohësisht, kjo strategji përcakton investimet dhe kohën e zbatimit të tyre për të realizuar këto politika.

Strategjia fokusohet në një nga çështjet kryesore të vlerësimit të situatës aktuale dhe perspektivës së zhvillimit të sektorit energjetik në Shqipëri, atë të kontributit dhe përfitimeve direkte të ekonomisë Shqiptare dhe Buxhetit të Shtetit nga aktiviteti i sektorit energjetik në Shqipëri. Ajo merr në konsideratë faktin, që gjithmonë e më tepër aktiviteti privat po bëhet dominant në këtë sektor, si në prodhim-gjenerim, në transport-transmetim, ashtu dhe shpërndarje. Në këtë kontekst kanë mjaft rëndësi politikat fiskale dhe ato tarifore, që zbatohen dhe duhet të zbatohen në këtë sektor, të cilat në esencë shprehin politikat dhe startegjinë e Qeverisë dhe të Shtetit Shqiptar, për ndërtimin e një sektori energjetik eficient, fizibël, kompetitiv, të sigurt dhe të integruar.

Në këtë kontekst, ky dokument përfshin të gjithë hapsirën e zhvillimit të sektorit energjetik si dhe detyrimet e vendit tonë në realizimin e targeteve të vendosura nga Komuniteti i Energjisë, duke mbajtur në konsideratë parashikimin e kërkesës për energji, si dhe mbulimin e saj deri në vitin 2020. Mbulimi i kërkesës bazohet në kapacitetet ekzistuese prodhuese, rezervat energjetike, opsionet e trasmetimit dhe të furnizimit, nevojat për kapacitete të reja, përdorimin e energjive të rinovueshme, rritjen e efikasitetit të energjisë dhe deri tek sjellja e konsumatorëve.

Qeveria Shqiptare synon të zhvillojë një sistem energjetik të mbështetur në parimet e tregut, i aftë, që të mbulojë kërkesën për energji, për një zhvillim të qëndrueshëm të ekonomisë, duke garantuar sigurinë, mbrojtjen e mjedisit dhe rritjen e mirëqenies me një kosto minimale sociale.

Për realizimin e objektivave të strategjisë janë përcaktuar këto prioritete:

- Përfundimi i ristrukturimit të sektorit energjetik shqiptar;
- Përsosja e mëtejshme e kuadri efektiv institucional e ligjor;
- Rritja sigurisë së furnizimit me energji të vendit,

- Rritja e kontributit të sektorit energjetik në zhvillimin ekonomik të vendit, në Buxhetin e Shtetit dhe bilancin financiar të vendit,
- Rritja e kapaciteteve gjeneruese dhe diversifikimi i tyre,
- Intensifikimi i operacioneve të kërkim-prodhimit të hidrokarbureve dhe tërheqja e investitorëve strategjikë në këtë sektor, si dhe në zhvillimin e vendburimeve ekzistuese, për të mundësuar shfrytëzimin me efektivitet dhe efikasitet të naftës bruto.
- Ndërtimi i linjave të reja të interkonjeksionit në sektorin elektroenergjetik,
- Angazhimi në realizimin e projekteve rajonale të interkoneksionit me linjat e gazit dhe diversifikimi i burimeve të furnizimit;
- Optimizimi i sistemit të furnizimit me burime energjetike, me konceptin e planifikimit me kosto më të ulët dhe ndikim minimal në mjedis,
- Nxitja e përdorimit eficient dhe ekonomik të burimeve të energjisë, si dhe nxitja e aplikimit të mënyrave të ndryshme të menaxhimit të energjisë, në sektorët e ndryshëm të ekonomisë
- Nxitja e përdorimit të burimeve të rinovueshme të energjisë,
- Krijimi i tregut të brendshëm dhe integrimi i tij në tregun rajonal,
- Përmirësimi i kapaciteteve menaxheriale në sektorin energjetik,
- Përmirësimi i organizimit institucional i sektorit energjetik dhe nënsektorëve të tij (elektroenergjetik, hidrokarbur, energji të rinovueshme dhe efikasitet).

Hartimi i Strategjisë së Zhvillimit të Sektorit Energjetik është bazuar në dy skenarët referues:

1. në atë me futjen e gazit natyror dhe
2. në atë pa gaz natyror.

Për secilin prej këtyre skenarëve janë ndërtuar dy nën-skenarë zhvillimi, që marrin në konsideratë edhe angazhimet e vendit tonë, si nënshkrues i Traktatit të Krijimit të Komunitetit të Energjisë, në realizimin e targeteve, për efikasitetin e energjisë dhe për përdorimin e burimeve të rinovueshme të energjisë.

Skenarët përshkruajnë dy tendencat, brenda të cilëve ka shumë mundësi të zhvillohet sektori i energjisë. Në to pasqyrohen tendencat e sektorit energjetik shqiptar dhe atij rajonal, nevoja për diversifikimin e burimeve të furnizimit, rritja e mëtejshme e integritetit të sektorit energjetik dhe zhvillimi i një infrastrukture energjetike në nivel rajonal, rritja e liberalizimit të tregut të furnizimit me energji, zbatimin e masave të efikasitetit në degët e ekonomisë dhe arritjen e një standarti bashkëkohor në menaxhimin e energjisë, shfrytëzimin e burimeve të rinovueshme të energjisë, kuadrin ligjor, institucional, organizativ, parashikimin e tarifave të energjisë elektrike, zhvillimet e pritshme në sektorin hidrokarbur, etj.

Në kuadër të energjisë elektrike, bashkia Finiq nuk ka probleme në mbulimin e territorit të saj me infrastrukturë të rrjetit elektrik, por në mirëmbajtjen e tij. Pothuajse i gjithë rrjeti në territorin rural është i amortizuar dhe ka nevojë për ndërhyrje në përmirësimin e linjave.

Gjithashtu duhet të punohet për krijimin e fushatave sensibilizuese për banorët për përmirësimin e efikasave energjike të banesave të tyre.

1.4.9. Strategjia kombëtare e menaxhimit të integruar të mbetjeve

Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve (Strategjia) është dokumenti kryesor planifikues në fushën e menaxhimit të mbetjeve bashkiake, jo-bashkiake dhe të rrezikshme në Shqipëri. Strategjia është hartuar për herë të parë në vitin 2010. Drejtimet kryesore të dokumentit të parë të Strategjisë kanë qenë planifikimi, edukimi, kuadri ligjor dhe burimet e financimit.

Dokumenti aktual, përfaqëson Strategjinë e rishikuar dhe mbulon periudhën 2018-2033. Kjo Strategji ka si qëllim kryesor të përditësojë politikat dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve, si dhe të rivlerësojë aftësitë e vendit për të përmbushur detyrimet e antarësimit në Bashkimin Evropian (BE) që rrjedhin nga *acquis communautaire*, Kapitulli 27 për mjedisin. Krahas përmbushjes së synimeve në planin e detyrimeve të antarësimit në BE, dokumenti do të përshtasë drejtimet strategjike për ti bërë ato me efikase dhe të realizueshme për zbatuesit e politikave të menaxhimit të integruar të mbetjeve dhe mbrojtjes së mjedisit në përgjithësi, si në nivelin qendror ashtu edhe atë vendor.

Vizioni i përgjithshëm i strategjisë dhe planit të menaxhimit të mbetjeve 2018 - 2033

“Krijimi i një kuadri strategjik dhe rregullator në Shqipëri, për të ulur sasinë e mbetjeve të gjeneruara dhe menaxhuar në mënyrë të integruar mbetjet e gjeneruara në linjë me objektivat e Direktivës Kuadër të Mbetjeve të BE dhe marrëveshjet ndërkombëtare”

Procedurat ligjore ngarkojnë bashkitë me përgjegjësi për depozitimin, trajtimin dhe menaxhimin e impjanteve të trajtimit të mbetjeve. Depozitimi dhe trajtimi final i MNB është përcaktuar si një problem po aq i rëndësishëm sa dhe grumbullimi i tyre.

Në Shqipëri janë në punë vetëm tre venddepozitime sanitare (landfill-e), respektivisht në Bajkaj (Sarandë), Bushat, dhe Sharrë (Tiranë). Gjithashtu gjenden edhe disa objekte të tjera, të cilat mund të konsiderohen si venddepozitime të kontrolluara, ndërsa mbi 89 vend depozitime nuk plotësojnë standardet minimale sanitare.

Të tre landfill-et, përfshi këtu edhe atë të Maliqit (të sapo ndërtuar), si dhe atë të Vlorës (në projekt) administrohen nga njësitë vendore duke përdorur forma të ndryshme menaxhimi:

- Landfill-i i Bushatit menaxhohet nga një operator privat i kontraktuar nga Bashkia Vau i Dejës;
- Landfill-i i Sharrës administrohet nga Bashkia Tiranë si pjesë e nënkontratës me një prej operatorëve privatë të kontraktuar për grumbullimin dhe largimin e mbeturinave;
- Landfill-et e Bajkaj, Vlorës (Sherishtë) administrohen si shoqëri anonime të krijuar nga Këshilli i Qarkut Vlorë, ndërsa ai i Maliqit administrohet prej një shoqërie anomime e krijuar nga bashkitë në zonën e mbulimit nga ky landfill.

Aktualisht, sherbimi i menaxhimi te mbetjeve ne bashkine Finiq nuk mbulon gjithe territorin. Ai ofrohet vetem ne fshatrat qe kane popullsi te larte si Finiq, Aliko dhe Livadhja. Ne keto fshatra jane vendosur konteniere, te cilet transportohen me mjete te hapura ne Landfillin e Bajkajt. Ndersa ne fshatrat si Vrion, Krane, Mesopotam, Dermish, Caush, Vagalat, Dhiver, Clirim, Karahaxh mbetjet trajtohen duke i grumbulluar dhe larguar. Pjesa tjeter e fshatrave nuk mbulohen me sherbim pastrimi. Bashkia Finiq duhe te punoje per zgjerimin e sistemit te mbledhjes dhe grumbullimin e mbetjeve neper fshatra, dhe depozitimin e tyre drejt landfillit te Bajkajt, duke ulur keshtu ndotjen e tokes dhe te ujrave nentokesore dhe siperfaqesore qe jane pjese e territorit te saj.

1.5 Përfundime të analizës së planeve të mëparshme

Objektivat dhe Projektet e propozuara për territorin e bashkisë Finiq, nga Planet e mësipërme, janë marrë parasysh dhe janë analizuar për t'u përshtatur me situatën aktuale të bashkisë.

Duke u bazuar në këto dokumente, zhvillimi i bashkisë Finiq do të jetë i bazuar në këto drejtime (referencat e dokumenteve nga janë marrë, është dhënë për çdo drejtim):

- Përforcimi dhe rigjenerimi i qendrave urbane - *Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit.*
- Përforcimi i lidhjeve infrastrukturore dhe ekonomike rajonale- *Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit.*
- Zhvillimi i sektorit të bujqësisë si sektori bazë i ekonomisë së bashkisë- *Strategjia e Zhvillimit të Qarkut Vlorë.*
- Zhvillimi i turizmit duke shërbyer edhe si një qendër mbështetëse e flukseve të turistëve nga bashkitë Sarandë dhe Gjirokastrë, në aspektin e gastronomisë dhe akomodimit- *Strategjia e Zhvillimit të Qarkut Vlorë.*
- Shfrytëzimi i potencialeve që përmban bashkia në kuadër të përdorimit të burimeve alternative të energjisë së rinovueshme si: gazi natyror apo energjia diellore - *Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit.*
- Ofrimi dhe përmirësimi i shërbimeve publike bazë të tilla si: infrastruktura rrugore, infrastruktura ujësjellës – kanalizime, shërbimet arsimore, shëndetësore, kulturore, rekreative etj - *Plani Operacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq.*
- Rritja e mirëqenies sociale- *Plani Operacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq.*

2 Përfundime të analizës së metabolizmit

Metabolizmi i territorit është rikonceptimi i mënyrës se si përballemi me sfidat hapsinore, duke analizuar marrëdhëniet midis shoqërisë dhe natyrës, qytetit dhe peizazhit, në sisteme

komplekse. Analiza metabolike na ndihmon të kuptojmë më mirë lidhjen midis origjinës, sasisë, rrugëtimin dhe humbjen e sistemeve që krijojnë flukset. Flukset që janë analizuar janë: i mbetjeve, energjisë, ushqimit dhe ujit.

Shtresëzimi i të dhënave nxjerrin në pah sfidat dhe mundësitë, duke mundësuar kështu të kuptuarit e përqëndrimt të problemeve dhe evidentimin e zgjidhjeve të mundshme të integruara. Përfaqja e metabolizmit na jep jo vetëm pasqyrën e burimeve natyrore dhe përqëndrimin e kapitalit njerëzor, por na lejon të kuptojmë mosfunksionimin e infrastrukturave dhe mos shfrytëzimit të potencialit të tyre.

Mungesa e të dhënave statistikore analitike në rang bashkie dhe qendrat e banuara në shkallë të vogël, bëjnë që analizat e metabolizimit të jenë të kufizuara dhe ciklet e tyre nuk janë gjithmonë të plota. Megjithatë janë marrë në konsideratë të dhëna sasiore, të cilat janë përkthyer në hartografi të ilustruara në vijim, që përfshijnë të dhëna të marra nga bashkia, INSTAT, institucionet qendrore dhe të dhëna të mbledhura në terren gjatë fazës së analizës dhe njohjes së territorit si struktura urbane dhe morfologjike, aksesit dhe shfrytëzimi i burimeve natyrore, sistemi i infrastrukturave, etj. Vihet re një fluks më linear në njësinë administrative Mesopotam, Finiq, Aliko dhe Livadhja duke e krahasuar me njësinë administrative Dhivër, e cila ka tendencën për të qënë më ciklike në procese. Qëllimi i kësaj analize është nxjerrja e përfundimeve që do të ndikojnë në projekte për përmirësimin e cilësisë së jetesës në këtë territor, si dhe ruajtjen e mjedisit.

Mbetjet e ngurta duhen menaxhuar në një sistem të integruar riciklimi, grumbullimi dhe depozitimi. Vend depozitimet jo sanitare dhe jashtë standardeve kanë nevojë për trajtim dhe rehabilitim të tokës. Problematike shfaqen fshatrat e kësaj bashkie, të cilat nuk kanë një sistem të integruar të mbledhjes dhe grumbullimit të mbetjeve dhe transportimin e tyre drejt Landfillit të Bajkajt. Është e nevojshme të ndërtohen impiante të trajtimit të ujrave të zeza, që janë përkthyer në propozime për projekte në këtë dokument si dhe nevoja e një programi riciklimi për reduktimin e mbetjeve të ngurta. Propozohet ndikimi me fushata sensibilizuese në ndryshimin e sjelljes së banorëve për përdorimin e mjeteve alternative të transportit dhe nxitjen e politikave të gjelbërimit (psh. ndërrmarjen e projekteve si mbjellja e një peme për çdo foshnje të lindur, etj), ku këto nisma ndikojnë edhe në përmirësimin e cilësisë së ajrit. Gjithashtu e rëndësishme është fluksi i energjisë, ku duhen shqyrtuar mundësitë për shfrytëzimin e burimeve alternative të prodhimit të energjisë (psh në nivel ndërtesash me panele solare), që do të ulte presionin për prerjen e drurëve dhe atë të përdorimit të energjisë elektike për ngrohje.

Mirë menaxhimi i burimeve ujore ekzistuese duke mbrojtur rezervat ujore dhe reduktuar shpërdorimin e ujit është i domosdoshëm. Duhet synuar përmirësimi i sistemit të furnizimit dhe shpërndarjes së ujit të pijshëm, duke shmangur humbjet e rrjetit, si dhe riciklimi i ujrave të shiut, për të shmangur përdorimin e ujit të pijshëm për vaditje.

Për sa i përket prodhimitarisë ekonomike të zonës, vihet re se fluksi i prodhimeve bujqësore dhe blegtorale shpesh është për përdorim të brendshëm dhe nuk ka zhvillim të aktiviteteve tregtare për tregtimin e këtyre produkteve në bashki të tjera, kjo për shkak të mungesës së infrastrukturës lidhëse dhe tkurrjes së popullsisë së re që banon në këto territore. Në vijim janë propozuar një sërë projektesh për incentivimin dhe mbështetjen e fermerëve nga bashkia për rritjen e prodhimit bujqësor dhe blegtoral në zonë.

Figure 4 Fluksi i Ujit në Bashkinë Finiq. (Burimi: Shërbimi Gjeologjik Shqiptar dhe Dea Studio).

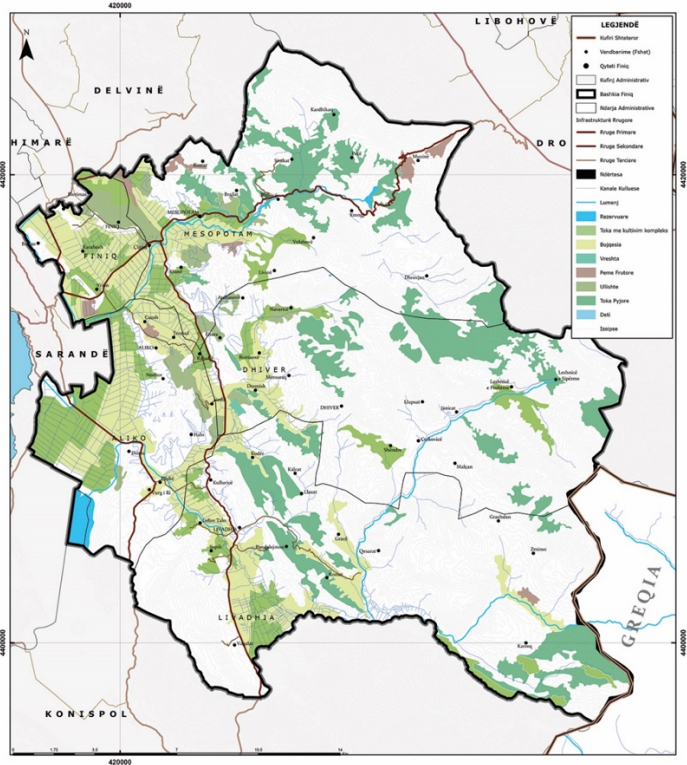

Figure 5 Fluksi i Ushqimit në Bashkinë Fier (Burimi: Dea Studio)

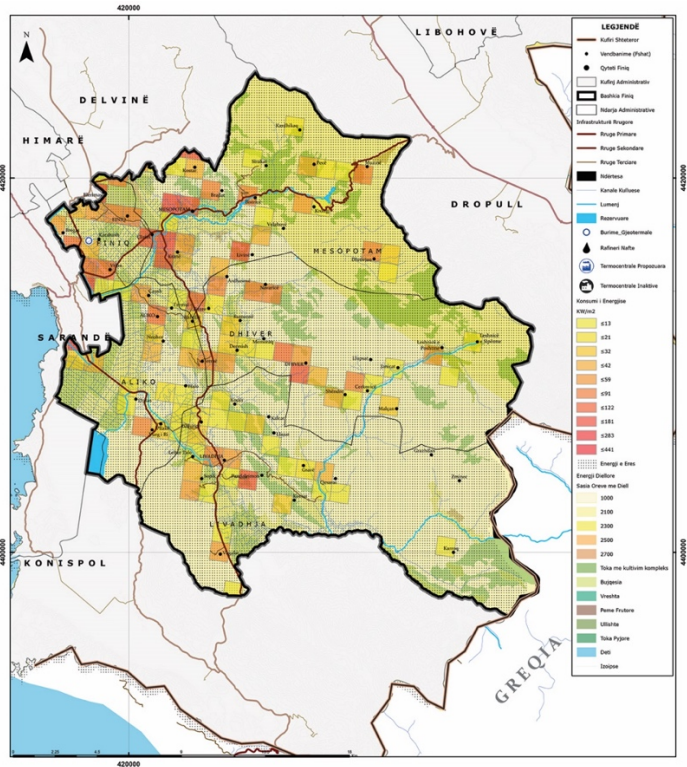

Figure 6 Fluksi i Energjisë në Bashkinë Fier (Burimi: Dea Studio)

ndërveprimit në kohë të aktiviteteve njerëzore për kultivim dhe ndërtime me karakter bujqësor në territor.

- **Sistemi natyror (N)** përbëhet nga tërësia e tokave dhe peizazheve natyrore, korridoreve ekologjike lidhëse të tyre, si dhe infrastruktura e strukturat në funksion të aktivitetit natyror.
- **Sistemi ujor (U)** formohet nga tërësia e trupave ujorë, burimeve mbitokësore ujore dhe ligatinave.

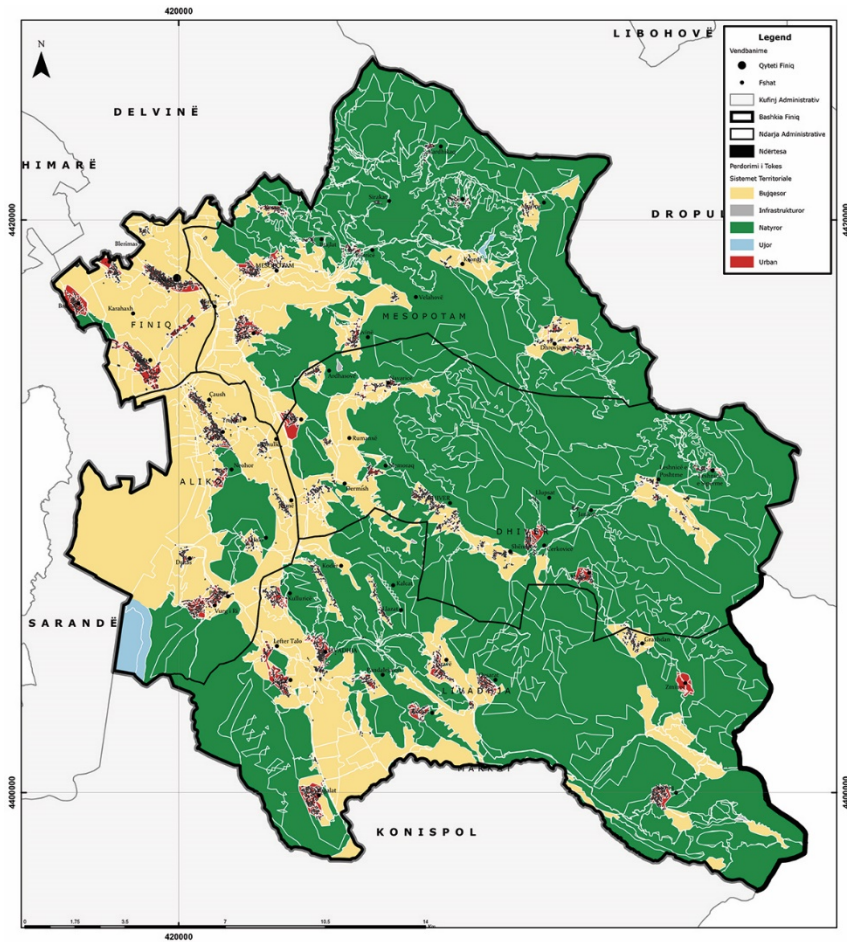

Figure 8 Ndarja e territorit sipas 5 sistemeve territoriale (Përpunoi: Dea Studio)

Nga të dhënat, rezulton se sistemi natyror zë përqindjen më të lartë në territorin e bashkisë, me 71% të saj, ndërsa më pak sipërfaqe territoriale zënë infrastruktura dhe ujërat sipërfaqësore, përkatësisht më nga 1%. Siç vërehet, tokat bujqësore janë shtrirë kryesisht në luginën e lumit Bistricë dhe në pjesën perëndimore të bashkisë Finiq dhe të shtrira kryesisht në njësitë Administrative Aliko dhe Finiq. Përqëndrimi urban është gjithashtu i vogël, ku dallohet se qendrat e njësisve administrative janë ato që zenë sipërfaqen më të madhe.

Table 1: Sistemet territoriale në bashkinë Finiq sipas sipërfaqës dhe përqindjes (Përpunoi: Dea Studio)

Sistemi	Sipërfaqe, m ²	%
Bujqësor	104329390.36	24%
Infrastrukturor	4878051.59	1%
Natyror	305089369.83	71%
Ujor	4331502.49	1%
Urban	13641644.57	3%
Total	432269958.86	100%

3.1.1. Sistemi natyror

Sipërfaqen më të madhe të territorit të bashkisë Finiq e zë sistemi natyror. Relievi i territorit të Bashkisë Finiq është i larmishëm, mbasi ndërthuren vargjet malore, grykat e qafat me luginat e ndryshme. Relieve është kryesisht fushor dhe kodrinor. Territori i Bashkisë Finiq në pjesën lindore kufizohet nga vargu mali i Gjerë - Shtugarë, ndërsa në pjesën veriore kufizohet me konturin verior të Fushëgropës së Delvinës, në anën jug - perëndimore mbyllet nga vargmali Sarandë - Milë, ku hapësira midis tyre i lejon bashkisë dalje në lagunën e Butrintit. Elementi më i rëndësishëm natyror që ndodhet në territorin e bashkisë është Parku Kombëtar I Butrintit, i shpallur Zonë e Mbrojtur VKM nr.134, datë 20.02.2013 “Për shpalljen kompleksit ligatinor të Butrintit- Park Kombëtar”. Pavarësisht së bashkia zotëron një natyrë të pasur, me 8 monumente natyre, ku dallohet “Syri I Kaltër” vihet re një mungesë vëmendjeje në promovim, në investim dhe në mirëmbajtje. Potenciali i këtij sistemi për zhvillimin e bashkisë është zhvillimi i ekoturizmit dhe i turizmit malor

3.1.2. Sistemi bujqësor

Tokat bujqësore janë kryesisht të përhapura në njësitë administrative Finiq dhe Aliko, ku është edhe terreni fushor. Territori në të cilën shtrihet bashkia e Finiqit ka traditë të hershme angazhimin në bujqësi për vetë shtrirjen në fushën bujqësore të Vurgut, të njohur për prodhimtarinë e lartë bujqësore. Aktualisht, kapaciteti bujqësor nuk është tërësisht i përdorur për shkak të një sërë problemesh që lidhen me infrastrukturën e amortizuar bujqësore dhe kryesisht me kanalet kulluese. Përmirësimi i kushteve dhe rritja e prodhimit në bujqësi, do të rritë gjithashtu mundësitë në sektorin e turizmit në dy forma, në më tepër mundësi për aktivitete agroturistike, si edhe në përmirësimin e ofertës së ushqimit me produkte lokale, bio, si edhe reduktim të kostove të ushqimit për turistët. **Bimët mjekësore** eterovajore e tanifere (MET) përfaqësojnë një tjetër pasuri natyrore të zonës. Ka një shumëllojshmëri të tyre në këtë zonë, më të përhapurat janë sherebeli dhe çaj mali. Grumbullimi i këtyre bimëve mund të përfaqësojë një aktivitet ekonomik të popullatës lokale që jetojnë në pjesën kodrinore malore.

3.1.3. Sistemi urban

Bashkia e Finiqit është bashki me karakter rural. Pjesa dominuese e vendbanimeve përbëhet prej të njejtës tipologji ndërtesash, si nga ana funksionale ashtu edhe e volumit të godinave. Ndërtesat kanë funksion banimi, janë banesa 1-familjare me oborr privat dhe variojnë nga 1 deri në 3 kate lartësi maksimumi. Mbulesa është me çati. Shërbimet të këto fshatra janë të pakta në numër si: dyqane apo kafene (me përjashtim të shërbimeve publike si qendra shëndetësore apo shkollat).

Përjashtim nga kjo kategori përbëjnë fshatrat e Finiqit dhe Livadhjasë, në të cilin gjejmë edhe banesa shumë familjare por edhe ndërtesa me funksione miks, ku katet e para të ndërtesave janë përshtatur në ambiente shërbimesh. Gjithashtu në fshatrat Vrion dhe Çlirim gjejmë zonë industriale në periferi të fshatit.

Shërbimet të këto fshatra janë të pakta në numër si: dyqane apo kafene (me përjashtim të shërbimeve publike si qendra shëndetësore apo shkollat, të cilat gjithashtu nuk janë prezente në të gjithë qendrat e banuara). Me shërbimin arsimor, janë të mbuluar 63.8% e qendrave urbane, përsa i përket shërbimit shëndetësor janë të mbuluar vetëm 17.2% e tyre. Hapësirat publike janë pothuajse jo funksionale në të gjithë qendrat e banuara. Është e nevojshme krijimi i hapësirave cilësore publike në të gjithë qendrat e banuara.

3.1.4. Sistemi infrastrukturor

Pasuritë kulturore, si dhe rruga panoramike për në “Syrin e Kaltër” e bëjnë këtë Bashki të vizitueshme, për nga ana turistike. Mungesa për një kohë të gjatë e investimeve në infrastrukturën rrugore lidhëse të fshatrave të zonës ka sjellë që shumë fshatra të jenë të izoluara, apo të kenë vështirësi komunikimi me pjesën tjetër të bashkisë. Kjo situatë ka ndikuar negativisht në zhvillimin ekonomik vendor, në veçanti të zonave të thella. Akset në të cilat janë më të nevojshme ndërhyrjet për rikonstrukcione apo zgjerime janë:

- *Dhivër-Cerkovicë*
- *Mesopotam-Kostar*
- *Kardhikaq – Muzinë*
- *Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë*
- *Dhivër-Cerkovicë-Maliçan- Grashdan-Zminec-pika kufitare Rips*

Bashkinë Finiq e përshkojnë këto akse rrugore kombëtare:

- Rruga nacionale Gjirokastër – Sarandë nga Qafa e Muzinës deri te Ura e Gajdharit në hyrje të Sarandës me gjatësi rreth 22 km. **SH99 Sarandë – Qafë Muzinë, Kategoria C**
- Rruga nacionale Sarandë – Qafë Botë nga Ura e Gajdharit deri te Ura e Bogazit, afër Konispolit me gjatësi rreth 25 km. **SH97: Rr. Metoq – Konispol, Kategoria C**
- Rruga Nacionale Sarandë – Delvine, nga Ura e Gajdharit deri në fshatin Blerimas me gjatësi rreth 4 km. **SH78: Rr. Sarandë - Delvinë, Kategoria C**
- Rruga Nacionale Qafë Muzinë-Kardhikaq. **SH78: Rr. Sarandë - Delvinë, Kategoria C**
- Rruga nga fshati Çukë në fshatin Qenurio. **SH98: Rr. Xarrë - Fshati Pllakë, Kategoria F**
- Rruga nga fshati Blerimas deri në fshatin Çlirim. SH83: K/Blerimas – Çlirimas.

3.1.5. Sistemi ujq

Bashkia Finiq laget nga liqeni i Butrintit në një vijë rreth 2 km dhe një sipërfaqe që është nën juridiksionin e saj rreth 3 km². Lumenjtë që përshkojnë bashkinë Finiq janë:

- Lumi i Bisticës që kalon komplet në territorin e saj në një gjatësi rreth 18 km
- Lumi i Kalasës në një gjatësi rreth 8km
- Lumi i Pavllës që është dhe kufiri ndarës me bashkinë Konispol në një distancë rreth 20 km
- Lumi i Navaricës me një distancë rreth 15 km.

Shqipëria karakterizohet si një vend që preket në mënyrë të shpeshtë nga fenomeni i përmytjeve. Kryesisht, lumenjtë që kanë shkaktuar deri më sot përmytje të përmasave të konsiderueshme, janë lumenjtë Drini-Buna dhe Vjosa. Përsa i përket lumenjve të cilët kalojnë në territorin e bashkisë Finiq, rastet e përmytjeve janë më të rralla. Historik kanë lumenjtë Bistrica, Pavlo dhe Kalasa, të cilët kanë dalë nga shtrati duke shkaktuar përmytje në tokat bujqësore.

3.2. Përdorimi ekzistues i tokës

Çdo sistem territorial ndahet në kategori, nënkategori dhe funksione. Analiza e përdorimit ekzistues të tokës është realizuar duke u bazuar në kategoritë dhe nënkategoritë e përdorimit të tokës, si dhe funksioneve në rastet kur ka qenë e mundur.

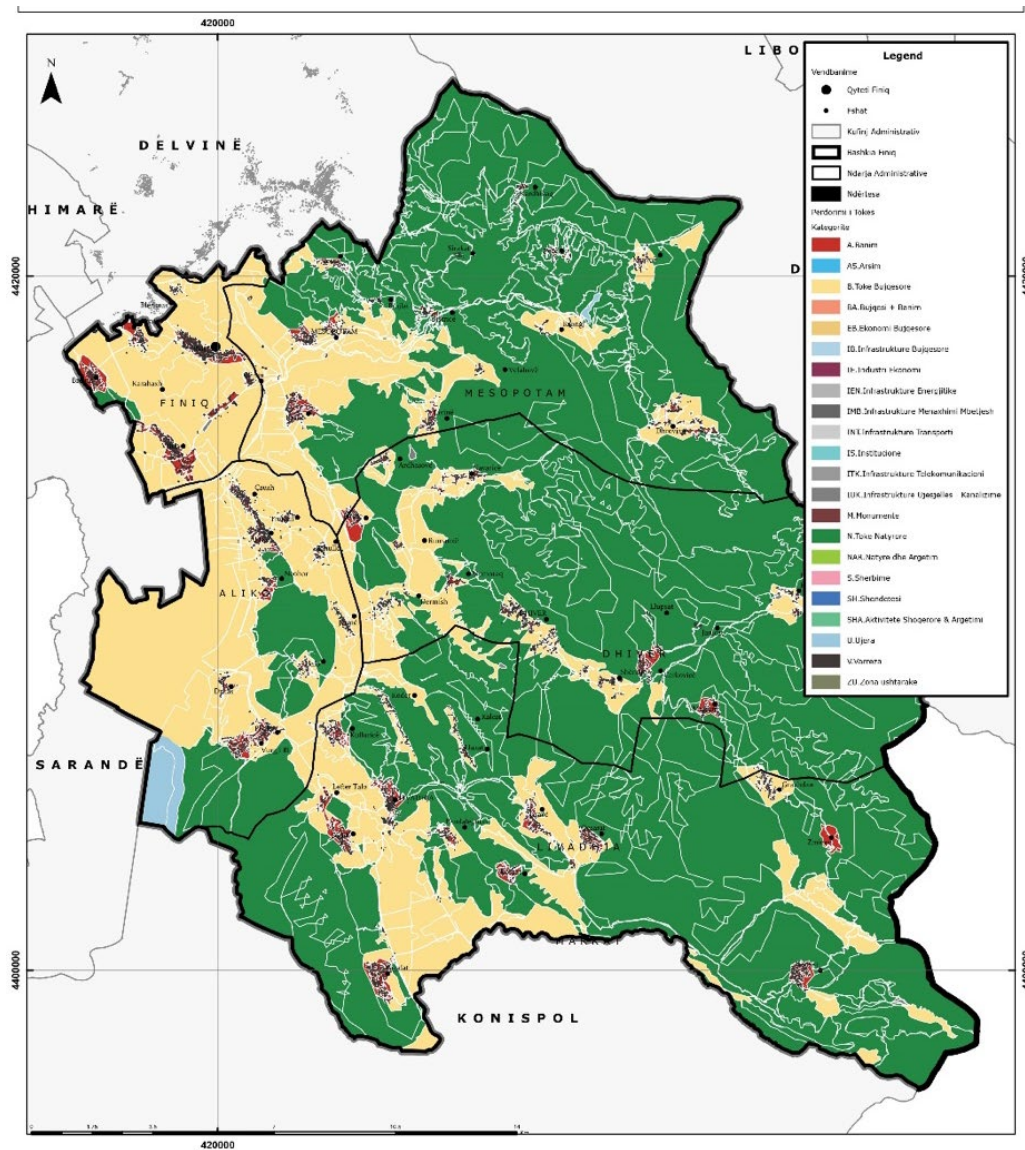

Figure 9 Ndarja e territorit sipas 5 kategorive të përdorimit të tokës (Përpunoi: Dea Studio)

Përsa i përket Kategorive të Përdorimit të Tokës, në shkallë bashkie vërehet përdorimi bazë dominues toka natyrore me 70.6% të territorit, më pas ajo që bie në sy është përdorimi i tokës bujqësore, 24.1%. Zonat e banuara zënë vetëm 3.1% të territorit dhe vihet re që infrastruktura zë përqindje shumë të vogël në territor. Kjo për arsye se zhvillimi i infrastruktrues në këtë bashki është relativisht i ulët dhe i dobët.

Në njësitë administrative Livadhja, Aliko dhe Finiq mbizotërojnë toka natyrore, tokat e kultivueshme janë të përqëndruara rreth luginës së lumit Bisticës. Në këto njësi administrative, përgjithësisht zonat e banuara janë më të shtrira në territor si pasojë e terrenit fushor. Në nivel bashkie mbizotërues është terreni kodrinor-malor në pjesën lindore dhe fusha e Vurgut në pjesën perëndimore.

Table 2:Kategoritë e përdorimit të tokës, bashkia Finiq (Përpunoi: Dea Studio)

	Kategoritë	Sipërfaqe, ha	%
A	Banim	1315.05	2.84
AS	Arsim	0.45	0.001
B	Toke Bujqesore	11896.7	25.72
IE	Industri Ekonomi	90.43	0.19
IEN	Infrastruktura Energjitike	0.015	3.30
INT	Infrastruktura Transporti	496.42	1.07
IS	Institucione	0.28	0.0006
ITK	Infrastruktura Telekomunikacioni	0.23	0.0005
IUK	Infrastruktura Ujesjelles - Kanalizime	21.42	0.04
M	Monumente	40.64	0.08
N	Toke Natyrore	32098.03	69.39
S	Sherbime	0.2	0.0004
SH	Shebime	0.47	0.001
U	Ujera	314.81	0.68
V	Varreza	10.71	0.02
ZU	Zona Ushtarake	2.16	0.004
	Total	46288.14	100,000%

4 Profili ekonomik i bashkisë

Në përputhje me natyrën rurale dhe suburbane të vëndbanimeve të Bashkisë Finiq, aktiviteti ekonomik i zonës dominohet nga dy sektorë, sektori i industrisë së lehtë, i cili zë vendin e parë për nga numri i të punësuarve dhe sektori bujqësor, të ndjekur në vend të tretë nga ai i shërbimeve. Megjithatë, ka diferenca të mëdha ndërmjet njësive të ndryshme bashkiake të Finiqit. Për shembull, në njësitë Dhivër dhe Livadhja sektori bujqësor është ai që punëson pjesën më të madhe të fuqisë punëtore. Ndërkohë, situata ndryshon për njësitë Aliko, Mesopotam dhe Finiq, në të cilat sektorët e industrisë dhe shërbimeve janë punëdhënësit më të mëdhenj. Në veçanti, njësia Aliko ka edhe përqendrimin më të lartë të popullsisë me nivele më të larta arsimimi dhe numrin më të madh të personave që udhëtojnë çdo ditë në drejtim të Sarandës për qëllime punësimi, kjo edhe për shkak të afërsisë gjeografike me këtë qendër urbane. Ndërkohë, natyra e punësimit vetë përbrenda njësive të Alikos, Mesopotamit dhe Finiqit dominohet më shumë nga sektorët e industrisë së lehtë, kryesisht asaj të prodhimit dhe shërbimit të ushqimeve, të lidhura ngushtë me prodhimtarinë bujqësore.

Bashkia Finiq karakterizohet nga nje nivel i mesem i zhvillimit ekonomik, edhe pse sektori terciar I ekonomise mbetet relativisht i pazhvilluar dhe aktiviteti ekonomik shume i kufizuar, ndersa fuqia punetore eshte mjaft e tkurrur. Gjithsesi, remitancat e emigranteve ne Greqi ndaj

prinderve dhe te afermeve te tjere te tyre, te mbetur pas ne banesat e tyre ne vendlindje ne Bashkine e Finiqit, kane bere qe niveli mesatar i te ardhurave ne kete bashki te mos jete aq i ulet krahasuar me njesi te tjera administrative te nivelit te dyte ne rang vendi. Megjithate, nje fakt i tille deshmon per nje nivel relativisht te larte te shkalles se varesise se te moshuarve ne vecanti por edhe te populates se pergjithshme te zones. Kesisoj, Bashkia Finiq ka aktualisht koeficientin me te larte te varesise ne shkalle vendi, me 71.4% per te gjithe popullsine, si dhe te dytin me te larte persa i perket moshes se trete, me 54.8%, duke u tejkualuar vetem nga Bashkia Dropull.

Pjesen me te madhe te te ardhurave per te ushtruar aktivitetet e saj, Bashkia e Finiqit i siguron permes buxhetit te qeverise qendrore dhe granteve te fondeve te tjera. Aktiviteti ekonomik ne Bashkine e Finiqit eshte shume i vogel dhe niveli i varesise nga keto burime te ardhurash eshte shume i larte.

4.1 Tokat bujqësore, si potencial i zhvillimit ekonomik

Nga të dhënat e bashkisë Finiq për bonitetin e tokave në territorin e bashkisë, janë ndarë fshatrat sipas njësive administrative në tabelat e mëposhtme. Boniteti i tokave paraqet cilësinë e tokave në bazë të prodhueshmërisë dhe pjellorisë së tyre duke renditur cilësinë nga 1 në 10, ku 1 është cilësia më e mirë e tokave dhe 10 është cilësia më dobët e tokave, në respektim të Ligjit Nr.8752, datë 26.03.2001, “Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës bujqësore”, i azhornuar.

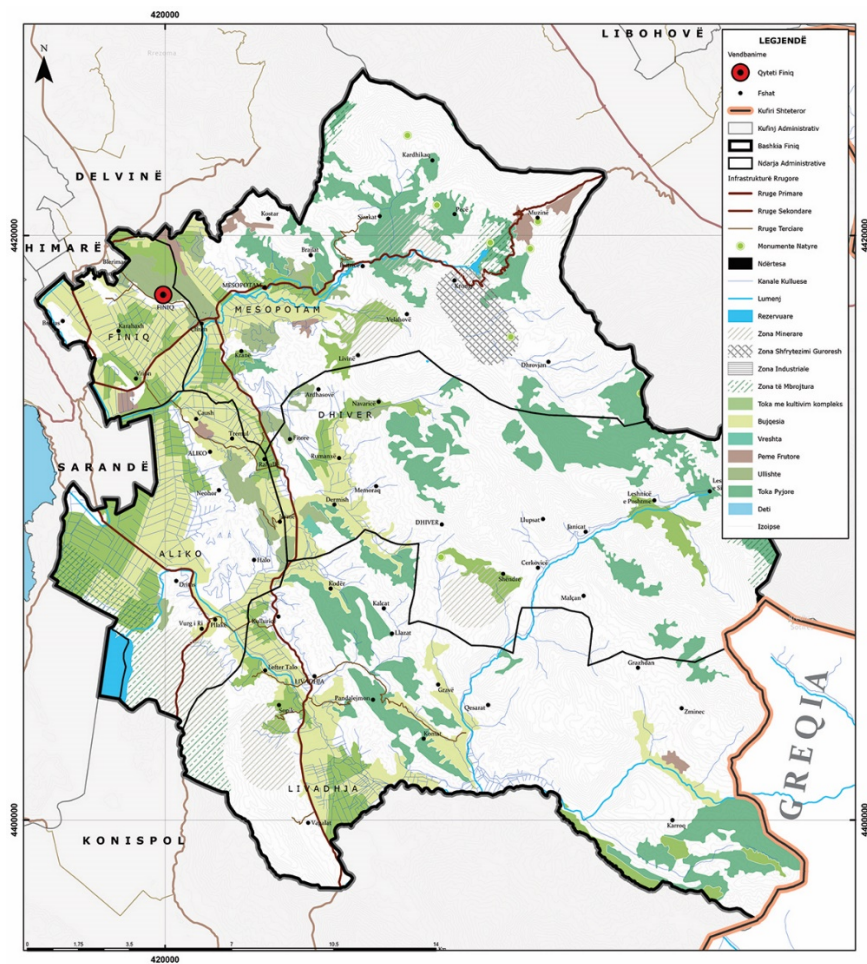

Figure 10: Harta e burimeve natyre dhe tokave bujqësore (Burimi: Bashkia Finiq dhe Dea Studio)

Aliko

Në njësinë administrative Aliko mbizotërojnë tokat shumë pjellore, si pjesë të fushës së Vurgut, vihet re një bonitet i lartë (klasa II) i fshatrave Rahullë, Jermë, Çausht dhe Aliko. Gjithashtu edhe fshatrat e tjerë kanë toka me cilësi të lartë prodhuese. Ndërtimi në tokat me bonitet të lartë (klasë e ulët), bëhet me vendim të Këshillit të Ministrave, vetëm për infrastruktura kombëtare, varreza publike, mbrojtje kombëtare apo shtesat e sipërfaqeve në territore, pranë objekteve ekzistuese me karakter ekonomik dhe prodhues, të ndërtuara në mënyrë të ligjshme, por jo më shumë se sipërfaqja ekzistuese, për zgjerim të së njëjtës veprimtari vetëm një herë, në respektim të Ligjit Nr.8752, datë 26.03.2001, “Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës bujqësore”, i azhurnuar.

Table 3: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Aliko (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)

Njësia administrative	Fshati	Balli mesatar bonetimi	Sipërfaqja totale /ha	Klasa
Aliko	Halo	63,13	173	IV
	Pllakë	62,15	268	IV
	Dritas	61,6	154	IV
	Vurgu i Ri	62,50	225	III
	Tremul	63,00	95	III
	Rahullë	62,00	175	II
	Neohor	62,70	128	III
	Jermë	62,53	218	II
	Çaush	61,70	265	II
	Aliko	63,50	455	II

Sipërfaqe totale e njësive administrative = **5392 ha**

Sipërfaqe totale e tokave bujqësore = **2245 ha _ 41.6%** e sipërfaqes totale

Livadhja

Në njësinë administrative Livadhja boniteti dhe cilësia e tokës bujqësore nuk është aq e lartë sa në rastin e njësisë administrative Aliko. Vihet re se tokat më pjellore shtrihen rreth fshatit Livadhja (klasa III), ndërsa fshatrat e tjerë që kanë bonitet të klases IV klasifikohen edhe ato si toka me pjellori, disi mesatare për nga cilësia janë tokat në fshatrat Lazat dhe Sopik (klasa VII).

Table 4: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Livadhja (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)

Njësia administrative	Fshati	Balli mesatar bonetimi	Sipërfaqja totale /ha	Klasa
Livadhja	Kalcat	39,65	84	IV
	Lazat	39,65	88	VII
	Sopik	62,58	442	VII
	Lefter Talo	62,58	124	IV
	Kulluric	58,88	236	IV
	Vagalat	59,62	380	IV
	Pandalejmon	59,62	228	IV
	Gravë	56,65	205	IV

	Komat	56,65	132	IV
	Qesarat	56,65	196	IV
	Karroq	49,75	222	VI
	Zminec	49,75	162	VI
	Grazhdan	49,75	182	VI
	Livadhja	62,58	206	III

Sipërfaqe totale e njësive administrative = **14683 ha**

Sipërfaqe totale e tokave bujqësore = **2887 ha** _ **19.6%** e sipërfaqes totale

Dhivër

Kjo njësi karakterizohet nga toka bujqësore me bonitet nga 5 deri në 7, ku mund të themi se cilësia e tokës bujqësore nuk është shumë e lartë, është mesatare. Fshatrat me bonitetin e klasës 5 janë: Rumanxa, Memoraqi, Cerkovica dhe Shëndra.

Table 5: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Dhivër (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)

Njësia administrative	Fshati	Balli mesatar bonetimi	Sipërfaqja totale /ha	Klasa
Dhivër	Dhivër	49,32	658	VI
	Navaricë	51,74	206	VI
	Rumanxë	51,74	93	V
	Memoraq	51,74	109	V
	Dermish	48,55	358	VII
	Cerkovicë	53,31	162	V
	Shëndre	53,31	130	V
	Janicat	53,31	31	VI
	Leshnicë e Sipërme	49,19	91	VI
	Leshnicë e Poshtme	49,19	145	VI
	Malcan	49,19	111	VI
	Llupsat	-	-	-

Sipërfaqe totale e njësive administrative = **12350 ha**

Sipërfaqe totale e tokave bujqësore = **2093 ha** _ **16.9%** e sipërfaqes totale

Mesopotam

Njësia administrative Mesopotam ka një numër të konsiderueshëm fshatrat, ku boniteti i tyre varion nga IV, fshati Fitore, në V fshatrat Kranë dhe Mesopotam, ndërsa pjesa tjetër e fshatrave ka klasën e bonitetit VI, e cila i përket kategorisë së tokës jo shumë pjellore.

Table 6: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Mesopotam (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)

Njësia administrative	Fshati	Balli mesatar bonetimi	Sipërfaqja totale /ha	Klasa
Mesopotam	Krane	55,30	421	V
	Ardhasovë	47,45	166	VI
	Fitore	61,10	160	IV
	Livinë	47,45	181	VI
	Kardhikaq	47,45	93	VI
	Velahovë,	47,45	91	VI
	Mesopotam	55,30	247	V
	Kostar	47,45	137	VI
	Brajlat	47,45	104	VI
	Sirakat	47,45	48	VI
	Krongj	47,45	69	VI
	Dhrovjan	47,45	263	VI
	Muzinë	47,45	95	VI
	Pecë	47,45	95	VI
Bistricë	-	-	-	

Sipërfaqe totale e njësive administrative = **11544 ha**

Sipërfaqe totale e tokave bujqësore = **2169 ha** _ **18.8%** e sipërfaqes totale

Finii

Ndërsa njësia administrative Finii është më e vogla në sipërfaqe territoriale dhe për nga numëri i fshatrave, por boniteti në këto fshatra është i klasit III, ku toka bujqësore cilësohet si mjaft pjellore dhe e përshtatshme për kultivime të ndryshme bujqësore. Të gjitha fshatrat kanë bonitet të klasës III.

Table 7: Boniteti i tokave bujqësore sipas fshatrave të njësisë administrative Finii (Burimi: Zyra e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës, Qarku Vlorë dhe Dea Studio)

Njësia administrative	Fshati	Balli mesatar bonetimi	Sipërfaqja totale /ha	Klasa
-----------------------	--------	------------------------	-----------------------	-------

Finiq	Vrion	71,10	438	III
	Karahaxhë	71,10	145	III
	Bregas	71,10	130	III
	Finiq	71,10	750	III
	Blerimas	71,10	81	III
	Buronjë	72,20	78	III
	Çlirim	75,30	41	III

Sipërfaqe totale e njësive administrative = **2111 ha**

Sipërfaqe totale e tokave bujqësore = **1663 ha _ 78.8%** e sipërfaqes totale

Sipërfaqja e tokës së bashkisë Finiq, dominohet nga hapësira fushore (44%) me pjellori të lartë dhe të pershtatshme për aktivitete bujqësore. Megjithatë, edhe sipërfaqet me reliev kodrinor (22%) dhe malor (34%) karakterizohen nga kushte të pershtatshme natyrore për zhvillimin e aktivitetit bujqësor tipik të zonave të larta.

Situata aktuale e zhvillimit të sektorit bujqësor dhe atij blegtoral, edhe pse me të favorshme se në subjekte të tjera administrative të vendit, mbetet jo e qëndrueshme. Vitet e fundit vërehet një rritje e aktivitetit bujqësor në bashki që vë re përmirësimeve në teknologji dhe infrastrukturë bujqësore, kthimit të disa emigrantëve të cilët kanë akumuluar aftësi dhe kanë ndihmuar në transferimin e tyre në vendin e origjinës, mund t'i atribuohet edhe kërkesës së shtuar për produkte natyrore nga banorët vendas në Shqipëri, si dhe nga turistët që e vizitojnë këtë bashki.

Nderkohe, sipërfaqja malore dhe ajo kodrinore që së bashku zënë 56% të sipërfaqes totale të bashkisë, janë gjithashtu mjaft të pershtatshme për mbareshtimin e bagetive të imta. Përsa i përket infrastrukturës bujqësore, ajo mbetet e dobët dhe ka nevojë për investime dhe rinovime të vazhdueshme. Edhe pse banorët e zonës kanë investuar privatisht në blerjen e makinerive moderne dhe mjeteve të punës me të fundit, ka mundësi të theksuar të investimeve publike për të nderhyrë në infrastrukturën e amortizuar bujqësore dhe të transportit, në kanalet vaditëse dhe kulluese, etj.

4.2 Evidentimi i mundësive për zhvillimin e turizmit

4.2.1 Elementet natyrore dhe orientimi i ofertës turistike në zonë

Sipërfaqja e përgjithshme e Bashkisë Finiq është 44 100 hektarë. Sipërfaqja fushore është 44%, malore 34% dhe ajo kodrinore 22%. Për nga sipërfaqja njësi bashkiake e Livadhjasë është më e

madhja me 35% të hapësirës. Sipërfaqja më e madhe fushore shtrihet në fushën e Vurgut, të Livadhjasë dhe të Mesopotamit.

Malet kryesorë janë Shtugara, Polica, Shendeniku, Driani, Mali i Gjerë, Dhivrovuni, Malina, Mileja, etj. Mali më i lartë është Shtugara me reth 2000 metra mbi nivelin e detit. Lumenjtë kryesorë që përshkojnë Bashkinë janë Bistrica (25 km), Pavlla (50 km), Kalasa, përroi i Livadhjasë, përroi i Navaricës.

Territori i bashkisë bën pjesë në dy zonat ekologjike të Sarandës, kodrinore dhe malore. **Zona Kodrinore** përfaqësohet kryesisht nga vreshta, dru frutore si molla, dardha, pjeshka etj si dhe pyje të degraduar dushku. Ndërsa, përta i përket **Zonës Malore** ajo zotëron pjesën më të madhe dhe ndodhet në lartësitë mbi 400 m. Zona malore karakterizohet nga një territor shumë i thyer, ku mbizotërojnë kullotat dhe pyjet, ndërsa bimësia natyrore karakterizohet nga: pisha e zezë, dushku, bredhi, gështenja, dëllinja etj. Biodiversiteti i këtyre zonave është i lartë.

Përroi i Leshnicës përbën një tjetër burim ujor, që shfrytëzohet edhe për prodhimin e energjisë. Në një prej degëve të saj është ndërtuar një HEC i vogël. Ky përrua mbledh një sërë përrenjsh të cilët janë sezonal. Ka një bimësi të rrallë ku mbizotëron rrapit dhe lisi.

Gjithashtu zona përmban burime ujore të shumta (të cilat do të detajohen më poshtë tek burimet ujore) dhe të shumëllojshme, ku ndër të tjera një nga pikat turistike më të vizituara nga turistët në Jug, ajo e **Syrit të Kaltër**, një zonë e mbrojtur “Monument Natyre” me një bukuri të rrallë, rrethuar me rrepe dhe shumë gjelbërim për shkak të bimësisë.

Pyjet në Bashkinë Finiq përfaqësojnë ekosistem natyror të rëndësishëm, me sipërfaqe të madhe rreth 14500 ha, dhe larmi biologjike të pasur. Ato janë të lokalizuara në zonën e Dhrovjanit dhe Mesopotamit. Kullotat natyrore dhe livadhet shtrihen në një sipërfaqe të konsiderueshme.

Nga ana tjetër, përvec mundësive për zhvillim që ofron natyra dhe mjedisi, ka edhe disa aspekte problematike të cilat duhen prioritarizuar për të mundësuar zhvillimin e turizmit, të tilla si menaxhimi i mbetjeve urbane, kanalizime të papërshtatshme të ujrave të zeza, pamjaftueshmëria në furnizimin me ujë të pijshëm dhe pamjaftueshmëria e rrjetit të kanalizimeve, mirëmbajtja e dobët e rrjetit rrugor dhe hapësirave të gjelbra.

4.2.2 Elementet kulturore dhe të trashëgimisë që i shërbejnë ofertës turistike

Në territorin e Bashkisë Finiq gjenden gjithashtunjë pasuri kulturore me vlera të rëndësishme. Objekte të konsideruara si vlera të trashëgimisë përfshijnë kishat e manastiret, parkun arkeologjik si edhe objekte të tjera me vlera natyrore. Ato paraqesin tradita në arkitekturë e

ndërtim, por gjithashtu edhe përfaqësojnë histori, kulturë dhe tradita të zonës. Pjesë e rëndësishme është edhe trashëgimia kulturore e paprekshme, që përfshin zakonet, kryesisht përfaqësuese të popullatës me origjinë greke, por edhe ndërthurje me traditën e zonave të Shqipërisë së Jugut.

Pjesë e raportit është lista e të gjitha objekteve të trashëgimisë të cilat përbëjnë kusht themelor për zhvillimin e ofertës turistike në zonë si edhe për tërheqjen e flukseve turistike, si burim i diversifikimit ekonomik dhe rritjes së të ardhurave dhe punësimit.

Nevoja më urgjente për mirëmbajtjeje të pasurive kulturore, nga Instituti Kombëtar I Trashëgimisë Kulturore, është për monumentet si më poshtë:

- Ngritja dhe funksionimi i muzeut të heroit Lefter Talo në fshatin Lefter Talo
- Përmirësim infrastrukture, pajisje me sinjalistikë dhe pastrim vegjetacioni në: Qyteza dhe Kalaja e Rripësit (Fshati Zminec), Qyteza e Paleomanastrës (Midis Zminecit dhe Karroq) Fshati Karroq, Shpella e Shën Marenës, në fshatin Vagalat, Tempulli antik i Dobrit, Kalaja e Malçanit ose Qyteza antike në Malçan, Fortifikimi i Vagalatit ose Kalaja e Vagalatit
- Restaurim, pajisje me sinjalistikë dhe pastrim vegjetacioni në: Kisha e Manastirit dhe Manastiri i Shën Kollit në Mesopotam, Kisha e Manastirit të Shën Marisë, Dhivër, Kisha e Manastirit të Shën Kollit në fshatin Dhivër, Shpella e Shën Gjergjit në fshatin Dhivër, Kisha e Manastirit të Shën Thanasit në fshatin Pecë, Kisha e Shën Mërisë, Pecë, Kisha e Shën Gjergjit në Leshnicën e Sipërme, Kisha e Manastirit të Shën Triadhës në fshatin Kardhikaq, Kisha e Shën Kollit në Dhrovjan, Kisha e Shën Thanasit në Sopik, Manastiri i Shën Mërisë në Shpellën e Kostarit, Kisha e Shën Marisë në fshatin Malçan.
- Restaurim dhe pastrim vegjetacioni në: Banesa e Evro e Amalia Koçolenit në Dhrovjan të Poshtëm, Banesa e Vasil Zhupës në Dhrovjan të Sipërm, Banesa e Jorgji dhe Koço Agorës në Dhrovjan të Sipërm, Banesa e Foto Konomit në fshatin Sirakat, Banesa e Gaço Papait në fshatin Sopik, Banesa në fshatin Vagalat, Ura në Leshnicë e Poshtëm, Ura në Leshnicën e Sipërme, Ura e Cercovicës, Puset e Vjetra të Dhrovjanit.
- Ndërhyrje rikostruktuese dhe restauruese në: Kalaja e Shën Gjinit, vendbanim i fortifikuar, Kalaja në malin Ilias, Kisha e Manastirit të Shën Thanasit në Leshnicë të Poshtme, Kisha e Shën Thanasit në Muzinë, Rrënojat e Kishës Së Shën Mëhillit, Kostar, Banesa e Aristidh Llocit dhe Peço Manelit në Pecë, Banesa e Kristo Mitropullit në fshatin Rumanxa, Banesa e Petro Shekës, Kullat e Manastirit të Theollogos, midis fshatrave Partizan e Malçan.
- Propozimi për marrjen në konsideratë të fortifikimeve prehistorike, për shpalljen Monument Kulture, të Fortifikimit prehistoric të Navaricës, Fortifikimit të Pecës, Fortifikimit të Krongjit.

Edhe në rastin e pasurive kulturore, potenciali i tyre shikohen në mundësitë e krijimit të itinerareve të ndryshme, duke krijuar shtigje të posaçme apo duke shfrytëzuar gjurmë të shtigjeve historikë. Promovimi i kësaj pasurie është hapi i parë në krijimin e paketës turistike.

4.2.3 Zonimi

Zonat e Zhvillimit Turistik janë zonat e destinuar për zhvillimin e formave të ndryshme të turizmit, të cilat formojnë profilin e zonës. Si rregull zonat e përcaktuara posaçërisht turistike, përjashtojnë aktivitete të tjera, të cilat nuk janë në përputhje me karakterin e zonës dhe zhvillimet rezidenciale, që nuk janë të lidhura me skemën e përgjithshme të zhvillimit.

Kategoritë e propozuara të zonave të zhvillimit turistik, janë si më poshtë:

- Turizëm rural brenda zonave të vendbanimeve (njësi të vogla akomoduese në rastin e fshatrave të cilat do të marrin një profil turistik për akomodim, qëndrim të turistëve)
- Turizmi i qëndrueshëm me ndikim 0 në mjedis (turizëm kulturor, agroturizëm dhe ekoturizëm)
- Aktivitete turistike të shpërndara në territor (hipizëm, sporte ujore, kamping, alpinizëm etj).

Zonat kryesore Bujqësore përfshijnë thuajse të gjitha fshatrat e bashkisë, por disa prej tyre dallojnë në saj të karakteristikave më të veçanta apo potencialeve më të larta për zhvillim. Në këto zona është e mundur të bashkëveprohet për të krijuar më shumë mundësi për rritjen e të ardhurave duke ndërtuar projekte të suksesshme agroturizmi dhe ekoturizmi. Si zona me potencial zhvillimin e agroturizmit përmenden: Finiqi, Kranë, Aliko, Kulluricë, Vagalat të orientuar kryesisht drejt bujqësisë dhe Pandalejmon, Leshnicë, Dhivër, Dhrovjan, Navaricë, të orientuara drejt blegtorisë. Zonat me potencial për zhvillimin e ekoturizmit në bashki janë: pjesa e Parkut Kombëtar të Butrintit, Syri I Kaltër.

Në bashkinë Finiq ka disa zona ku ka aktualisht kapacitete të vogla akomoduese kryesisht në zona në afërsi të të ndërthurura me zona ku ka gjithashtu aktivitete bujqësore apo blegtorale. Zona rezidenciale ku ka aktivitete të akomodimit të turizmit janë shumë të pakta, por mund të rriten, duke shfrytëzuar karakterin rural të vendbanimeve dhe duke përshtatur banesat ekzistuese në bujtina.

5 Gjendja e infrastrukturave

5.1 Infrastruktura rrugore

Nga analiza e infrastrukturës rrugore në Bashkinë Finiq vihet re që shtrirjen lineare më të madhe e kanë rrugët interurbane dytësore të cilat shtrihen sipas rrugëve shtetëror SH 83, SH 97 dhe SH 99. Rrugët lokale përsëri kanë shtrirje të gjerë, me gjatësi 355.21 km linear, të cilat shtrihen në periferi të qytetit dhe mbizotërojnë në krahasim me kategoritë e tjera.

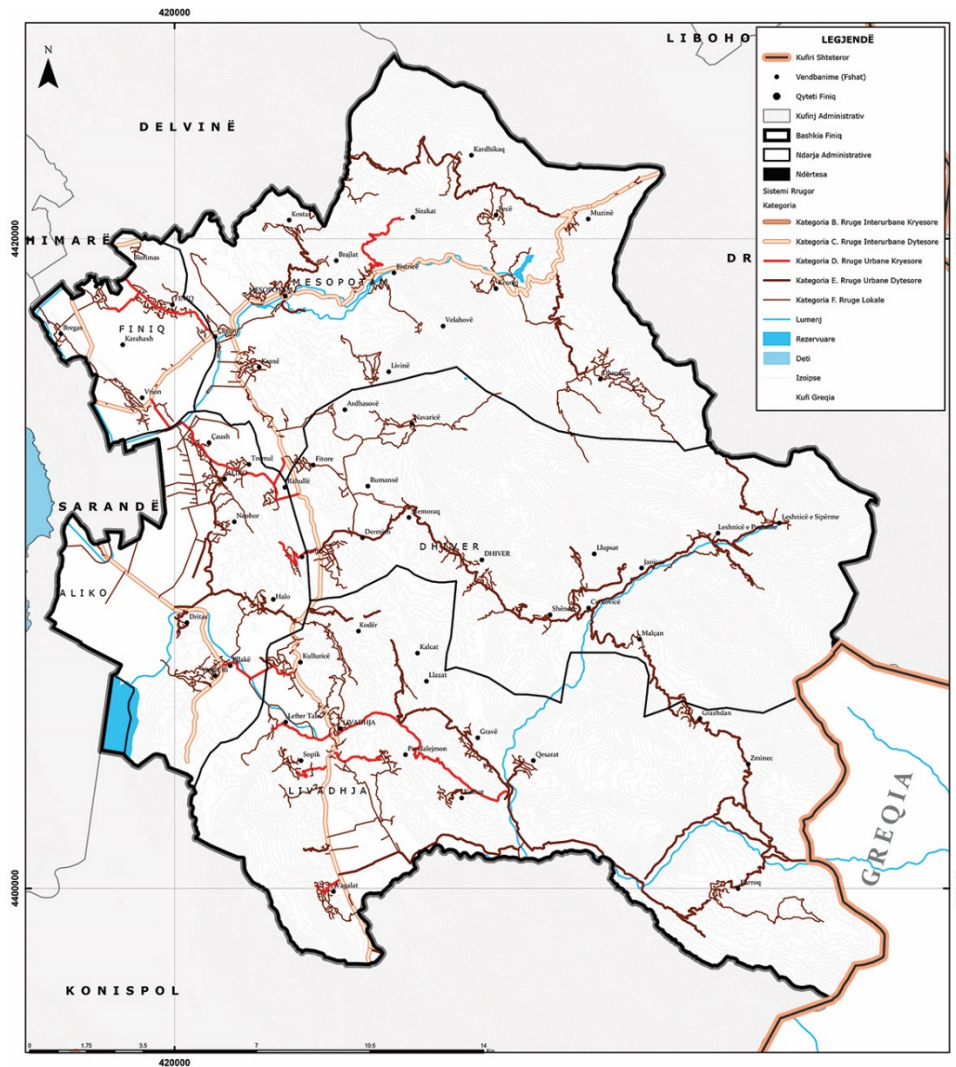

Figure 11: Harta e infrastrukturës rrugore sipas kategorive të Kodit Rrugor në nivel bashkie (Përgatiti: Dea Studio)

Bashkia Finiq e shtrirë në pjesën juglindore të vendit, karakterizohet nga një rrjet rrugor i amortizuar dhe në disa zona të kalueshme me vështirësi, si për në fshatrat Leshnicë, Gravë, Zvinec e Dhrovjan. Mungesa e infrastrukturës rrugore i vë në vështirësi banorët e këtyre fshatrave për të zhvilluar aktivitetet e tyre, vështirëson shkollimin e fëmijve dhe e bën të

pamundur zhvillimin e turizmit duke i lënë këto fshatra disi të izoluara. Pozita gjeografike e këtyre njësive administrative i ka favorizuar për zhvillimin e blektorisë dhe bujqësisë. Fluksi i lëvizjes në këto rrugë është i vogël për shkak të shpërndarjes së popullsisë në lidhje me territorin dhe emigrimin. Në bazë të fluksit të lëvizjes në këto rrugë, nevojitet më tepër përmirësimi i tyre se sa zgjerimi në rrugë të kategorive më të larta, pasi përballohet nga rrugët ekzistuese.

Si rezultat i analizës së gjendjes ekzistuese të infrastrukturës rrugore vjen nevoja për zgjerimin dhe asfaltimin e aksit: *Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë* dhe kthimin e tij në një aks të rëndësishëm qendror, lidhës për bashkinë. Forcimi i aksit kryesor që përshkon territorin e bashkisë do të kishte impakt të menjëhershëm në përmirësimin e kushteve të jetesës së banorëve të kësaj zone. Është e qartë se rrjeti rrugor kërkon ndërhyrje të konsiderueshme, për këtë janë propozuar projekte për rikonstruksion aksesh, të cilat ndikojnë në zhvillimin e qëndrueshëm të bashkisë.

5.2 Sistemi i ujësjellës - kanalizimeve

Shërbimi i ujësjellësit aktualisht nuk është cilësor në bashkinë e Finiqit, edhe pse territori është i pasur me burime ujore, furnizimi i pjesës më të madhe të familjeve me ujë të pijshëm realizohet me vështirësi. Një pjesë e mirë e fshatrave të bashkisë nuk arrin të furnizohet me ujë higjenikisht të pastër për 24 orë. Problem me furnizimin me ujë paraqesin edhe fshatrat që kanë sistemin e ujësjellësit dhe furnizimi me ujë realizohet me stacion pompimi. Rehabilitimi i rrjetit të amortizuar të ujësjellësit përbën një çështje kritike, pasi furnizimi me ujë të pijshëm, të rrjedhshëm, higjenikisht të pastër të popullsisë lokale është i domosdoshëm.

Shërbimi i sistemit të ujërave të zeza i ofrohet vetëm disa banorëve të Livadhjasë ndërsa banorëve të njësive administrative të tjera nuk i ofrohet fare ky shërbim. Ujrat e zeza kryesisht depozitohen në gropa septike. Territori në masën 90% nuk është i mbuluar me rrjet kanalizimesh. Është i domosdoshëm ngritja e impianteve në dalje të qendrave më të mëdha të banuara, si dhe grumbullimi dhe trajtimi i ujërave në zonat rurale më të thella, për të eliminuar përdorimin e gropave septikë jashtë kushteve higjeno-sanitare, të cilat ndotin nëntokën.

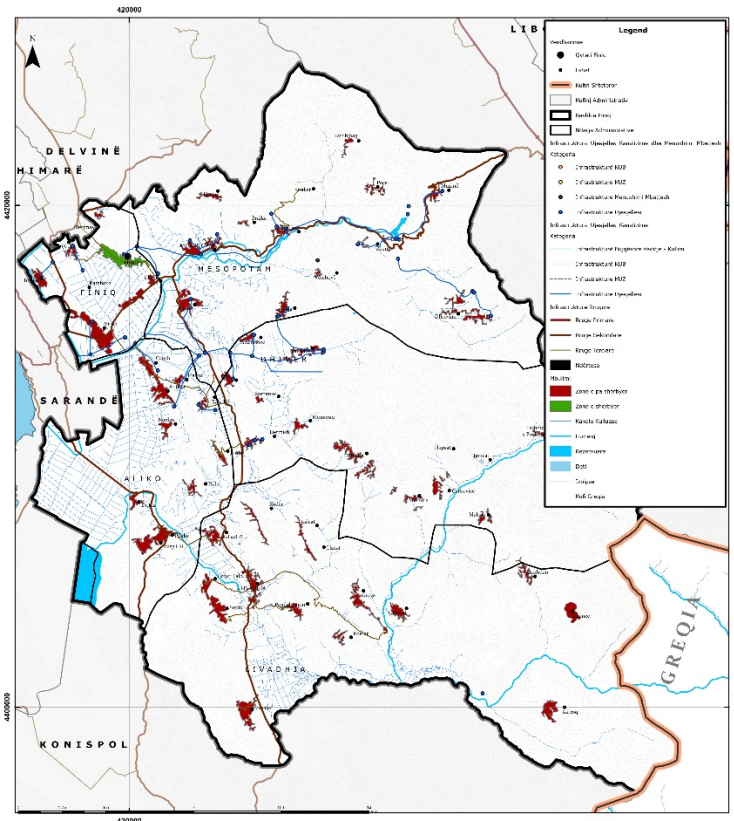

Figure 12 Harta e infrastrukturës së ujësjellës - kanalizimeve (Përgatiti: Dea Studio)

5.3 Menaxhimi i mbetjeve

Aktualisht bashkia Finiq mbetjet urbane i depoziton në Landfillin e Bajkajt me kapacitet 365 000 m³ dhe i cili është llogaritur për depozitim të 25 000 m³ mbetje në vit. Ndërtimi i venddepozitimit të mbetjeve urbane në fshatin Bajkaj, njësi administrative Vergo, i ka dhënë zgjidhje problemit të menaxhimit të mbetjeve urbane për bashkitë Delvinë, Finiq, Sarandë dhe Konispol të qarkut Vlorë.

Aktualisht, shërbimi i pastrimit në bashkinë Finiq nuk mbulon gjithë territorin. Ai ofrohet vetëm në fshatrat që kanë popullsi të lartë si Finiq, Aliko dhe Livadhja. Në këto fshatra janë vendosur kontenerë, të cilët transportohen me mjete të hapura në Landfillin e Bajkajt. Ndërsa në fshatrat si Vrion, Krane, Mesopotam, Dermish, Çaus, Vagalat, Dhivër, Clirim, Karahaxh mbetjet trajtohen duke i grumbulluar dhe larguar. Pjesa tjetër e fshatrave nuk mbulohet me shërbim pastrimi.

Një vëmendje e veçante duhet ti kushtohet rehabilitimit të venddepozitimeve ekzistuese nëpër fshatra që janë jashtë standardeve, si dhe investimeve të nevojshme në infrastrukturë dhe në mjete transporti, në mënyrë që të sigurohet mbledhja e mbetjeve nga fshatrat. Fushatat e

promovimit nga ana e bashkisë për ndarjen e mbetjeve në burim dhe kompostimi i mbetjeve organike duhet të fillojë sa më parë nga stafi, në mënyrë që të përmirësohet menaxhimi i integruar i mbetjeve në këtë bashki.

5.4 Energjitika dhe rrjeti elektrik

Rrjeti i furnizimit me energji elektrike është tejet i amortizuar, kjo për arsye sepse nuk është investuar për mirëmbajtjen e tij, ka munguar investimi periodik në linjat e shpërndarjes, si për linjat TM ashtu edhe për ato TU. Kabinat e transformimit janë teje të amortizuara dhe jashtë kushteve teknike, kjo vërehet në ndërprejet e herë pas herëshme të energjisë elektrike. Në këto kushte është e nevojshme të përmirësohet niveli i tensionit, të ndërtohen rrjetet TU me sistemin kabllor ABC dhe të vendosen kabina të reja Box. Bashkia do të asistojë OSHEE në investimet në zonë, si dhe do sigurojë jetëgjatësinë e këtyre investimeve, të cilat janë pjesë e territorit që administron. Gjithashtu bashkia mund të ndërmarrë fushata sensibilizuese për banorët në mos shpërdorimin e energjisë elektrike, si dhe promovimin e burimeve alternative të prodhimit të energjisë elektrike me fokus në energjinë e rinovueshme diellore nga panele solare për përdorim familjar.

Bashkia e Finiqit dallon për një numër të madh fshatrash, në të cilët është instaluar ndriçimi publik, por nevoja për mirëmbajtjen e tij është e lartë, pasi problemet janë të shumta si amortizimi edhe demtimet. Investimet e nevojshme në këtë bashki janë për të zëvendësuar ndriçimin ekzistues me atë LED.

6 Demografia

Bashkia e Finiq në Mars 2016, regjistroi një numër popullsie rezidente prej 35,518 mijë banorë. Sipas shpërndarjes urban/rurale rreth 60% e popullatës së bashkisë klasifikohet si popullsi urbane dhe diferenca prej 40% si popullsi rurale.

Table 8: Të dhëna demografike sipas njësive administrative (Burimi: Bashkia Finiq, 2016)

Njësia Administrative	Popullsia (Regjistri civil 2015)	Nr. familje	% e popullsisë së njësive ndaj totalit	Nr. fshatra	banorë/fshat
Aliko	5,795	1,867	16%	10	580
Dhivër	6,456	1,825	18%	12	538

Livadhja	10,424	2,787	29%	15	695
Finiq	6,352	1,781	18%	6	1,059
Mesopotam	6,491	1,843	18%	15	433
Gjithsej	35,518	10,103	100%	58	612

Popullsia e bashkisë Finiq ka qenë stabël, meqënëse ndryshimi është më i vogël se <10% e popullsisë. Dinamika e popullsisë paraqitet pozitive, me një rritje të lehtë prej 8% (ose 818 banorë më shumë). Megjithatë, një vështrim më mikroskopik i trendit të popullsisë, tregon për dinamika të forta në nivel të disa njësive. Kështu, njësitë Livadhja dhe Dhivër karakterizohen nga një popullsi në rënie këtë periudhë kohore. Livadhja ka një reduktim të popullsisë në më shumë se gjysma e saj, -66% e popullsisë është larguar. Ndërsa Dhivër këtë trend negativ e ka në nivele më të ulëta, që prek 12% të popullsisë. Nga grafiku shihet qartë se në njësinë Mesopotam kemi dyfishim të popullsisë, në Finiq 81% dhe në Aliko 44%.

Table 9: Ndryshimi i popullsisë së bashkisë në periudhën 2001-2011 (Burimi: INSTAT, CENSUS 2001 – 2011)

Njësitë administrative	2001	2011	diferenca	% e ndryshimit
Livadhja	3393	1165	-2228	-66%
Dhivër	1595	1396	-199	-12%
Aliko	2668	3849	1181	44%
Finiq	735	1333	598	81%
Mesopotam	1320	2786	1466	111%

Shkaqet e pakësimit të popullsisë në bashkinë Finiq, lidhen me faktorët e emigrimit kryesisht, uljes së ritmeve të shtesës natyrore të popullsisë si dhe ritmeve të larta të migrimit të brëndshëm, duke ndjekur të njëjtin model –profil të zhvillimit demografik të popullsisë, sikundër në njësitë e tjera vendore të vendit.

Një tjetër tregues rëndësishëm demografik është struktura moshore e popullatës. Analiza e strukturës moshore të popullatës si dhe moshat mesatare të re e saj, tregojnë se aktualisht popullata e bashkisë Finiq, vazhdon të jetë akoma një popullsi e re sikundër edhe popullata aktuale shqiptare në tërësi.

Për vitin 2016 struktura moshore e popullatës së bashkisë, tregon se dominohet më shumë nga grupmosha 15-64 vjeç, e cila përbën 61% të popullsisë totale. Moshat e tretë (65 vjeç) zë përqindje të konsiderueshme, 25% të popullsisë, ndërsa grupmosha 0-14 vjeç përbën vetëm 13% të popullsisë së bashkisë Finiq.

Treguesi për moshën e forcës punëtore të bashkisë është treguesi më i ulët në vend, ndërsa % e lartë e moshës tretë tregon për një popullsi të plakur, kur ky tregues për moshën e re është i ulët. Kjo strukturë moshore e tillë shpjegohet me nivelet e larta të emigracionit të popullatës vendase drejt Greqisë. Pjesa më e madhe që emigron është ajo që i përket moshës 15-65 vjeç, pra forca aktive për pune, vecanërisht emigrimimi i të rinjve, duke lënë pas njerëz të moshuar..

Table 10: uktura e popullsisë sipas grupmoshave dhe njësi administrative (Burimi: Plani Opeacional i Zhvillimit Vendor, Bashkia Finiq 2016)

	Njësitë administrative	Total	0-14	15-64	65+
1	Aliko	3,849	692	2,507	650
2	Dhivër	1,396	90	638	668
3	Finiq	1,333	265	841	227
4	Livadhja	1,165	115	617	433
5	Mesopotam	2,786	244	1,862	680
		<u>10,529</u>	<u>1406</u>	<u>6465</u>	<u>2658</u>
	% e grupmoshave		13%	61%	25%

Procesi i vazhdueshëm i emigrimit, ritmet e larta të migrimit të brëndshëm si dhe rënia e lindshmërisë e vdekshmërisë, kanë ndikuar jo vetem në rënien e numrit të popullsisë por edhe në ndryshimin drastik të strukturës demografike të popullatës së bashkisë Finiq sidomos njësit; Aliko, Finiq dhe Livadhja.

Një tjetër aspekt i rëndësishëm në studimet demografike është edhe përgatitja e projeksioneve të popullsisë për të paktën 2 dekada. Projeksionet e popullsisë ofrojnë informacion në lidhje me numrin e ardhshëm, strukturën demografike dhe shpërndarjen territoriale të banorëve sipas hipotezave më të mundshme të prirjeve në sjelljen demografike. Ato janë me interes për shoqërinë në përgjithësi dhe shërbejnë si bazë për planifikimin e zhvillimit socio- ekonomik të vendit/zonave, përfshirë këtu edhe studimin e tregut.

Shënim metodik: *INSTAT ka përgatitur projeksionet e popullsisë për rastin e qarqeve, duke shfrytëzuar skenarin e rritjes së mesme të popullsisë në nivel kombëtar dhe në periudha 5 vjeçare, pra nuk ka llogaritje të popullsisë në nivele më të detajuara administrative si bashki apo njësi vendore.*

Sipas projeksioneve të popullsisës skenari i rritjes së mesme-popullsia e qarkut/bashkisë do të pësojë rritje, me një ritëm mesatar vjetor te vlerësuar me rreth 2.5 % dhe si faktor kryesor mendohet të jetë migracioni i brëndshëm. Popullsia rezidente e bashkisë Finiq, deri në vitin

2021, do të performojë tregues të varesisë totale të ulët, duke ruajtur të ashtuquajturin fenomenin e “dividentit demografik”.

Treguesit e varesisë në seri kohore, tregojnë një rritje e konsiderueshme në numrin e personave të moshuar 65 vjeç e lart rreth 25% madje në disa njesi si Dhivër dhe Livadhja kjo përqindje është edhe më e lartë duke demonstruar qartazi për “shenjat” në hyrjen në një fazë të re demografike të popullsisë, në atë të” plakjes”. Rritja e grupmoshës (+65), shoqërohet dhe me nevojën e rritjes së investimeve për të lehtësuar e përmiresuar aspektin socio-ekonomik të kësaj kategorie të popullsisë.

7 Vizioni i Zhvillimit Territorial i Bashkisë Finiq

Vizioni i bashkisë Finiq mbështetet në direktivat e Planit të Përgjithshëm Kombëtar të Territorit, të hartuar nga Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit dhe Ministria e Zhvillimit Urban për 15 vitet e ardhshme. Zhvillimi i mëtejshëm i bashkisë shikohet i lidhur ngushtë me potencialet që ajo zotëron, të orientuara drejt pjellorisë së tokës dhe pasurive të shumta natyrore dhe kulturore që ndodhen në territorin që ajo administron.

Shfrytëzimi i tokës së pasur për të zhvilluar më tej sektorin e bujqësisë është faktori kryesor i rritjes së ekonomisë. Fusha e Vurgut është e përshtatshme për mbjelljen me vreshtari dhe pemëtari. Kullotat janë gjithashtu të mira për zhvillimin e blegtorisë në zonat kodrinore dhe malore të njësive administrative Dhivër dhe Livadhja. Sipërfaqet e mëdha të cilat janë në dispozicion të zhvillimit të bujqësisë dhe blegtorisë janë të mjaftueshme për zhvillimin e agroturizmit. Në këtë fushë duhet të punohet më tepër në drejtim të plotësimit të nevojave të akomodimit dhe gastronomisë.

Bashkia e Finiqit zotëron një sërë zonash dhe territoresh me gjurmë të rëndësishme historike si: ndërtime të tipit fortifikime, elemente me karakteristika të veçanta inxhinierike e arkitekturore të zonës, të cilat janë në gjendje të mirë por që kanë nevojë për mirëmbajtje. Gjithashtu qëllimi i këtij plani është që të promovojë disa fortifikime historike, në mënyrë që të futen te lista e Pasurive Kulturore për të marrë status mbrojtjeje, për karakterin e tyre të veçantë historik dhe arkitektonik. Lidhja e këtyre potencialeve, duke futur në një zinxhir zhvillimi agroturizmin, elementët e rëndësishëm kulturorë dhe natyrorë, do të krijojë itinerare të cilat do ta kthejnë bashkinë e Finiqit në një destinacion turistik.

Synimi i këtij plani është të rritet punësimi dhe mirëqenia e banorëve, duke u krujuar sipërmarrjet e duhura, përmes kombinimit të sektorit të bujqësisë me zhvillimin e formave të turizmit alternative të mundshme në territorin e bashkisë.

Vizioni për zhvillimin e qëndrueshëm të Bashkisë Finiq: *Bashkia Finiq, një bashki me potencial për tu kthyer në pol ekonomik në fushën e bujqësisë dhe turizmit, duke u mbështetur në pasuritë natyrore dhe kulturore, kualifikimin e burimeve njerëzore, rritjen e standartit të shërbimeve publike dhe përmirësimin e aksesit në to.*

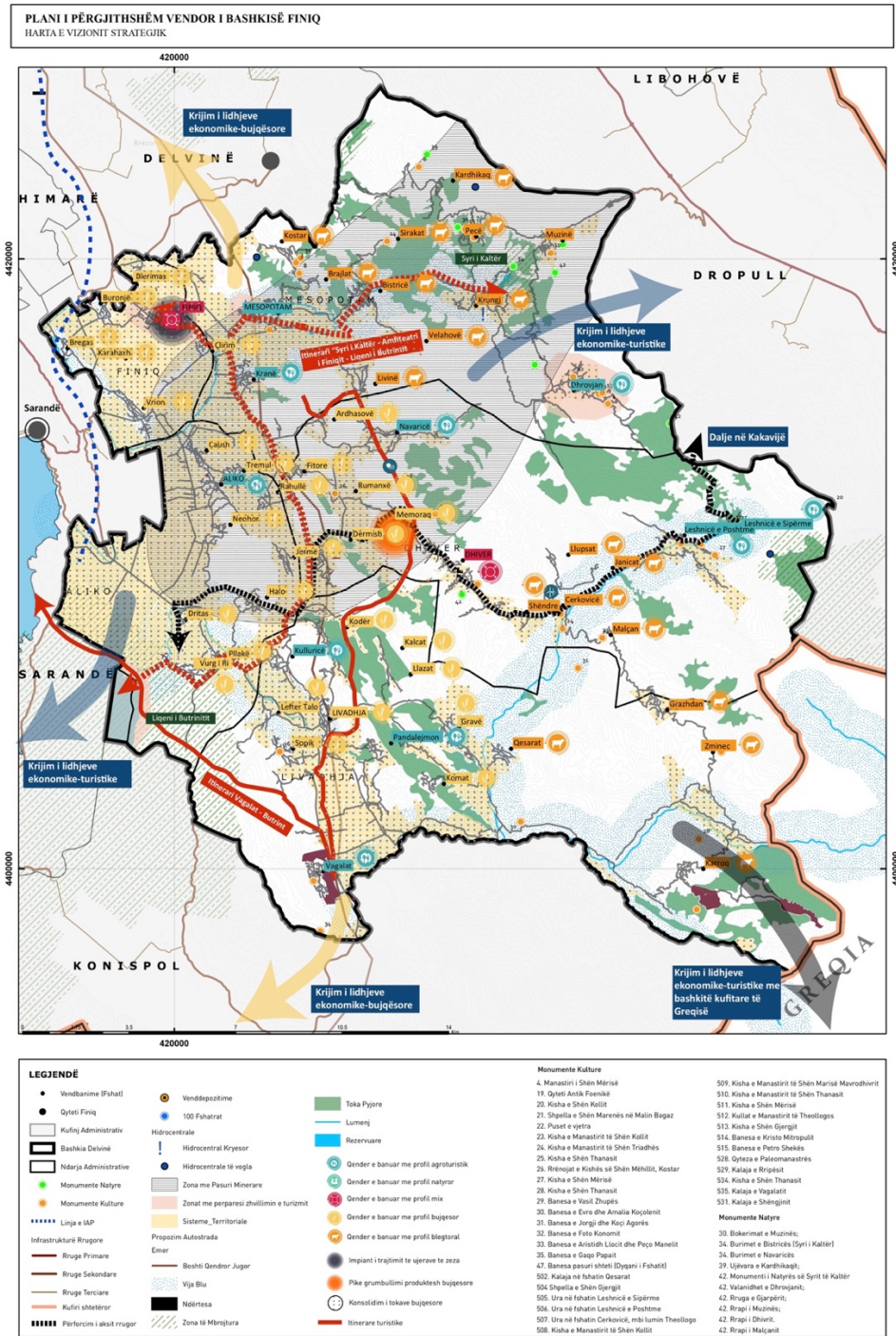

Figure 13: Harta e Vizionit Strategjik të bashkisë Finiq (Përpunoi: DEA Studio)

7.1 Drejtimet kryesore të zhvillimit të qëndrueshëm

Objektivat strategjike dhe projektet prioritare të zhvillimit do të lidhen me këto drejtime kryesore të bashkisë:

- **Zhvillimi ekonomik i bashkisë duke u orientuar kryesisht drejt bujqësisë, blegtorisë dhe agropërpunimit**

Bashkia Finiq ka potencial të konsiderueshëm për zhvillimin e mëtejshëm të sektorit bujqësor dhe blegtoral falë pjellorisë së terrenit, karakteristikave të relievit dhe traditës me mbarështim bagëtie. Shumë banorë të zonave malore dhe kodrinore të bashkisë sigurojnë të ardhura nga aktivitete blegtorale si shitja e produkteve të mishit dhe atyre të bulmetit. Ndërkohë, në sipërfaqet fushore dominojnë të mbjellat në vreshtari dhe pemëtari.

Karakteristike e sektorit të industrisë së lehtë në Bashkinë e Finiqit është se ai punëson pjesën më të madhe të fuqisë punëtore në zonat që gjenden më në skaje të bashkisë, pra ato më pranë Sarandës dhe ato më pranë kufirit me Greqinë, aty ku dhe vendbanimet rurale bëhen disi më të mëdha dhe dendësia e popullsisë rritet, si dhe ku mundësitë për shkëmbime tregatë dhe infrastrukturë më të zhvilluar janë më të mëdha. Në total, edhe pse klasifikohen si ndërmarrje operuese në sektorin industrial dhe atë tregtar, në Finiq bëhet fjalë kryesisht për një industri të lehtë me karakter agrar, mjaft e varur nga prodhimi dhe tregtia e produkteve bujqësore dhe rrjedhimisht, nga vetë sektori bujqësor.

- **Zhvillimi i turizmit rural, kuturor, natyror dhe agroturistik**

Industria e turizmit ofron mundësi reale për rritje dhe zhvillim ekonomik të Finiqit. Syri i Kaltër është objekt me statusin e “monumentit natyror” dhe tërheq mjaft vizitorë vendas dhe të huaj. Afërsia me site të tilla si qyteti antik i Butrintit në jugperëndim, në Bashkinë e Konsipolit, dhe qyteti turistik i Sarandës dhe plazhet e tij, si Ksamili, në perëndim dhe veriperëndim, e bëjnë Finiqin një subjekt atraktiv për zhvillim të mëtejshëm të industrisë së turizmit.

Në bashkinë Finiq është me rëndësi të nxitet zhvillimi i mëtejshëm i sektorit të turizmit, në kushtet kur burimet natyrore, ekonomike dhe kulturore ekzistuese janë vënë në dispozicion të turizmit në disa prej zonave më të spikatura të Bashkisë. Është i domosdoshëm zhvillimi i agroturizmit për të mos krijuar një ekonomi të varur vetëm nga prodhimet bujqësore dhe blegtorale, por për të diversifikuar burimet e të ardhurave dhe për të krijuar mirëqenie më të balancuar, si edhe për të tërhequr popullsinë e re përmes mundësive për punësim në zonë.

Synohet përmirësimi i shërbimit shëndetësor dhe arsimor që ofrohet në qendrat e banuara, duke rikonstruktuar godinat dhe përmirësuar kushtet.

7.2 Objektivat strategjikë, programet dhe projektet

Objektivat strategjike të cilat do të drejtojnë zhvillimin urban, ekonomik dhe social të bashkisë Finiq duke përmbushur vizionin e saj janë:

1. *Zhvillimi i ekonomisë blegtorale, agroturizmit dhe turizmit natyror e kulturor*
2. *Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore*
3. *Zhvillimi i komuniteteve të qëndrueshme nëpërmjet ndërhyrjeve në hapësira publike*
4. *Mbrojtja e mjedisit*

OBJEKTIVI STRATEGJIK 1:

Zhvillimi i ekonomisë blegtorale, agroturizmit dhe turizmit natyror e kulturor

Drejtimi kryesor ku do të fokusohet zhvillimi i ekonomisë së bashkisë Finiq është bujqësia dhe më pak blegtoria, si fushat e ekonomisë që kanë potencial më të lartë në territor për t'u zhvilluar. Pesha që këto fusha zënë në ekonomi, vjen si shkak i terrenit të favorshëm të bashkisë, llojit të tokës dhe kapaciteteve humane. Synimi i këtij objekti është përforcimi më tej i fushës së bujqësisë dhe blegtorisë, duke u rritur prodhimtaria, duke u promovuar produktet vendase dhe duke u kthyer në një pol bujqësor për rajonin.

Në territorin e Bashkisë Finiq gjenden gjithashtunjë pasuri kulturore me vlera të rëndësishme. Objekte të konsideruara si vlera të trashëgimisë përfshijnë kishat e manastiret, parkun arkeologjik si edhe objekte të tjera me vlera natyrore. Ato paraqesin tradita në arkitekturë e ndërtim, por gjithashtu edhe përfaqësojnë histori, kulturë dhe tradita të zonës. Duke u bazuar në gjithë burimet që zotëron, është me rëndësi të nxitet zhvillimi i mëtejshëm i sektorit të turizmit, në kushtet kur burimet natyrore, ekonomike dhe kulturore ekzistuese janë vënë në dispozicion të turizmit në disa prej zonave më të spikatura të bashkisë.

OS1.Program_1: Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore

Projektet:

- ***Ngritja e një pike grumbullimi të produkteve bujqësore, pranë fshatit Dermish***

- *Rehabilitimi dhe pastrimi i rezervuarit të Karroqit, si pasojë e rrëshkitjeve*
- *Rehabilitimi dhe pastrimi i rezervuarit të Gravës, jo funksional*
- *Pastrimi i rezervuarit të Dhivrit*
- *Pastrimi i rezervuarit të Leshnicës*
- *Pastrimi i digës së rezervuarit Pandaljemon*
- *Rikonstruksion kanali ujitës K-K-3, Finiq*
- *Rikonstruksion kanali ujitës Merko*
- ***Përfundimi i rikonstruksionit të kanalit ujitës Thoma Filipeu***
- *Rikonstruksion kanali ujitës TK-K-2-1, Aliko*

OS1.Program_2: Mbështetje për fermerët vendas dhe zhvillimin e agroturizimit
Politika/ Programe të detajuara:

- *Ulje në taksën e infrastrukturës për ngritjen e strukturave për kultivimin e kulturave lokale të reja*
- *Krijimi i një zyre informacioni për fermerët në mbështetje të zinxhirit prodhues dhe zhvillimin e kooperativave*
- *Përgatitja e paketës së trajnimeve për fermerët e rinj, për ngritjen e fermave me produkte biologjike*
- *Krijimi i logos dhe promovimi i markës së mirënjohur të Finiqit për produktet bujqësore lokale*
- *Organizimi i panairëve agroturistike në fushën e Vurgut kryesisht në fshatrat Finiq, Kranë, Aliko, Kulluricë, Vagalat me fokus vreshtarinë, pemëtarinë dhe përpunimin e rrushit*

OS1.Program_3: Turizmi kulturor dhe natyror
Projektet

- *Ngritja dhe funksionimi i Muzeut Lokal Arkeologjik të Finiqit*
- *Krijimi i një zyre informimi turistik në Finiq*
- *Ngritja dhe funksionimi i muzeut të heroit Lefter Talo në fshatin Lefter Talo*
- *Promovimi i turizmit kulturor në Dhrovjan, duke u përfshirë në itineraret dhe guidat e bashkisë*
- *Promovimi i turizmit natyror në Leshnicë, duke u përfshirë në itineraret dhe guidat e bashkisë*
- *Vendosja e një sistemi të plotë tabelash metalike shpjeguese e orientuese pranë secilit objekt të vizitueshëm në territor*
- *Pastrimi i shkurreve e ferrave në ato hapësira në afërsi të pikave të atraksionit*

- Ngritja e pikave peizazhistike prane rruges per ne fshatin Kostar, Velahove, Dhiver

OS1.Program_4: Itinerare turistike

Projektet

- Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerareve kulturore dhe/ose fetare – përfshirja e të gjitha kishave të zonës (fillimisht ato më të aksesueshmet, më tej me përmirësimin e infrastrukturës, të gjitha kishat)
- Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit natyror-peizazhistik Vagalat – Majë e Malit Milë – Vagalat
- Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit offroad Vagalat – Butrint
- **Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit Syri i Kaltër – Amfiteatri i Finiqit – Butrint**
- Ndërtimi i shtigjeve për këmbësorë në zonën e Dhrovjanit, pajisja me sinjalistikë
- Krijimi i molit në funksion të itinerarit me varka përreth liqenit të Butrintit, me pikënisje nga pjesa e liqenit, afër fshatit Vurgu i Ri
- Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit me bicikleta, Vurgu i Ri – përreth liqenit të Butrintit, dalje në Ksamil
- Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit me bicikleta/makinë, arkeologjik, Amfiteatri i Finiqit –Kalaja e Lëkursit, Sarandë

OS1.Program_5: Promovimi i turizmit

Projektet

- Promovimi i amfiteatrit të Finiqit për t'u kthyer në landmark të zones
- Promovimi i turizmit në rrjetet sociale dhe në një faqe Facebook-i të veçantë
- Përgatitja e guidës turistike, booklet, broshura, kartolina etj
- Identifikimi i aktiviteteve të ndryshme me karakter kulturor e promovues të zonës si festa, panairë, tregje mujore et, krijimi i një kalendari vjetor me aktivitete.
- Rritja e bashkëpunimit me bashkinë e Sarandës në fushën e zhvillimit të turizmit duke u përfshirë në pikat e informimit të turistëve edhe guidat për Finiqin

OBJEKTIVI STRATEGJIK 2:

Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore

Në përgjithësi, bashkia Finiq karakterizohet nga një rrjet rrugor lidhës i dobët. Infrastruktura rrugore lidhëse ndërmjet fshatrave është tejet e amortizuar, dhe qarkullimi në kohën e dimrit vështirësohet. Madje, në zonën kodrinore-malore të bashkisë aksesit pothuajse bëhet i pamundur. Infrastruktura e dobët rrugore pengon edhe zhvillimin e bujqësisë dhe të turizmit, sidomos në zonën e Dhrovjanit. Për shkak të problemeve në këtë infrastrukturë, aksesit në monumentet e panumërta të trashëgimisë kulturore pothuajse është i pamundur.

OS2.Program_1: Përmirësimi i infrastrukturës së transportit

Projektet

- Rikonstruksion i rrugës Dhivër-Cerkovicë
- Rikonstruksion i rrugës Dhrovian
- Rikonstruksion i pjesshëm i rrugës Fitore-Aliko
- Rikonstruksion i rrugës Mesopotam-Kostar
- Rikonstruksion i rrugës Kardhikaq – Muzinë, pajisje me sinjalistikë
- **Përfundimi i sistemit të bulevardit qendror në Finiq**
- Marrja e masave për rrëshkitjet në segmentin Diga-Syri i Kaltër
- Marrja e masave për rrëshkitjet në segmentin rrugor Kardhikaq-Delvinë
- Marrja e masave për rrëshkitjet në segmentin rrugor Livadhja-Gravë
- Pajisja me sinjalistikë dhe shtrim i pjesshëm i aksit Finiq- Muzinë
- **Zgjerim i rrugës, Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë, kthimi në një aks të rëndësishëm qendror, lidhës për bashkinë**
- Krijimi i një aksi biçikletash në rrugën Sh99, aksi rrugor Mesopotam – Syri i Kaltër
- Krijimi i një shtegu për këmbësorë, pajisje me sinjalistikë nga qendra e fshatit për në Amfiteatrin e Finiqit
- Krijimi i Bypass-it, në pjesën fushore të Finiqit, rruga mes për mes fshatit të jetë me trafik të ulët
- Rikonstruksion dhe pajisja me sinjalistikë e aksit rrugor Dhivër-Cerkovicë-Maliçan-Grashdan-Zminec-pika kufitare Rips
- Ringritja dhe funksionimi i pikës kufitare me Greqinë, në Rips
- Krijimi i aksit rrugor Dhrovjan – Leshnicë e Sipërme
- Ndërtimi i terminalit të autobusave në Finiq
- Krijimi i dy linjave të transportit publik brenda bashkisë për të lidhur fshatrat: Finiq - Mesopotam - Bistricë - Sirikat - Kardhikaq - Muzinë - Dhrovjan - Leshnicë e Sipërme - Janicat – Çerkovicë dhe Kodër - Kalcat - Llazat - Pandalejmon - Komat - Karroq - Zminec - Grazhdan - Malçan - Çerkovicë

OS2.Program_2: Përmirësimi i shërbimit të mbledhjes dhe grumbullimit të mbetjeve urbane
Projektet

- Promovimi dhe fushata sensibilizuese për ndarjen e mbetjeve në burim dhe kompostim të mbetjeve organike
- Rehabilitimi i zonave të vendgrumbullimeve të mbetjeve që janë të papërtshatshme pranë fshatrave

OS2.Program_3: Përmirësimi i rrjetit të shërbimit të ujësjellësit dhe kanalizimeve
Projektet

- **Ndërtimi i ujësjellësit të Leshnicës**
- Sistemimi i rrjetit të ujësjellësit dhe rrethimi i depos së ujit për ujësjellësin Krongj-Finiq
- Sistemimi i rrjetit të ujësjellësit Aliko-Neohor-Tremul
- Ndërhyrje rikonstruktuese të rrjetit të kanalizimeve në Finiq.
- Ndërtimi i rrjetit të kanalizimeve për qendrat e banuara rurale: Mesopotam, Dhivër, Aliko, Dhrovjan, Livadhja.
- Ndërhyrje për përmirësimin e gjendjeve fizike dhe higjenike të gropave septike, për plotësimin e standardit, në fshatrat e tjerë të bashkisë.
- **Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujerave të zeza**

OS2.Program_4: Përmirësimi i rrjetit të energjisë dhe telekomunikacionit
Projektet:

- Vendosi e ndriçimit publik në Finiq
- Vendosi e ndriçimit publik në rrugët kryesore dhe sheshet e fshatrave
- Përmirësimi i rrjetit të telekomunikacionit në qendrat e banuara

OS2.Program_5: Përmirësimi i shërbimeve arsimore dhe shëndetësore
Projektet:

- **Ndërtimi i Qendres sociale për të moshuar në Finiq**
- **Rikonstruksioni i qendrës shëndetësore në Livadhja**
- **Rikonstruksioni i shkollës 9-vjeçare në Finiq**
- Ndërtimi i shkollës së mesme të profilizuar në Finiq
- Restaurimi i godinave arsimore ekzistuese
- Ndërtimi i ambulancave në fshatrat: Cerkovicë, Leshnicë e Sipërme, Karroq, Zminec, Vagalat, Pandelejmon, Kodër

OS2.Program_6: Përforcimi i qendrave rurale nëpërmjet shtimit të shërbimeve publike

Projektet:

- *Përqëndrimi i shërbimeve publike dhe funksioneve tregtare në fshatin Dërmish, si qendër me potencial zhvillimi*

OBJEKTIVI STRATEGJIK 3:

Zhvillimi i komuniteteve të qëndrueshme nëpërmjet ndërhyrjeve në hapësira publike

Rehabilitimi dhe projektimi i qendrave të banuara rurale do fokusohet në përmirësimin e hapësirave publike, për organizime sociale të komunitetit. Nevojat e bashkisë shkojnë drejt përmirësimit të kushteve të hapësirave ndërmjet blloqeve të banimit për rifunksionalizmin e tyre në krijimin e hapësirave të gjelbërta, argëtimi dhe çlodhëse për të gjithë grupmoshat, si dhe restaurimin e përmirësimin e efikasitetit energjetic të fasadave të këtyre blloqeve të banimit. Parashikohen ndërhyrje në sektorin e arsimit dhe shëndetësisë duke plotësuar nevojat për struktura aty ku mungojnë dhe duke rehabilituar dhe restauruar ato ekzistuese.

Përsa i përket cilësisë së hapësirave dhe shfrytëzimit me efikasitet i atyre të ndërtuara, propozohet restaurimi i godinave të vjetra të cilat aktualisht janë jo funksionale dhe përbëjnë potencial për adaptimin e funksioneve të reja në to, në shërbim të banorëve.

Ndërhyrjet të cilat shikohen me rëndësi të lartë në të gjithë qendrat e banuara rurale janë përmirësimi i hapësirave publike, nëpërmjet sistemimit apo rigjenerimit të qendrave të fshatrave dhe shëtitoreve apo rrugëve kryesore. Rëndësia e këtij qëllimi qëndron në faktin se janë pikërisht këto hapësira të cilat mbledhin shërbimet bazë që ofrohen në fshat dhe gjithashtu i bëjnë fshatrat më të aksesueshëm dhe si rrjedhojë më të vizitueshëm për turistët.

OS3.Program_1: Krijimi dhe përmirësimi i godinave publike në qendrat e banuara

Projektet

- *Krijimi i fondit për restaurimin e fasadave duke përmirësuar efikasitetin energjetic për blloqet e banimit përgjatë bulevardit të Finiqit dhe në Dërmish, unifikim i materialit të veshjes së fasadave, vendosje e ndiçimit dhe tabelave shënjuese të bizneseve.*
- *Rikonstruksion i godinës së bashkisë në Finiq*

OS3.Program_2: Krijimi dhe përmirësimi i hapësirave publike në qendrat e banuara

Projektet

- **Konsolidimi i qendrës të fshatrave** Finiq, Mesopotam, Livadhja, Aliko, Dhivër, Leshnicë e Sipërme, Dhrovjan, Vurg i Ri, Vagalat, **Dërmish duke krijuar hapësira publike cilësore.**
- Zgjerim i varrezave ekzistuese në Finiq
- Krijimi i parkut të Skulpturave në sheshin përreth Kishës së Shën Kollit, në fshatin Mesopotam, propozim nga akademia 100 fshatrat

OBJEKTIVI STRATEGJIK 4:

Mbrojtja e mjedisit

OS4.Program_1: Mbrojtja e mjedisit dhe ndërhyrjet rigjeneruese mjedisore

Projekte:

- Zhvillimi i shtigjeve dhe rrugëkalimeve brenda Syrit të Kaltër sa më miqësore ndaj mjedisit
- Ngritja e kapaciteteve dhe strukturave për mbrojtjen nga zjarri dhe shpyllëzimi
- Ngritja e sistemit të monitorimit duke rritur kontrollet dhe masat ndëshkuese për prerjen e pemëve përreth Syrit të Kaltër dhe liqenit të Butrintit
- Rehabilitimi i lumit të Bisticës dhe Dhivrit dhe parandalimi i erozionit, duke pastruar periodikisht shtratin e lumit dhe duke mbjellë pemë në brigjet e tij

Referuar Planit të Përgjithshëm Kombëtar të Territorit, shikohet me prioritet ndërtimi i një aeroporti të tretë ndërkombëtar në jug të vendit (përveç atij të Tiranës dhe të Kukësit. Ky aeroport do të bënte portën hyrëse jugore të Shqipërisë më të aksesueshme dhe konkurruese në rajon, për sa i përket zhvillimit ekonomik në fushën e turizmit dhe më gjerë.

Aeroporti i ri në jug, sugherohet të ndërtohet në brendësi të territorit me qëllim mbrojtjen e vulnerabilitetit të bregdetit shqiptar. Ky aeroport do t'iu shërbejë ndër të tjera, qyteteve si Saranda dhe Gjirokastra, të cilat janë konsideruar si qendra kryesore urbane për 15 vitet e ardhshme, por janë projektuar edhe si portat hyrëse në rajonet turistike më interesante në jug të vendit tonë. Ndërtimi i tij përfshihet edhe në investimet strategjike, që parashikohen nga PPKT të kryhen brenda vitit 2030.

Vendndodhja e tij propozohet midis bashkisë së Sarandës dhe Gjirokastrës, megjithatë PPKT shprehet se një studim fizibiliteti do të kryhet nga autoritetet përgjegjëse sektoriale të transportit, për të përcaktuar më saktë vendndodhjen e këtij aeroporti.

Gjatë fazës së hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor të bashkisë Sarandë, me kërkesë së Institutit të Studimeve të Transportit, nga grupi konsultues i procesit është kryer një studim i cili hedh hipotezat e ndërtimit të aeroportit të jugut, në Vlorë, Sarandë apo Gjirokastrë. Në rast se pas studimit të fizibilitetit të kryer nga autoritetet përgjegjëse sektoriale të transportit, zgjidhet vendndodhja e tij pranë Sarandës, atëherë sugjerohet të shikohet mundësia e kalimit të kësaj hapësire në bshkinë fqinje, në Finiq, për arsye mungese hapësire të nevojshme për funksionimin e tij në bashkinë e Sarandës.

Mundësia e një aeroporti në Sarandë është vlerësuar fillimisht në planin e zhvillimit të bregdetit të jugut në vitin 2008, ku janë shqyrtuar dy zona të ndryshme, siç tregohet në figuren më poshtë.

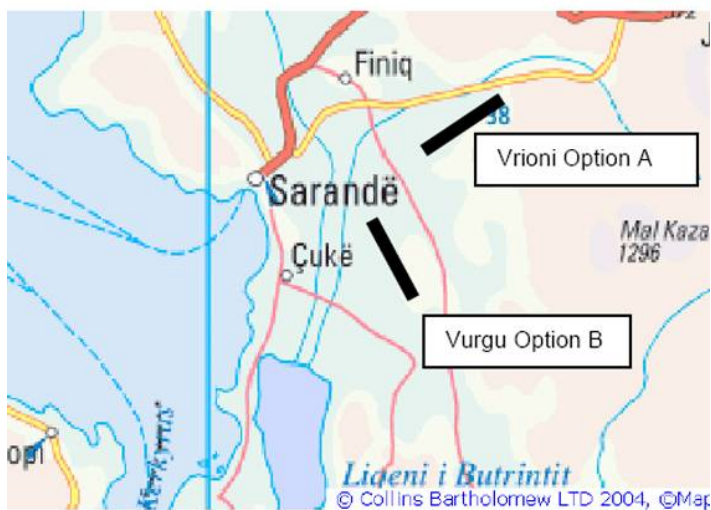

Figure 15 Zonat e mundshme për zhvillimin e një aeroporti civil në Sarandë, Instituti i Studimeve të Transportit (Burimi: SCDP, 2008)

Figure 16 Pozicioni i propozuar i aeroportit të Sarandës, sipas studimit Teknik

Në rast se pas studimit të fizibilitetit përzgjidhet bashkia e Finiqit, për akomodimin e hapësirës për ndërtimin e aeroportit të jugut, sipërfaqja më e përshtatshme në territorin e saj është fusha e Vurgut, për shkak të terrenit të saj fushor dhe distancave të konsiderueshme nga qendrat e banuara.

7.3 Projektet prioritare të zhvillimit

Në këtë seksion paraqiten disa nga projektet më kryesore të listës së sipërme të cilat zhvillohen në projekt-fisha.

Përfundimi i sistemimit të bulevardit qendror në Finiq

Figure 17 Bulevardi qendror i Finiqit (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 1	Përfundimi i sistemit të bulevardit qendror në Finiq
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i infrastrukturës së transportit
Vendndodhja	Finiq
Tipologjia	Zhvillim infrastukture rrugore
Qëllimi / Rëndësia	Rikualifikimi i bulevardit qendror të Finiqit ka si qëllim përmirësimin e aksesit në shërbimet bazë dhe rritjen e mundësive të zhvillimit ekonomik për banorët përfitues të projektit.
Përshkrimi i projektit	Bulevardi qendror i Finiqit përshkon në gjithë gjatësinë e tij fshatin antik të Finiqit, gjithashtu ky bulevard lidh rrugën nacionale “Sarandë- Qafë Botë” me rrugën e re që po ndërtohet “Sarandë - Kardhiq” si dhe shkurton rrugën për Finiqin me rreth 8 km. Në pjesën e parë të këtij bulevardi është financuar në vitin 2014 nga FZHR me një vlerë prej 54 milion lekë në gjatësi 0.75 km. Përfituesit e drejtëpërdrejtë të këtij projekti janë rreth rreth 20 000 banorë të Bashkisë së Finiqit si dhe një numër i madh vizitorësh dhe turistësh që vizitojnë Parkun Arkeologjik (rreth 35 000 vizitorë në vit). Mbeten për tu përfunduar edhe 1800 m, pasi 600 m kanë përfunduar.
Burimet e financimit	Pushteti qendror ose donatorë të huaj
Kosto	.135 milion lekë
Implementimi	Bashkia
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vite
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

**Zgjerim i rrugës, Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë,
kthimi në një aks të rëndësishëm qendror, lidhës për bashkinë**

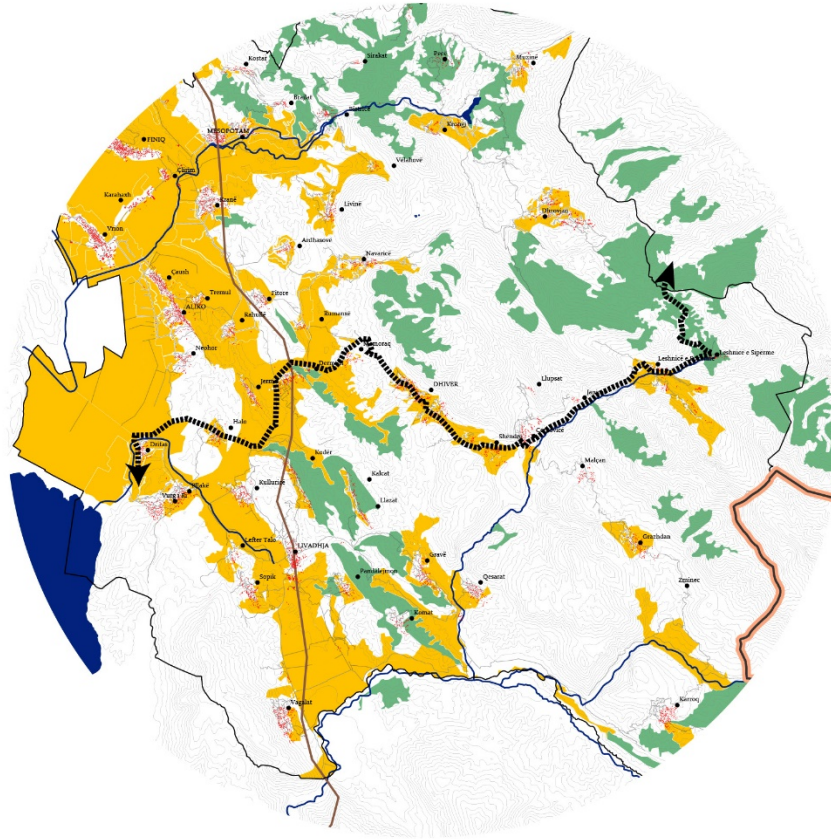

Figure 18: Aksi rrugor Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 2	Zgjerim i rrugës, Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë, kthimi në një aks të rëndësishëm qendror, lidhës për bashkinë
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i infrastrukturës së transportit
Vendndodhja	Fshatrat Jermë, Dhivër, Cerkovicë, Leshnicë e Sipërme, Kërrë
Tipologjia	Zhvillim infrastukture rrugore
Qëllimi / Rëndësia	Përmirësimi i gjendjes së rrugës duke lehtësuar qarkullimin e mjeteve dhe banorëve drejt bashkisë Dropull dhe pikës kufitare të Kakavijës. Rrit mundësinë për investime në këto zona.
Përshkrimi i projektit	Me anë të këtij projekti do të rehabilitohet rrjeti rrugor në 5 fshatra duke u pajisur me infrastrukturë mbi dhe nën tokë. Hartimi i projektit të zbatimit do të mbulojë punime si: asfaltim, zgjerim, ndriçim rrugor, sinjalistikë si dhe kanalizime të ujërave të bardha dhe të zeza. Ky aks rrugor shikohet me interes të lartë edhe për faktin se është aks tërthor i bashkisë i cili lidh dy skajet lindore dhe perëndimore të bashkisë edhe krijon një lidhje të drejtpëdrejtë me bashkitë Dropull dhe Sarandë.
Burimet e financimit	Pushteti qendror, FSHZH ose donatorë të huaj
Kosto	.500 milion lekë
Implementimi	ARRSH
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	5 vite
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Ndërtimi i ujësjellësit të Leshnicës

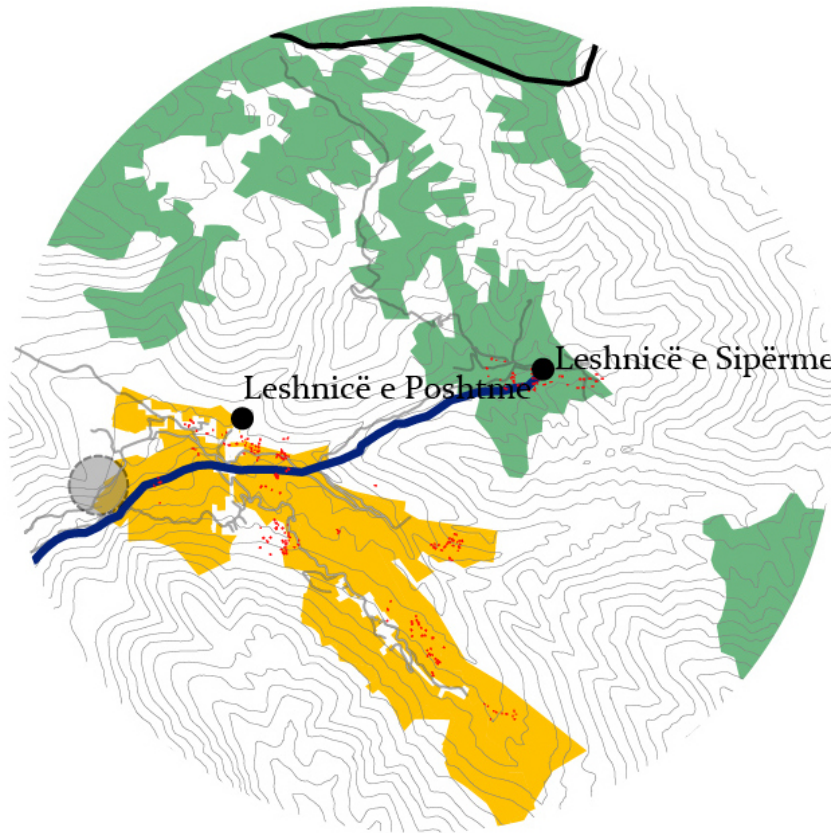

Figure 19: Ujësjellësi i Leshnicës (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 3	Ndërtimi i ujësjellësit të Leshnicës
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i rrjetit të shërbimit të ujësjellësit dhe kanalizimeve
Vendndodhja	Ujësjellësi ndodhet ne fshatin Leshnicë
Tipologjia	Zhvillim i infrastukturës së ujësjellësit
Qëllimi / Rëndësia	Ky projekt ka për qëllim të përmirësoje furnizimin me ujë të pijshëm për zonën përreth fshatit Lëshnicë dhe të zgjasë kohën e furnizimit me ujë për banorët e këtyre zonave. Ndërtimi i këtij ujësjellësi është i domosdoshëm për faktin se uji që aktualisht furnizon këto fshatra është i pamjaftueshëm.
Përshkrimi i projektit	Ndërtimi i ujësjellësit të Leshnicës do i shërbejë jo vetëm fshatit të Leshnicës së Poshtme por edhe asaj të Sipërme. Projekti përfshin ndërtimin e linjës parësore, dytësore veprën e marrjes stacionin e pompimit, kabinën elektrike si dhe furnizimin e saj me energji elektrike.
Burimet e financimit	Pushteti qendror ose donatorë të huaj
Kosto	.60 milion lekë
Implementimi	UK Finiq sha
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vite
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujërave të zeza

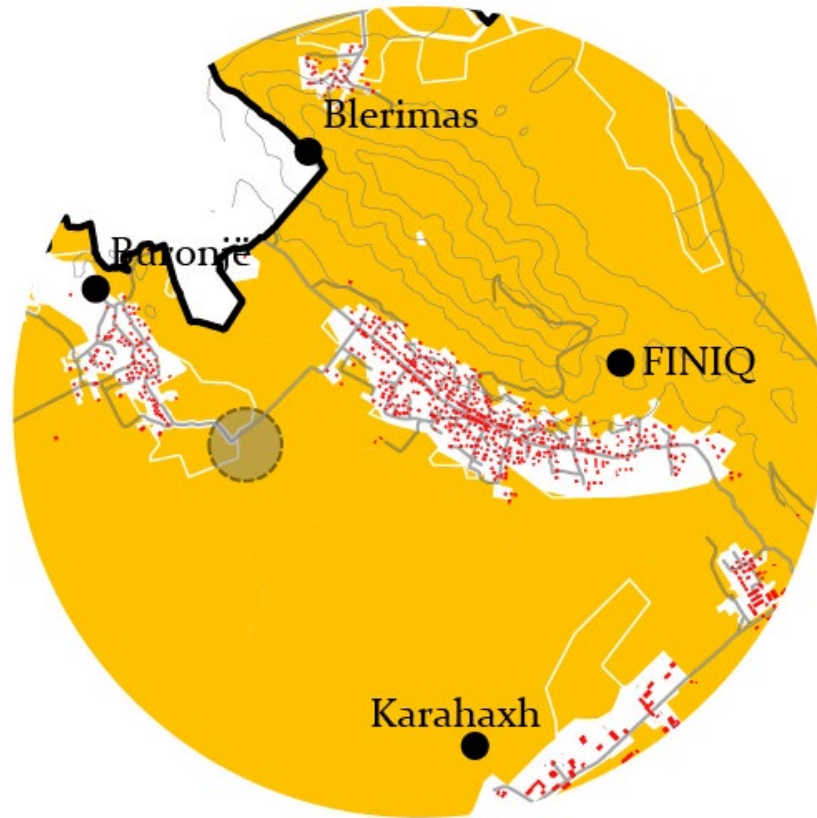

Figure 20: Impianti i trajtimit të ujërave të zeza (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 4	Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujërave të zeza
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i rrjetit të shërbimit të ujësjellësit dhe kanalizimeve
Vendndodhja	Finiq
Tipologjia	Zhvillim i infrastukturës së rrjetit të kanalizimeve
Qëllimi / Rëndësia	Projekti synon të krijojë një sistem për përpunimin e ujrave të zeza fillimisht për Finiqin e më pas për të gjithë territorin e bashkisë. Aktualisht ky shërbim nuk ofrohet në këtë territor. Kjo do të kontribuojë në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe higjienës.
Përshkrimi i projektit	<p>Impjanti që propozohet për trajtimin e ujrave të duhet të ketë teknologji që kombinohet me proceset biologjike dhe mekanike gjatë trajtimit të ujrave të zeza. Ky kombinim lejon optimizimin e efikasitetit të trajtimit në lidhje me kërkesat e energjisë. Me poshte renditen objektet teknologjike qe janë elemente perberes të impianteve:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- Paneli hyres ne pompe 2- Perpunimi mekanik paraprak 3- Aktivizimi me ngarkesë të ulët, zgjidhje teknologjike me proces denitrifikimi në hyrje 4- Rezervuari dytesor i dekantimit me formë katrore dhe rrjedhje vertikale 5- Pajisje për tharjen e llumit – dehidrues spiral 6-Matës i rrjedhjes në dalje
Burimet e financimit	Pushteti vendor, FSHZH ose donatorë të huaj
Kosto	<p>~ 12,000 Euro (Hartimi i Projektit Teknik)</p> <p>~ 360,000 Euro, por do të përcaktohet nga Projekti Teknik</p>
Implementimi	UK Finiq sha
Konvertim Sistemi	Ka nevojë për konvertim sistemi
Kohëzgjatja	5 vite
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Ngritja e një pike grumbullimi të produkteve bujqësore, pranë fshatit Dermish

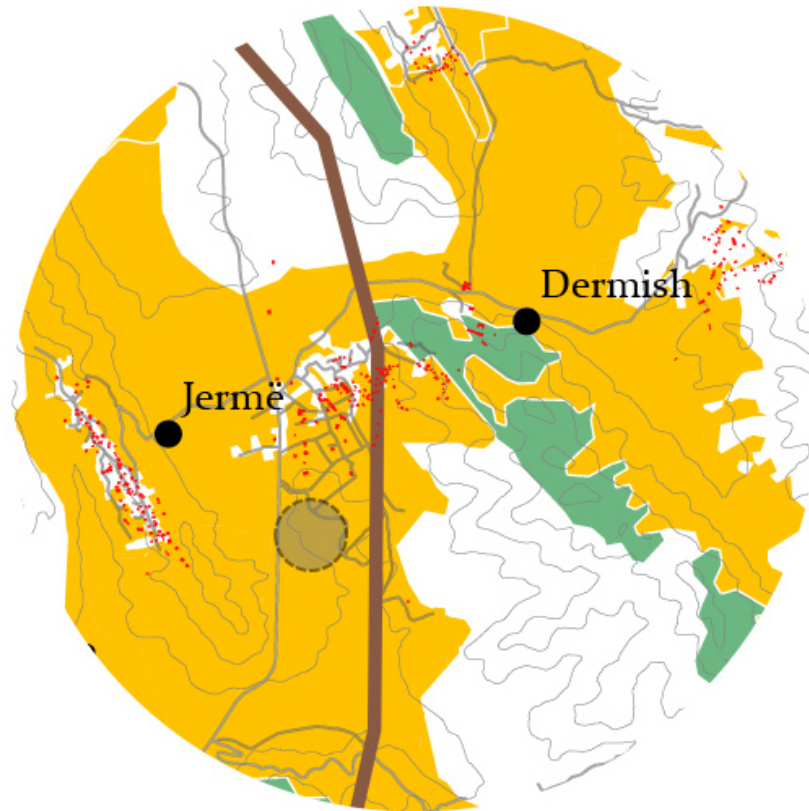

Figure 21: Pika e grumbullimit të produkteve bujqësore (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 5	Ngritja e një pike grumbullimi të produkteve bujqësore, pranë fshatit Dermish
Objektivi Strategjik	Zhvillimi i ekonomisë blegtorale, agroturizmit dhe turizmit natyror e kulturor
Program	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
Vendndodhja	Fshati Dërmish
Tipologjia	Zhvillim ekonomik rural (infrastrukturë mbështetëse)
Qëllimi / Rëndësia	Qëllimi i këtij projekti është mbështjetja e fermerëve dhe prodhimeve vendase, duke krijuar një rrjet lidhjeje midis prodhuesve dhe konsumatorëve, duke rritur sigurinë ushqimore.
Përshkrimi i projektit	Projekti si fillim do të menaxhohet nga bashkia, deri në ngritjen e strukturave për mirëmbajtje e tij. Momentalisht në bashkinë Finiq mungojnë hapësirat e planifikuara për tregëtim fruta-perimesh. Ky projekt synon të krijojë një hapësirë cilësore tregëtimi dedikuar kryesisht banorëve vendas.
Burimet e financimit	Pushteti vendor, FZHR, PPP ose donatorë të huaj
Kosto	.60 milion lekë
Implementimi	Bashkia
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vite
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të Itinerarit Syri i Kaltër – Amfiteatri i Finiqit – Butrint

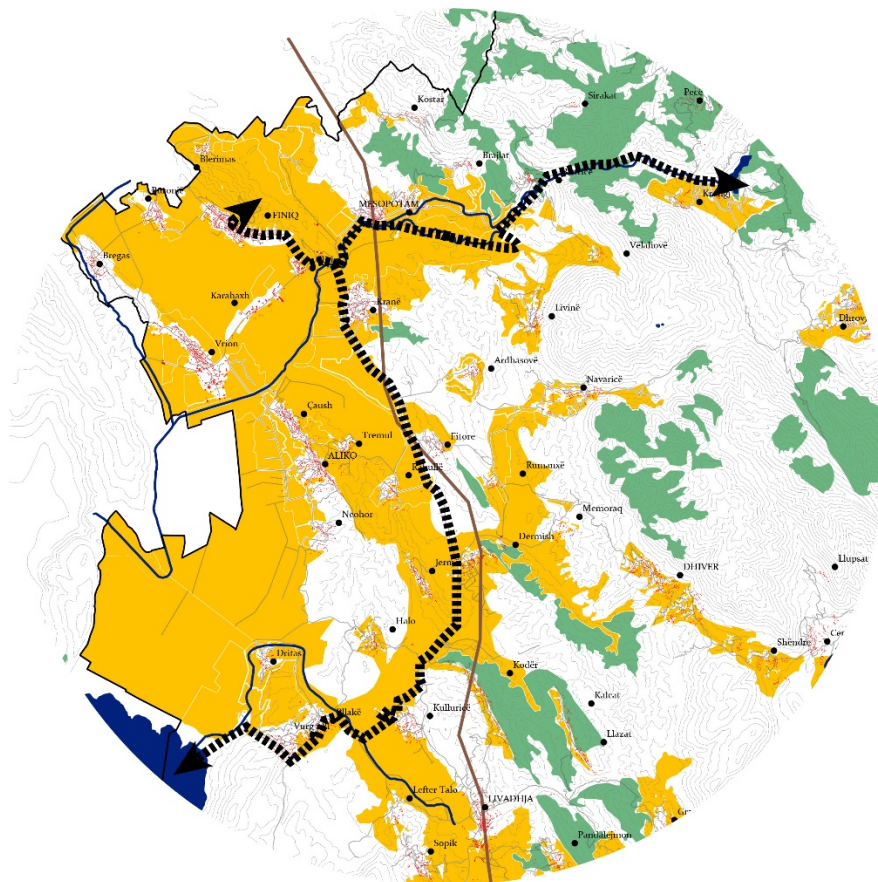

Figure 22: Itinerari Syri i Kaltër – Amfiteatri i Finiqit – Butrint (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 6	Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të iltinerarit Syri i Kaltër – Amfiteatri i Finiqit – Butrint
Objektivi Strategjik	Zhvillimi i ekonomisë blegtorale, agroturizmit dhe turizmit natyror e kulturor
Program	Itinerare turistike
Vendndodhja	Kalim i itinerarit në pika të ndryshme të bashkisë Finiq
Tipologjia	Infrastrukturë rrugore në shërbim të turizmit
Qëllimi / Rëndësia	Itinerari ka karakter natyror – peizazhistik që ofrohet nga kanali i Bisticës. Shtegu duhet të pajiset me infrastrukturën dhe sinjalistikën e duhur si edhe të promovohet në të gjithë formatet e mundshme.
Përshkrimi i projektit	Shtegu i propozuar është përgjatë aksit rrugor që lidh këto tre pasuri kombëtare prej 50 km. Itinerari nis pranë fshatit Muzinë me burimin e Syrit të Kaltër dhe parkun përreth tij. Vijon me vizitën në Amfiteatrin e Finiqit, i cili dallohet për vlerat e tij historike dhe arkeologjike, përgjatë aksit rrugor që lidh Muzinën me Finiqin dhe përfundon në krahun verior-lindor të liqenit të Butrinitit, nëpërmjet aksit rrugor Sh97, Finiq-Kulluricë-Vurgu i Ri.
Burimet e financimit	Pushteti vendor, donatorë të huaj
Kosto	.70.000.000 lekë
Implementimi	Bashkia
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	1 vit
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Ndërtimi i Qendres sociale për të moshuar

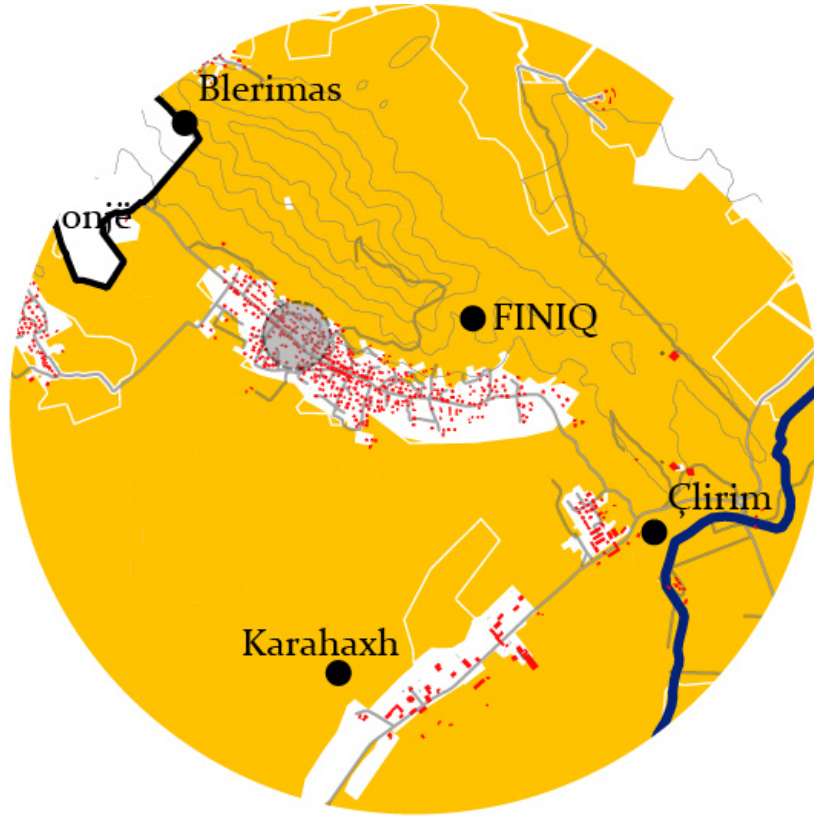

Figure 23: Qendra sociale për të moshuar (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 7	Ndërtimi i Qendres Sociale për të moshuar
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i shërbimeve publike, arsimore dhe shëndetësore
Vendndodhja	Finiq
Tipologjia	Rigjallërim urban, Plotësim i shërbimeve publike
Qëllimi / Rëndësia	Qarku Vlorë ka një numër të kufizuar shërbimesh sociale, pjesa më e madhe e të cilave janë të vendosura në qytetin e Vlores. Ndërkaq, nën administrimin e bashkisë Finiq nuk ka qendra sociale për të moshuar.
Përshkrimi i projektit	Është e nevojshme ngritja e një qendre sociale e cila do të shërbejë jo vetëm Finiqit por edhe zonave përreth. Kjo qendër do të shërbejë komunitetit të moshës së tretë dhe me raste të veçanta mund të përdoret për komunitetet me probleme sociale specifike.
Burimet e financimit	Pushteti vendor në bashkëpunim me privatin, FSHZH dhe donatorë të huaj
Kosto	30.000.000 lekë
Implementimi	Bashkia
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vjet
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Rikonstrukioni i qendrës shëndetësore në Livadhja

Figure 24: Qendra shëndetësore në Livadhja (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 8	Rikonstruksioni i qendrës shëndetësore në Livadhja
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i shërbimeve publike, arsimore dhe shëndetësore
Vendndodhja	Fshati Livadhja
Tipologjia	Rigjallërim urban, Restaurim i godinave shëndetësore
Qëllimi / Rëndësia	Shërbimi shëndetësor mbulohet nga qendrat shëndetësore të cilat janë të lokalizuara në qendrat e njësive administrative: Livadhja, Dhivër, Aliko, Finiq dhe Mesopotam. Në total funksionojnë 5 qendra shëndetësore. Ndërsa në fshatra shërbimi shëndetësor ofrohet në ambulanca. Godinat ekzistuese kanë nevojë për përmirësim të gjendjes fizike të tyre.
Përshkrimi i projektit	Godina ekzistuese ka nevojë për ndërhyrje restauruese dhe përmirësim të gjendjes fizike. Ndërhyrjet konsistojnë jo vetëm në restaurimin e fasadave dhe të mureve të jashtme, por edhe në ambientet e brëndshme. Nevojë për zëvendësime dhe blerje të reja kanë edhe pajisjet e qendrës të cilat janë të amortizuara.
Burimet e financimit	Pushteti vendor, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Donatorë të tjerë
Kosto	.70.000.000 lekë
Implementimi	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vjet
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Rikonstruksioni i shkollës 9-vjeçare në Finiq

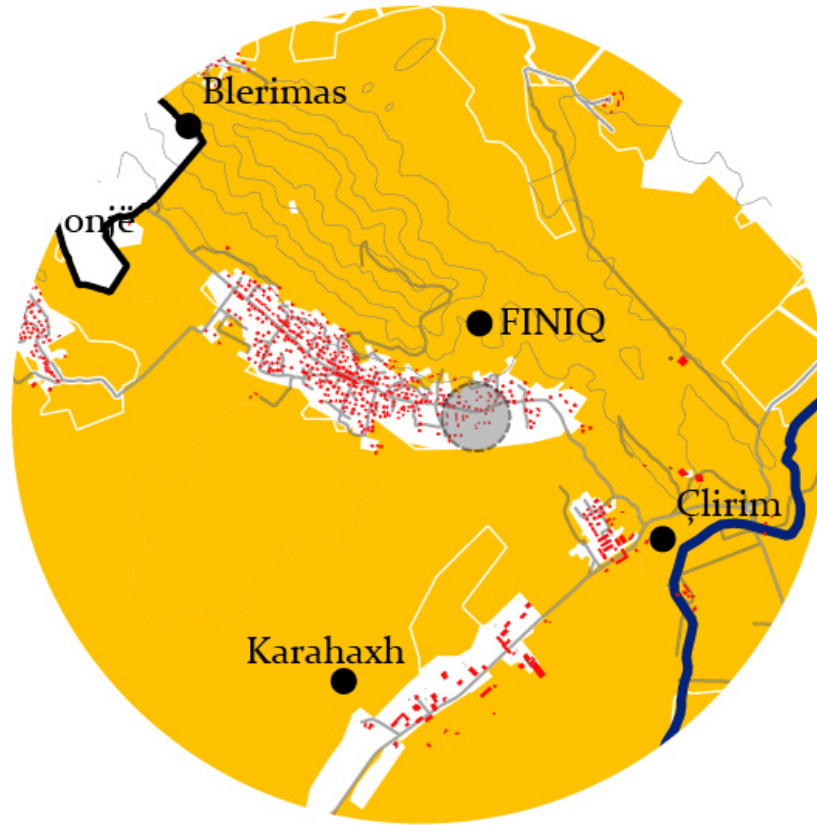

Figure 25: Shkolla 9-vjeçare në Finiq (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 9	Rikonstruksioni i shkollës 9-vjeçare në Finiq
Objektivi Strategjik	Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore
Program	Përmirësimi i shërbimeve publike, arsimore dhe shëndetësore
Vendndodhja	Finiq
Tipologjia	Rigjallërim urban, Restaurim i godinave arsimore
Qëllimi / Rëndësia	Në Finiq operojnë 2 nivele të ofrimit të shërbimit arsimor. Niveli i ulët dhe 9-vjeçarja. Pavarësisht se për të gjithë godinat e sistemit arsimor ëshë e nevojshme ndërhyrja restauruese apo rikonstruktuese, godina e arsimit 9 – vjeçar ka nevoja më urgjente për ndërhyrje.
Përshkrimi i projektit	Ndërhurjet duhet të jenë rikonstruktuese për të përmirësuar gjendjen fizike të godinës por edhe për një vlerësim dhe nëse është e nevojshme shtim të sipërfaqeve ekzistuese për tu plotësuar me ambiente shtesë.
Burimet e financimit	Pushteti vendor, Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë, Donatorë të tjerë
Kosto	.70.000.000 lekë
Implementimi	Bashkia
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vjet
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Konsolidimi i qendrës të fshatit Dërmish duke krijuar hapësira publike cilësore

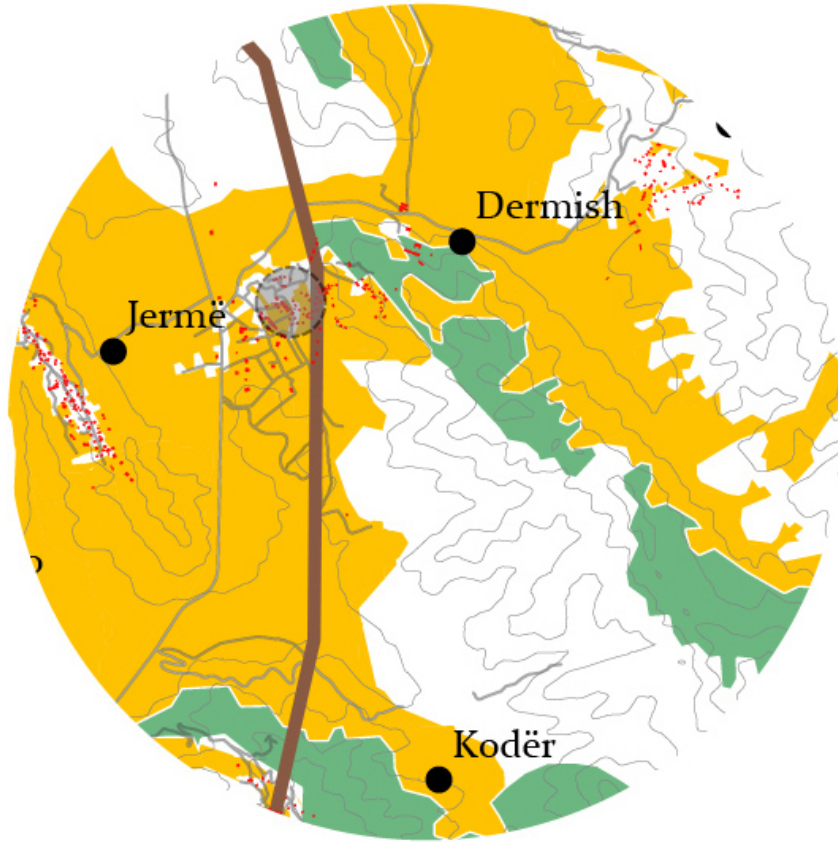

Figure 26: Qendra e fshatit Dërmish (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 10	Konsolidimi i qendrës të fshatit Dërmish duke krijuar hapësira publike cilësore
Objektivi Strategjik	Zhvillimi i komuniteteve të qëndrueshme nëpërmjet ndërhyrjeve në hapësira publike
Program	Krijimi dhe përmirësimi i hapësirave publike në qendrat e banuara
Vendndodhja	Fshati Dërmish
Tipologjia	Rigjallërim urban, Përmirësim i hapësirave publike
Qëllimi / Rëndësia	Fshati Dërmish, si qendër me potenciale të larta për zhvillimin ekonomik, ka nevojë urgjente për përmirësimin e shërbimeve publike që ofron. Qëllimi i këtij projekti është rigjallërimi i fshatit, duke përmirësuar cilësinë e hapësirave publike.
Përshkrimi i projektit	Ndërhyrjet duhet të shikohen në të gjithë elementët që përbejnë një shesh publik, pajisja me sinjalistikën e nevojshme, shtrimi, gjelbërimi, pemët, stolat, ndriçuesit, koshat për mbeturina etj si edhe nxitja e mbushjes me shërbime tregtare.
Burimet e financimit	Pushteti vendor ose pushteti qendror, FSHZH dhe donatorë të huaj
Kosto	.50.000.000 lekë
Implementimi	Bashkia
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	2 vite
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

Përfundimi i rikonstruksionit të kanalit ujitës Thoma Filipeu

Figure 27: Kanali ujitës Thoma Filipeu (Përpunimi: Dea Studio)

Titulli Nr. 11	Përfundimi i rikonstruksionit të kanalit ujitës Thoma Filipeu
Objektivi Strategjik	Zhvillimi i ekonomisë blegtorale, agroturizmit dhe turizmit natyror e kulturor
Program	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
Vendndodhja	Njësia administrative Finiq
Tipologjia	Infrastrukturë bujqësore
Qëllimi / Rëndësia	Me anë të këtij projekti u ofrohet shërbimi i ujitjes fermerëve të zonës, kanali ujitës Thoma Filipeu, skema ujitëse DL-U-2. Rikonstruksioni i këtij kanali bën të mundur ujitjen e fushës së Vurgut nga Mesopotami deri në Livadhja.
Përshkrimi i projektit	Sipërfaqja e tokës që përfiton me përmirësimin e ujitjes është 848 ha. Është e nevojshme të rikonstruktohen të gjitha veprat e artit, duhet riveshur tabani dhe skarpatat me beton M-200. Gjithashtu të bëhet rregullimi i bankinave. Burimi i ujit që furnizon skemën ujitëse është Lumi Bistrica e Madhe. Fshatrat që përfitojnë janë: Mesopotam, Krane, Ardhasovë, Fitore, Dërmish, Aliko, Kulluricë, Livadhja, Halo, Kodër, Sopik etj. Numri i fermerëve përfitues është 1000.
Burimet e financimit	Pushteti vendor, FSHZH ose donatorë të huaj
Kosto	.100.000.000 lekë
Implementimi	Bashkia, pushteti qendror
Konvertim Sistemi	N/A
Kohëzgjatja	3 vjet
Prioriteti	Afatshkurtër (1vit)

7.4 Konvertimet e sistemeve territoriale të nevojshme për zbatimin e Vizionit Strategjik

Zbatimi i Strategjisë Territoriale të propozuar, nëpërmjet objektivave dhe projekteve që synojnë zhvillimin e qëndrueshëm të Bashkisë, kanë ndikim të drejtpërdrejtë në sistemet e territorit, duke sjellë në disa raste edhe nevojën për konvertimin e tyre (kombinimin midis tyre të sistemeve bujqësore, natyrore, urbane, infrastrukturore dhe ujore). Ndryshimet e shprehura në këtë fazë janë orientuese dhe subjekt ndryshimi, ekziton mundësia që të mos ndodhin dhe gjithashtu mund të ndryshojë edhe lloji i konvertimit, vendndodhja apo sipërfaqja e tyre. Konvertimet e mundshme do të rishikohen në mënyrë më specifikë dhe me detaje në fazën e tretë të hartimit të PPV-së, Planit të Zhvillimit, gjatë ndarjes së territorit në njësi stukturore me përdorime toke specifike.

Konvertimi i sistemeve territoriale shpeshherë sjell përfitime për bashkinë dhe e orienton atë drejt një zhvillimi të qëndrueshëm, duke:

- Siguruar infrastrukturën e nevojshme (rrugore, ujësjellës-kanalizime, energjitike, telekomunikacioni etj) për të marrë shërbimet bazë dhe për të rritur nivelin e jetesës;
- Mbrojtur dhe rehabilituar zonat vunerabël dhe që paraqesin rrezikshmëri për territorin dhe banorët;
- Mbrojtur dhe zhvilluar në mënyrë të qëndrueshme tokat bujqësore dhe natyrore;
- Forcimin dhe pasurimin e aktiviteteve ekonomike.

Subjekt tjetër që mund të sjellë konvertime sistemesh, por që janë të pamundura për t'u parashikuar dhe lokalizuar që në këtë fazë janë edhe projektet e propozuara në këtë dokument të cilat janë në nivele strategjie apo që mund të kërkojnë një studim më të thelluar për zbatimin e tyre. Vetëm pas kryerjes së këtyre studimeve teknike mund të përcaktohet në mënyrë të saktë pozicionimi dhe sipërfaqja e tyre.

Në tabelën e mëposhtme janë treguar sesi ndryshojnë sistemet territoriale të bashkisë, cilat janë llojet e konvertimeve të propozuara.

Table 11: Ndryshimi i sistemeve territoriale (Burimi: Dea Studio)

Sistemi Territorial	Sipërfaqja eksistuese (ha)	Sipërfaqja pas aplikimit të vizionit (ha)	Ndryshimi në sipërfaqe (ha)	Ndryshimi në %
Bujqesor	11896.78	11894.25	-2.53	-0.02%
Infrastrukturor	518.13	524.23	6.1	1.2%
Natyor	32098.05	32094.74	-3.31	-0.01%
Ujor	314.81	314.81	N/A	N/A
Urban	1460.37	1459.86	-0.51	-0%

Nga konvertimet e propozuara mbetet i pandryshuar vetëm sistemi ujqor. Përsa i përket konvertimeve në tablën e mësipërmë, ato ndodhin për arsye të aplikimit të projekteve të propozuara.

Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujërave të zeza në Finiq ndikon në konvertimin e sistemit bujqësor në sistem infrastrukturor. Për arsye se ky funksion kërkon të jetë 1 km larg qendrave të banuara, është e nevojshëm pozicionimi i tij në këtë sistem edhe për të qenë afër rrjetit të infrastrukturave të nevojshme për funksionimin e tij. Rëndësia e aplikimit të këtij projekti është shumë e lartë për bashkinë dhe për mirëqënien e banorëve të saj, pasi aktualisht ujërat e zeza derdhen të patrajuara.

Sistemi bujqësor, natyror dhe urban konvertohen në sistemin infrastrukturor për arsye të propozimit të krijimit të aksieve rrugore Dhrovjan – Leshnicë e Sipërme si edhe të bypass-it të Finiqit. Aksi rrugor lidhës Dhrovjan – Leshnicë e Sipërme ka rëndësi për zhvillimin e bashkisë pasi me lidhjen e këtyre dy fshatrave krijohet një unazë e brendshme e bashkisë, e cila ndoshta e krijuar në mënyrë të pavullnetshme, lidh gjithë fshatrat periferikë të bashkisë së Finiqit, nëpërmjet akseve rrugore të kategorive të ndryshme. Gjurma e propozuar për këtë aks rrugor kalon sipër një gjurme ekzistuese, e cila nuk konsiderohet aks rrugor i mirëfilltë për arsye se është jofunksionale, në gjendje fizike të keqe dhe pjesërisht është vetëm shteg këmbësorësh. Përsa i përket bypass-it të Finiqit, ai është i rëndësishëm pasi aktualisht i gjithë fluksi i makinave kalon në mes të Finiqit, nëpërmjet rrugës kombëtare Sh83. Edhe pse fluksi nuk është shumë i lartë aktualisht, ai pritet të rritet në vitet në vijim me promovimin e atraksioneve të cilat ndodhen në bashki si edhe me përforsimin e lidhjeve turistike dhe ekonomike me bashkinë e Sarandës dhe të Delvinës. KALimi i këtij aksi mes zonës së banuar, pengon një zhvillim të qëndrës të orinetuar drejt turizmit kulturor dhe agroturizmit. Gjithashtu morfologjia e vendbanimit të Finiqit është në formë linearisht të shtrirë e cila ka sjellë mungesën e një qendre të mirëfilltë si hapësirë publike. Prandaj aksi rrugor ekzistues, me spostimin e trafikut në bypass-in e propozuar, mund të kthehet i gjithi në një hapësirë publike, duke i kushtuar më shumë rëndësi akseve pedonale dhe të biçikletave.

Në tabelën e mëposhtme tregohen llojet e konvertimeve me sipërfaqet hipotetike përkatëse.

Table 12: Konvertimet e sipërfaqeve sipas sistemeve (Burimi: Dea Studio)

Konvertimet sipas çdo sistemi		
Konvertohet nga	Konvertohet në	Sipërfaqe total (ha)
Bujqësor	Infrastrukturor	2.53
Natyror	Infrastrukturor	3.31
Urban	Infrastrukturor	0.51
	Totali	6.35

7.5 Plani i Veprimeve

Kodi COF OG	Emri i projektit	Vendndodhja	Kosto (lekë)	Burimet e financimit	Pergjegjes për zbatimin	Faza e zbatimit (vite)				Kohe zgjatja (Vite)	Treguesi i monitorimit	Ndryshime institucionale dhe ligjore	Qellimi
						1	1-4	4-10	10				
OBJEKTIVI STRATEGJIK 1: Zhvillimi i ekonomisë blegtorale, agroturizmit dhe turizmit natyror e kulturor													
OS1.Program_1: Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore													
041	Ngritja e një pike grumbullimi të produkteve bujqësore, pranë fshatit Dermish	Dërmish	5600000	Bashkia, MBZHR, AZHBR	Bashkia Finiq	x				3	Perfundimi I projektit, grumbullimi I produkteve lokale	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Rehabilitimi dhe pastrimi i rezervuarit të Karroqit, si pasojë e rrëshkitjeve	Karroq	10000000	Bashkia, FZHR, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq		x			3	Rezervuar I paster dhe me standarte	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Rehabilitimi dhe pastrimi i rezervuarit të Gravës	Gravë	10000000	Bashkia, FZHR, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq		x			3	Rezervuar I paster dhe me standarte	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Pastrimi i rezervuarit të Dshivrit	Dshivër	10000000	Bashkia, FZHR, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq		x			2	Rezervuar I paster dhe me standarte	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Pastrimi i rezervuarit të Leshnicës	Leshnicë	10000000	Bashkia, FZHR, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq		x			2	Rezervuar I paster dhe me standarte	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Pastrimi i digës së rezervuarit Pandaljemon	Pandelejmon	20000000	Bashkia, FZHR, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq		x			2	Rezervuar I paster dhe me standarte	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore

063	Rikonstruksion kanali ujitës K-K-3, Finiq	Finiq	80000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			1	Kanali ujitës funksional dhe me uje te paster	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Rikonstruksion kanali ujitës Merko	Pandelejmon	150000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			1	Kanali ujitës funksional dhe me uje te paster	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Përfundimi i rikonstruksionit të kanalit ujitës Thoma Filipeu	Mesopotam	100000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			1	Kanali ujitës funksional dhe me uje te paster	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
063	Rikonstruksion kanali ujitës TK-K-2-1, Aliko	Aliko	10000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			1	Kanali ujitës funksional dhe me uje te paster	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastrukturave bujqësore
OS1.Program_2: Mbështetje për fermerët vendas dhe zhvillimin e agroturizimit												
042	Ulje në taksën e infrastrukturës për ngritjen e strukturave për kultivimin e kulturave lokale të reja	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, MBZHR, AZHBR	Bashkia Finiq	x			15	Rritje e prodhimit bujqësor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi i ekonomisë I orientuar drejt bujqësisë
042	Krijimi i një zyre informacioni për fermerët në mbështetje të zinxhirit prodhues dhe zhvillimin e kooperativave	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, MBZHR, AZHBR	Bashkia Finiq	x			15	Rritje e numrit të fermave	Nuk ka nevojë për ndryshime, por subjektet kanë nevojë për liçensim	Zhvillimi i ekonomisë I orientuar drejt blegtorisë

042	Përgatitja e paketës së trajnimeve për fermerët e rinj, për ngritjen e fermave me produkte biologjike	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, MBZHR, AZHBR	Bashkia Finiq	x			15	Krijimi i grupeve të prodhuesve vendas	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I ekonomise I orientuar drejt bujqësisë
042	Krijimi i logos dhe promovimi i markës së mirënjohur të Finiqit për produktet bujqësore lokale	Në gjithë bashkinë	200000	Bashkia, MBZHR, AZHBR	Bashkia Finiq	x			3	Përfundimi i projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I ekonomise I orientuar drejt bujqësisë
041	Organizimi i panairove agroturistike në fushën e Vurgut kryesisht në fshatin Finiq me fokus vreshtarinë, pemëtarinë dhe përpunimin e rrushit	Finiq	50000000	Bashkia, MBZHR, AZHBR, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			5	Ngritja dhe çertifikimi i strukturave agroturistike	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore, por për çertifikime të aktiviteteve	Zhvillimi I Agroturizmit
041	Organizimi i panairove agroturistike në fushën e Vurgut kryesisht në fshatin Kranë me fokus vreshtarinë, pemëtarinë dhe përpunimin e rrushit	Kranë	50000000	Bashkia, MBZHR, AZHBR, IPA CBC	Bashkia Finiq		x		5	Ngritja dhe çertifikimi i strukturave agroturistike	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore, por për çertifikime të aktiviteteve	Zhvillimi I Agroturizmit
041	Organizimi i panairove agroturistike në fushën e Vurgut kryesisht në fshatin Aliko me fokus	Aliko	50000000	Bashkia, MBZHR, AZHBR, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			5	Ngritja dhe çertifikimi i strukturave agroturistike	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore, por për	Zhvillimi I Agroturizmit

	vreshtarinë, pemëtarinë dhe përpunimin e rrushit										çertifikime të aktiviteteve	
041	Organizimi i panaireve agroturistike në fushën e Vurgut kryesisht në fshatin Kulluricë me fokus vreshtarinë, pemëtarinë dhe përpunimin e rrushit	Kulluricë	50000000	Bashkia, MBZHR, AZHBR, IPA CBC	Bashkia Finiq			x	5	Ngritja dhe çertifikimi i strukturave agroturistike	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore, por për çertifikime të aktiviteteve	Zhvillimi I Agroturizmit
041	Organizimi i panaireve agroturistike në fushën e Vurgut kryesisht në fshatin Vagalat me fokus vreshtarinë, pemëtarinë dhe përpunimin e rrushit	Vagalat	50000000	Bashkia, MBZHR, AZHBR, IPA CBC	Bashkia Finiq			x	5	Ngritja dhe çertifikimi i strukturave agroturistike	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore, por për çertifikime të aktiviteteve	Zhvillimi I Agroturizmit
OS1.Program_3: Turizmi kulturor dhe natyror												
082	Ngritja dhe funksionimi i Muzeut Lokal Arkeologjik të Finiqit	Finiq	400000000	Bashkia, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq			x	3	Perfundimi I projektit, mbledhja e materialeve per ekspozim	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I turizmit kulturor dhe natyror
082	Krijimi i një zyre informimi turistik në Finiq	Finiq	1500000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq			x	1	Perfundimi I projektit, pasurimi me materiale promovuese te zones	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I turizmit kulturor dhe natyror

082	Ngritja dhe funksionimi i muzeut të heroit Lefter Talo në fshatin Lefter Talo	Lefter Talo	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x		2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I turizmit kulturor dhe natyror
041	Promovimi i turizmit kulturor në Dhrovjan, duke u përfshirë në itineraret dhe guidat e bashkisë	Dhrovjan	500000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x		5	Rritja e te ardhurave te zones nga turistet	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I turizmit kulturor dhe natyror
041	Promovimi i turizmit natyror në Leshnicë, duke u përfshirë në itineraret dhe guidat e bashkisë	Leshnicë	500000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x		5	Rritja e te ardhurave te zones nga turistet	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I turizmit kulturor dhe natyror
082	Vendosja e një sistemi të plotë tabelash metalike shpjeguese e orientuese pranë secilit objekt të vizitueshëm në territor	Në gjithë bashkinë	1000000	Bashkia, FSHZH, IMK, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x		3	Përfundimi i projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
056	Pastrimi i shkurreve e ferrave në ato hapësira në afërsi të pikave të atraksionit	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, FSHZH, IMK, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x		1	Përfundimi i projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
082	Ngritja e pikave peizazhistike prane rruges per ne fshatin Kostar, Velahovë, Dhiver	Kostar, Velahovë, Dhivër	35000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x		1	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Zhvillimi I turizmit kulturor dhe natyror

OS1.Program_4: Itinerare turistike

082	Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerareve kulturore dhe/ose fetare – përfshirja e të gjitha kishave të zonës (fillimisht ato më të aksesueshmet, më tej me përmirësimin e infrastrukturës, të gjitha kishat)	Në gjithë bashkinë	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq				x	15	Rritja e numrit të vizitorëve	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
013	Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit natyror-peizazhistik Vagalat – Majë e Malit Milë – Vagalat	Vagalat	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq				x	1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
013	Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit offroad Vagalat – Butrint	Vagalat - Butrint	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq				x	1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
013	Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit Syri i Kaltër – Amfiteatri i Finiqit – Butrint	Në gjithë bashkinë	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x				1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit

013	Ndërtimi i shtigjeve për këmbësorë në zonën e Dhrovjanit, pajisja me sinjalistikë	Dhrovjan	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
081	Krijimi i molit në funksion të itinerarit me varka përreth liqenit të Butrintit, me pikënisje nga pjesa e liqenit, afër fshatit Vurgu i Ri Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit me	Vurgu i Ri, Liqeni i Butrintit	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit
013	bicikleta, Vurgu i Ri – përreth liqenit të Butrintit, dalje në Ksamil	Vurgu i Ri, Liqeni i Butrintit	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq		x		1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare në funksion të turizmit për krijimin e lidhjeve rajonale
013	Hartëzimi dhe pajisja me sinjalistikë dhe infrastrukturë të itinerarit me bicikleta/makinë, arkeologjik, Amfiteatri i Finiqit – Kalaja e Lëkursit, Sarandë	Finig, Çlirim, Vriion	20000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare në funksion të turizmit për krijimin e lidhjeve rajonale
OS1.Program_5: Promovimi I turizmit												
082	Promovimii i amfiteatrit të Finiqit për t'u kthyer në landmark të zones	Finig	2000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë	IMK	x			15	Rritja e numrit të vizitorëve	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit

				të tjerë, IPA CBC									
082	Promovimi I turizmit në rrjetet sociale dhe në një faqe Facebook të veçantë	Në gjithë bashkinë	3000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			15	Rritja e numrit të vizitorëve	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit	
082	Përgatitja e guidës turistike, booklet, broshura, kartolina etj	Në gjithë bashkinë	50000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			15	Rritja e numrit të vizitorëve	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit	
082	Identifikimi i aktiviteteve të ndryshme me karakter kulturor e promovues të zonës si festa, panairë, tregje mujore et, krijimi I një kalendari vjetor me aktivitete.	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			15	Rritja e numrit të vizitorëve	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit	
082	Rritja e bashkëpunimit me bashkinë e Sarandës në fushën e zhvillimit të turizmit duke u përfshirë në pikat e informimit të turistëve edhe guidat për Finiqin	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			15	Rritja e numrit të vizitorëve	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit	

OBJEKTIVI STRATEGJIK 2: Bashki e aksesueshme me rrjet infrastrukturor dhe shërbime publike cilësore

OS2.Program_1: Përmirësimi i infrastrukturës së transportit

045	Rikonstuksion i pjesshëm i rrugës Fitore-Aliko	Fitore - Aliko	120000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq				x	2	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Rikonstuksion i rrugës Dhivër-Cerkovicë	Dhivër - Cerkovicë	175249000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x				2	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Rikonstuksion i rrugës Mesopotam-Kostar	Mesopotam - Kostar	135000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x				2	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Rikonstuksion i rrugës Dhrovjan	Dhrovjan	135811000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x				2	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Rikonstuksion i rrugës Kardhikaq – Muzinë, pajisje me sinjalistikë	Kardhikaq - Muzinë	98000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH				x	3	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
013	Marrja e masave për rrëshkitjet në segmentin Diga-Syri i Kaltër	Parku Natyror i Syrit të Kaltër	50000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH	x				2	Segment rrugor I sigurt	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
013	Marrja e masave për rrëshkitjet në segmentin rrugor Kardhikaq-Delvinë	Kardhikaq	50000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH	x				2	Segment rrugor I sigurt	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore

013	Marrja e masave për rrëshkitjet në segmentin rrugor Livadhja-Gravë	Livadhja - Gravë	50000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia	x				2	Segment rrugor I sigurt	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Pajisja me sinjalistikë dhe shtrim i pjesëshëm i aksit Finiq- Muzinë	Në gjithë bashkinë	9600000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH		x			2	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Zgjerim I rrugës, Jermë – Dhivër – Cerkovicë - Leshnicë e Sipërme – Kërrë, kthimi në një aks të rëndësishëm qëndror	Në gjithë bashkinë	500000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH	x				5	Segment rrugor I zgjeruar për fluks me të madh makinash	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Krijimi I një aksi biçikletash në rrugën Sh99, aksi rrugor Mesopotam – Syri i Kaltër	Mesopotam - Syri i Kaltër	135800000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH	x				1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
013	Krijimi I një shtegu për këmbësorë, pajisje me sinjalistikë nga qendra e fshatit për në Amfiteatrin e Finiqit	Finqiq	10000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë	Bashkia	x				1	Pajisja me sinjalistike dhe promovimi I itinerarit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Krijimi I Bypass-it, në pjesën fushore të Finiqit, rruga mes për mes fshatit të jetë me trafik të ulët	Finqiq	180000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	ARRSH		x			5	Rruge e ndertuar	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore

045	Rikonstuksion dhe pajisja me sinjalistikë e aksit rrugor Dhivër-Cerkovicë-Maliçan-Grashdan-Zminec-pika kufitare Rips	Në gjithë bashkinë	18000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia		x		3	Gjendje e mire fizike e segmentit rrugor	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
013	Ndertimi i terminalit te autobusave ne Finiq	Finiaq	12500000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia	x			1	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
013	Përfundimi i sistemimit të bulevardit qendror në Finiq	Finiaq	180000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia	x			2	Pajisja me sinjalistike dhe elemente urbane	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
045	Krijimi I aksit rrugor Dhrovjan – Leshnice e Siperme	Dhrovjan - Leshnicë e Sipërme	200000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia, ARRSH		x		5	Rruge e ndertuar	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i infrastruktures rrugore
013	Ringritja dhe funksionimi i pikes kufitare me Greqine, ne Rips	Karroq	18665000	Qeveria	Qeveria		x		2	Funksionimi I pikes ekzistuese	Ka nevojë për ndryshime ligjore	Përmirësimi i shërbimeve publike
045	Krijimi i dy linjave të transportit publik brenda bashkisë për të lidhur fshatrat: Finiq - Mesopotam - Bisticë - Sirikat - Kardhikaq - Muzinë - Dhrovjan - Leshnicë e Sipërme - Janicat – Çerkovicë dhe Kodër	Në gjithë bashkinë	5000000	Bashkia Finiq ose donatore të huaj	Bashkia Finiq		x		2	Funksionimi i linjës së transportit	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore	Përmirësimi i transportit publik

	- Kalcat - Llazat - Pandalejmon - Komat - Karroq - Zminec - Grazhdan - Malçan - Çerkovicë												
OS2.Program_2: Përmirësimi i shërbimit të mbledhjes dhe grumbullimit të mbetjeve urbane													
051	Rehabilitimi i zonave të vendgrumbullimeve të mbetjeve që janë të papërtshatshme pranë fshatrave	Në gjithë bashkinë	10000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				3	Përfundimi i projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
051	Promovimi dhe fushata sensibilizuese për ndarjen e mbetjeve në burim dhe kompostim të mbetjeve organike	Në gjithë bashkinë	10000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				3	Përfundimi i projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
OS2.Program_3: Përmirësimi i rrjetit të shërbimit të ujësjellësit dhe kanalizimeve													
063	Ndërtimi i ujësjellësit të Leshnicës	Leshnicë	25000000	Bashkia, MIE	UK Finiq sha	x				5	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime
063	Sistemimi i rrjetit të ujësjellësit dhe rrethimi i depos së ujit për ujësjellësin Krongj-Finiq	Në gjithë bashkinë	10000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	UK Finiq sha	x				2	Rrjet ujesjelles funksional me uje te paster	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime
063	Sistemimi i rrjetit të ujësjellësit Aliko-Neohor-Tremul	Tremull - Aliko - Neohor	10000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	UK Finiq sha	x				2	Rrjet ujesjelles funksional me uje te paster	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime

052	Ndërhyrje rikonstruktuese të rrjetit të kanalizimeve në Finiq.	Finiq	10000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	UK Finiq sha	x			10	Rrjet kanalizimesh funksional	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime
052	Ndërtimi i rrjetit të kanalizimeve për qendrat e banuara rurale: Mesopotam, Dhivër, Aliko, Dhrovjan, Livadhja	Mesopotam, Dhivër, Aliko, Dhrovjan, Livadhja	20000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	UK Finiq sha	x			10	Rrjet kanalizimesh funksional	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime
052	Ndërhyrje për përmirësimin e gjendjeve fizike dhe higjienike të gropave septike, për plotësimin e standardit, në fshatrat e tjerë të bashkisë.	Në gjithë bashkinë	20000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	UK Finiq sha	x			10	Rrjet kanalizimesh funksional	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime
052	Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujerave të zeza	Finiq	46300000	Bashkia, MIE, Donatorë të tjerë	UK Finiq sha	x			3	Perfundimi I projektit, trajtimi I ujerave te zeza	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi I rrjetit të Ujësjellës-Kanalizime
OS2.Program_4: Përmirësimi i rrjetit të energjisë dhe telekomunikacionit												
064	Vendosja e ndriçimit publik në Finiq	Finiq	50000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			1	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësim I ndriçimit publik
064	Vendosje e ndriçimit publik në rrugët kryesore dhe sheshet e fshatrave	Në gjithë bashkinë	75000000	Bashkia, MIE, FSHZH, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			1	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësim I ndriçimit publik

013	Përmirësimi i rrjetit të telekomunikacionit në qendrat e banuara	Në të gjithë bashkinë	N/A	Bashkia Finiq, Operatore të Telekomunikacionit, MIE	Operatore të Telekomunikacionit, MIE				x	3	Rrjet telekomunikacioni cilësor	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore	Rrjeti cilësor i telekomunikacionit sjell një përmirësim në nivelin e jetesës
OS2.Program_5: Përmirësimi i shërbimeve arsimore dhe shëndetësore													
072	Ndërtim i ambulancës në Cerkovicë	Cerkovicë	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale				x	2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
072	Ndërtim i ambulancës në Leshnicë e Siperme	Leshnicë e Siperme	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale				x	2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
072	Ndërtim i ambulancës në Karroq	Karroq	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale				x	2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike

072	Ndërtim i ambulancës në Zminec	Zminec	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësive dhe Mirëqenies Sociale	x		2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
072	Ndërtim i ambulancës në Vagalat	Vagalat	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësive dhe Mirëqenies Sociale	x		2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
072	Ndërtim i ambulancës në Pandelejmon	Pandelejmon	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësive dhe Mirëqenies Sociale	x		2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
072	Ndërtim i ambulancës në Koder	Kodër	25000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësive dhe Mirëqenies Sociale	x		2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike

072	Rikonstruksioni i qendrës shëndetësore në Livadhja	Livadhja	5000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Ministria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale	x			1	Permiresimi I gjendjes ekzistuese te godines	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
091	Rikonstruksioni i shkollës 9-vjeçare në Finiq	Finiq	15000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Bashkia Finiq	x			1	Permiresimi I gjendjes ekzistuese te godines	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
092	Ndërtimi i shkollës së mesme të profilizuar në Finiq	Finiq	30000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Bashkia Finiq			x	3	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
091	Restaurimi i godinave arsimore	Në gjithë bashkinë	13000000	Bashkia, FSHZH, MASR	Bashkia Finiq	x			1	Permiresimi I gjendjes ekzistuese te godines	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
102	Ndërtimi i Qendres sociale për të moshuar në Finiq	Finiq	5000000	Bashkia, FZHR, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x			2	Perfundimi I projektit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
OS2.Program_6: Përforcimi i qendrave rurale nëpërmjet shtimit të shërbimeve publike												
041	Përqëndrimi I shërbimeve publike dhe funksioneve tregtare në fshatin Dërmish, si qendër me potencial zhvillimi	Dërmish	N/A	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq			x	5	Rritje e nivelit ekonomik të fshatit Dërmish	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
OBJEKTIVI STRATEGJIK 3: Zhvillimi i komuniteteve të qëndrueshme nëpërmjet ndërhyrjeve në hapësira publike												
OS4.Program_1: Krijimi dhe përmirësimi i godinave publike në qendrat e banuara												

061	Krijimi i fondit për restaurimin e fasadave duke përmirësuar efikasitetin energjitik për blloqet e banimit përgjatë bulevardit të Finiqit, unifikim i materialit të veshjes së fasadave, vendosje e ndiçimit dhe tabelave shënjtuese të bizneseve.	Finiq	30000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere, IPA CBC	Bashkia Finiq	x			1	Fasada me eficence te larte energjitike dhe ne gjendje te mire fizike	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
061	Krijimi i fondit për restaurimin e fasadave duke përmirësuar efikasitetin energjitik për blloqet e banimit në Dermish, unifikim i materialit të veshjes së fasadave, vendosje e ndiçimit dhe tabelave shënjtuese të bizneseve.	Dërmish	30000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere, IPA CBC	Bashkia Finiq		x		1	Fasada me eficence te larte energjitike dhe ne gjendje te mire fizike	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
013	Rikonstruksion i godines se bashkise	Finiq	15000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x			1	Godina e rikonstruktuar	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
OS4.Program_2: Krijimi dhe përmirësimi i hapësirave publike në qendrat e banuara												

013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Finiq duke krijuar hapësira publike cilësore	Finiq	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Mesopotam duke krijuar hapësira publike cilësore	Mesopotam	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Livadhja duke krijuar hapësira publike cilësore	Livadhja	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Aliko duke krijuar hapësira publike cilësore	Aliko	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq		x			2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Dhivër duke krijuar hapësira publike cilësore	Dhivër	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq		x			2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Leshnicë e Sipërme duke krijuar hapësira publike cilësore	Leshnicë e Sipërme	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq		x			2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Dhrovjan duke krijuar hapësira publike cilësore	Dhrovjan	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq		x			2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike

013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Vurg i Ri duke krijuar hapësira publike cilësore	Vurg i Ri	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Vagalat duke krijuar hapësira publike cilësore	Vagalat	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
013	Rikualifikim i qendrës të fshatit Dërmish duke krijuar hapësira publike cilësore	Dërmish	50000000	Bashkia, FSHZH, Donatore te tjere	Bashkia Finiq	x				2	Shtrimi I hapesires, ndriçimi publik, pajisja me stola, kosha, etj	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i hapësirave publike
082	Krijimi i parkut të Skulpturave në sheshin përreth Kishës së Shën Kollit, në fshatin Mesopotam	Mesopotam	40000000	Bashkia, MTM, DRTK, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq				x	2	Hapesire me infrastrukturen e ngritur, pasurimi me skulptura	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
013	Zgjerim i varrezave ekzistuese	Finiq	5000000	Bashkia, Donatorë të tjerë	Bashkia Finiq	x				1	Zgjerimi I siperfaqes ekzistuese	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike
OBJEKTIVI STRATEGJIK 4: Mbrojtja e mjedisit													
OS4.Program_1: Mbrojtja e mjedisit dhe ndërhyrjet rigjeneruese mjedisore													
056	Zhvillimi i shtigjeve dhe rrugëkalimeve brenda Syrit të Kaltër sa më miqësore ndaj mjedisit	Parku Natyror i Syrit të Kaltër	40000000	Bashkia, MTM, DRTK, AdZM, Donatorë të tjerë	AKZM				x	2	Pajisja me sinjalistiken e duhur	Nuk ka nevojë për ndryshime	Itinerare turistike ne funksion te turizmit

057	Rehabilitimi i lumit të Bisticës dhe Dhivrit dhe parandalimi i erozionit, duke pastruar periodikisht shtratin e lumit dhe duke mbjellë pemë në brigjet e tij	Në të gjithë bashkinë	100000000	Bashkia Finiq, pushteti qendror	Bashkia Finiq			x	5	Rehabilitimi I Lumit	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore	Qëllimi I këtij projekti mbrojtja mjedisore e lumit te Kalasë nga erozioni
081	Ngritja e sistemit të monitorimit duke rritur kontrollet dhe masat ndëshkuese për prerjen e pemëve përreth Syrit të Kaltër dhe liqenit të Butrintit	Në të gjithë bashkinë	8500000	Pushteti vendor në bashkëpunim me AKZM dhe AdZM Vlore	AKZM			x	2	Përcaktimi i shtigjeve, vendpushimeve, zonat për kamping	Nuk ka nevojë për ndryshime ligjore, por për një studim të thelluar	Kryerja e një studimi të hollësishëm për nxjerrjen në pah të vlerave të parkut dhe ruajtjen e tyre, duke e bërë parkun të vizitueshëm.
036	Ngritja e kapaciteteve dhe strukturave për mbrojtjen nga zjarri dhe shpyllëzimin	Në gjithë bashkinë	N/A	Bashkia, Ministri të përfshira	Bashkia Finiq			x	3	Përfundimi i planit	Nuk ka nevojë për ndryshime	Përmirësimi i shërbimeve publike

8 Këshillimi me publikun

8.1 Forumi për Bashkërendimin e Planifikimit në nivel Vendor

Bashkia Finiq së bashku me studion konsulente më datë 29.01.2019 në orën 13:30, realizoi takimin e parë me institucionet publike, Forumin për Bashkëpunimin e Planifikimit në Nivel Vendor, të organizuar nga Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, ku u prezantuan dokumentet e Fazës 2 "Strategjia Territoriale", për të cilin ju informojmë si më poshtë vijon:

U krye prezantimi i Strategjisë Territoriale të bashkisë, nga Z. Taçi duke u përqëndruar në këto pika:

- Direktivat e huazuara nga Planet e mëparshme të hartuara për këtë Bashki
- Identifikimi i Potencialëve dhe Problematikave
- Strategjia Territoriale
- Objektivat strategjik
- Programet

Në vijim të prezantimit u hap diskutimi me institucionet pjesëmarrëse, ku u shprehën mendime, sugjerime dhe komente në lidhje me prezantimin e Strategjisë Territoriale për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Finiq. Sugjerimet konsistojnë në pikat si më poshtë:

1. Te rishikohen drejtimet e zhvillimit të propozuara të cilat duhet të jenë konkrete dhe specifike për secilin bashki.
2. Objektivat e propozuar të jenë me të organizuar, duke marrë parasysh edhe komentet e përfaqësueses së MBZHR, ku sugjerimi që meqenëse lidhen të dyja me bujqësinë, objektivi 3 dhe 5, mund të bashkohen në një.
3. Në terminologjinë e përdorur të dallohen qartë se kush është objektivi, programi dhe projekti i propozuar. Projekti i propozuar duhet të jetë specifik dhe të mos lere vend për interpretime.
4. Duhet të kryhet një rindarje e projekteve të propozuar duke vendosur në dokumentin e Strategjisë, vetëm ato projekte të cilat janë publike dhe kompetence të bashkisë. Projektet të cilat mund të jenë kompetence të Ministrisë së Infrastruktura dhe Energjisë, Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural apo Institutit Kombëtar të Trashëgimisë Kulturore, mund të përmenden si potenciale apo problematika të hasura nga Analiza, në dokumentin e Strategjisë, por të mos përfshihen në listën e projekteve.
5. Të shikohet me kujdes terminologjia e përdorur në projekte (psh projekti për "Rehabilitimin e landfilleve ilegale", nëse është vendgrumbullim mbetjesh të përdoret termi i duhur)
6. Të rishikohen projektet e propozuara në fushën e energjitikës, duke parë potencialet e secilës bashki bazuar edhe në dokumentin e Planit të Përgjithshëm Kombëtar.

7. Duhet qe te tre bashkite te shikohen edhe ne nivel rajonal, duke marre ne konsiderate sesi ndikon prania e bashkive kufitare si Saranda apo Gjirokastra, te cilat jane pole te rendesishme turizmi, ne zhvillimin e bashkive Libohove, Delvine dhe Finiq.

8.2 Dëgjesa Publike

Bashkia Finiq më datë 31.01.2019 në orën 13:00, në ambientet e një lokali në qendër të Finiqit realizoi dëgjësën e parë publike, ku u prezantuan dokumentet e Fazës 1 “Strategjia Territoriale”, për të cilin ju informojmë si më poshtë vijon:

Znj. Suzana Gjokutaj prezantoi materialin e prodhuar nga konsulenti në lidhje me Strategjinë Territoriale të bashkise Finiq.

1. Direktivat e huazuara nga Planet e mëparshme të hartuara për këtë Bashki;

- Plani i Përgjithshëm Kombëtar i territorit
- Plani Strategjik për Qarkun e Vlorës
- Plani Operacional i zhvillimit Vendor i Bashkisë Finiq
- Përfundime të analizës së Metabolizmit
- Sistemet territoriale

2. Identifikimi i Potencialeve dhe Problematikave

- **Potenciale për zhvillim:**
 - Monumentet natyrore dhe pasuritë kulturore
 - Bujqësia dhe blegtoaria
 - Burimet ujore
 - Burimet energjitike
- **Problematikat e territorit të Bashkisë Finiq:**
 - Infrastruktura rrugore
 - Infrastruktura energjitike
 - Ujësjellës -kanalizime
 - Menaxhimi i mbetjeve urbane
 - Shërbimet sociale

3. Strategjia Territoriale

- Vizioni
- **Drejtimet kryesore ku mbështetet strategjia territoriale:**
 - Ruajtja e tokës bujqësore dhe pasurive natyrore
 - Konsolidimi i rrjetit urban duke shmangur përhapjen në territor
 - Menaxhimi i flukseve metabolike në mënyrë të qëndrueshme
 - Përmirësimi i rrjeteve infrastrukturore në territor
 - Profilizimi i zhvillimit ekonomik dhe rritja e mirëqënies sociale
 - Zhvillimi i turizmit rural dhe agrobiznesit

- Perforcimi i bashkëpunimeve rajonale

4. Objektivat strategjik

- Përmirësimi i infrastrukturës së transportit, shtimin e burimeve për prodhimin e energjisë dhe investimet në rrjetin e ujësjellës -kanalizimit
- Përmirësim i kushteve të jetesës nëpërmjet ofrimit të shërbimeve publike
- Zhvillim i sektorit blegtoral e bujqësor duke rritur sektorin tregtar dhe të shërbimeve si dhe shfrytëzimin e potencialit të agroturizmit
- Mbrojtja e potencialit turistik dhe dhe sigurimi i zhvillimit të qëndrueshëm të turizmit
- Rritja e kapaciteteve lokale

5. Programet

- Përmirësimi i rrjetit të infrastrukturës rrugore, përmirësimi i infrastrukturës së energjisë, përmirësimi i rrjetit të ujësjellës -kanalizimeve, menaxhim i integruar i mbetjeve urbane
- Rikonstruksioni dhe ndërtimi i godinave të cilat ofrojnë shërbime publike
- Zhvillimi i sektorit të bujqësisë dhe blegtorisë si dhe nxitja e agroturizmit
- Zhvillimi i qëndrueshëm i turizmit kulturor, përmirësimi i infrastrukturës turistike, zhvillimi i turizmit natyror si dhe propozime të itinerareve të ndryshme
- Mbështetja e fermerëve me qëllim rritjen e prodhimit të produkteve bujqësore dhe blegtorale

Në vijim të prezantimit u hap diskutimi me publikun, ku u shprehën mendime, sugjerime dhe komente në lidhje me prezantimin e Strategjisë Territoriale për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Finiq.

Në diskutim u ngritën pyetje dhe sugjerime si më poshtë:

- *Milto Londo*- Inxhinier mekanik, shqetesimi i tij konsiston në përcaktimin e qendrës së bashkisë, ku sipas tij fshati më i përshtatshëm është Dermishi, ku dhe të propozohet zhvillimi urban duke përfshirë godina sociale si (bankë, spital etj.) si dhe ndërhyrjet emergjente në sistemin energjistik të zonës sidomos të fshatrave malor. Shqetesim tjetër i z.Londo ishte dhe përcaktimi i qarte i akseve rrugore kryesore, si dhe rrugët e brendshme të katër fshatrave.

Alket Meslani- bëri me dije se zhvillimi urban i qendrës fillon nga përcaktimi se cila do jetë qendra e bashkisë dhe kjo nuk është në mundësi të konsulentit për ta përcaktuar, shqetësimet e tjera do të merren parasysh nga ekspertët tanë në projektet që do të propozohen.

- *Petraq Bereti*- specialist në zyrën e mbrojtjes së konsumatorit, shqetësimet i tij konsistojnë në përcaktimin e qendrës së bashkisë Finiq, duke e cilësuar si element kyç të zhvillimit urban të kësaj bashkie. Problemet ligjore me pronësinë vazhdojnë të jenë ngërc për thithjen e investimeve private. Heqja si terminologji e fshatit Partizan, duhet pasur kujdes me toponimet e pasurive kulturore, duhet riparë dhe itinerari “Rruga e gjarpërit” nëse duhet propozuar si element zhvillimi për këtë bashki.

- *Thoma Nikuli*- jurist/Drejtorja e Zhvillimit të Turizmit, kerkoi që propozimi ynë për pasazhet brenda territorit të syrit të kaltër të zëvendësohet me ndonjë projekt tjetër siç mund të jetë propozimi i një projekti për zhvillimin e turizmit në Dhrovjan, duke pasur parasysh pasuritë e pasuritë kulturore që ka ky fshat.

Ervin Taçi- bëri me dije se cdo projekt i propozuar ka rëndësi në arritjen e objektivit tonë, por patjetër që do të shihet mundësia për të propozuar një mundësi zhvillimi të turizmit kulturor në zonë.

Thoma Nikuli- Heqja e projektit për biletarinë në amfiteatrin e Finiqit, pasi nuk ka asnjë ndikim në ekonominë e banorëve të zonës.

Ervin Taçi- e quajti me vend sygjërimin e z.Nikuli duke bërë me dije se do të propozohet një projekt tjetër me impakt të drejtpërdrejt në ekonominë vendase.

- *Spiro Jorgji*- qytetar.

z.Jorgji ngriti shqetësimin në lidhje me infrastrukturën rrugore të fshatrave Dhivër-Cerkovicë-Leshnicë-Grashdan-Marxhan- Zvinec-Rips duke nënvizuar seky segment është shumë i rëndësishëm për këto fshatra duke bërë të mundur rritjen e askesit në to, zhvillimin e turizmit si dhe shkëmbimit të produkteve mes tyre.

Ervin Taçi, theksoi se ky propozim është më vend dhe do të mbahet parasysh nga grupi ynë i punës.

- *Zis Olluci-N/Kryetar* i Bashkisë, në fjalën e tij z.Olluci ngriti në diskutim disa çështje të rëndësishme për zhvillimin e bashkisë Finiq. Sipas tij prioritet zhvillimi duhet të ketë unaza e cila lidh shumë fshatra duke përfunduar në Leshnicën e Sipërme.

Identifikimi i dhe bërja e aksesueshme e objektit kulturor “Qypat e Çezarit” në qafën e Pogacit si dhe ndërtimi i një muzeu në Finiq.

Po kaq me rëndësi për z.Olluci ishin dhe ndërtimi i një shkolle të re në Finiq, ndërhyrjet në ujësjellsin e kësaj bashkie si dhe përcaktimi i qendrave të grumbullimit të produkteve bujqësore dhe blegtorale.

z.Olluci kërkon integrimin e ligjit për minoritetin në hartimin e Planeve të Përgjithshme Vendore të bashkisë Finiq.

Suzana Gjokutaj-siguroi z.Olluci se cdo propozim i tij do të merret në konsideratë nga grupi ynë i ekspertëve duke vlerësuar impaktin që ato japin në mirëqënien e banorëve të bashkisë.

- Llambi Pandeqi – N/Kryetar i Keshillit te Qarkut, Ne fjalen e tij z.Pandeqi u fokusua ne ceshtje te rendesishme per zhvillimin ekonomik te zones si mundesia e shrytesimit te pjese se liqenit te Butrintit qe kjo bashki ka akses.Po kaq e rendesishme per komunitetin eshte dhe zgjerimi i zones industriale duke dhene ne kete menyre me shume mundesi biznesit per zhvillim.
- *Katerina Tholloni*- Pergjegjese e zyres Ekonomike dhe Strehimit, sygjeroi qe fshati Leshnicë duhet parë me prioritet për shkak të pasurive natyrore të shumta që disponon ky fshat.

Alket Meslani- theksoi se zona e Finiqit është e pasur me bukuri natyrore por do të analizohen dhe propozohen ato projekte që kanë më shumë mundësi zhvillimi si dhe impakt ekonomik jo vetëm në një fshat por dhe në zonën rreth tyre.

